

Bu Proje Avrupa Birliğı ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Eğitime Erken Eğitimle Başla

ERKEN ÇOCUKLUK EğİTİMİNDE
KALİTE VE ERİşİMİN ARTTIRILMASI PROJESİ
**SOSYAL DUYGUSAL GELİşİM VE
DEğERLER ÖğRENME ALANI
ÖğRETMEN KILAVUZ KİTABI**

ÖN KAPAK İÇİ

Bu Proje Avrupa Birliğı ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Eğitime Erken Eğitimle Başla

ERKEN ÇOCUKLUK EğİTİMİNDE
KALİTE VE ERİşİMİN ARTTIRILMASI PROJESİ
**SOSYAL DUYGUSAL GELİşİM VE
DEğERLER ÖğRENME ALANI
ÖğRETMEN KILAVUZ KİTABI**

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI.....	9664
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLARI DİZİSİ	3208

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir.
Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

ISBN 978-975-11-8095-7

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 26/07/2024 tarihli ve E-96732399-115.01-110855024 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

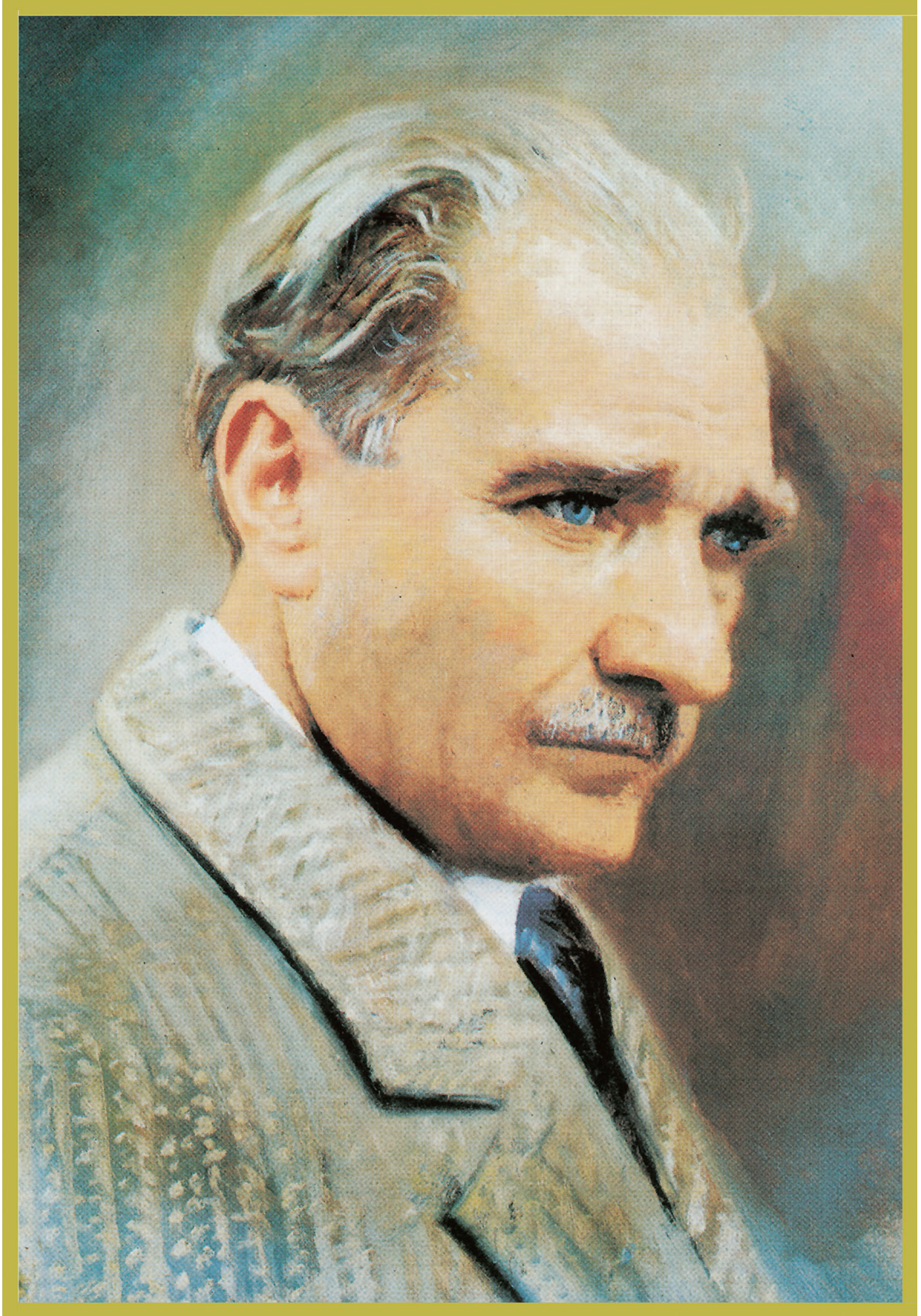
Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, İstiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI

Kılavuz Kitap Uygulama İlkeleri

Giriş.....	11
Tanımlar.....	11
İçerik Alanları.....	13
1. Benlik Algısı/Benlik Kavramı.....	13
2. Duyguları Anlama ve İfade Etme	14
3. Öz Güven ve Öz Yeterlilik	15
4. Öz Düzenleme ve Dürtü Kontrolü.....	16
5. Empati Becerisi	17
6. Farklılıkları Tanıma ve Saygı Gösterme.....	17
7. Sosyal İlişkiler Kurma	18
8. Çatışma Yönetimi	19
9. Yardım İsteme ve Yardım Etme.....	20
10. Kişisel, Sosyal ve Etik Sorumluluklar.....	21
Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler Öğrenme Alanı Etkinlik Örnekleri	22

Kılavuz Kitap Uygulama İlkeleri

Bu kılavuz kitaplar, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki çalışmalarına destek olmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Okul Öncesi Eğitim Programı'nın (2024) eki olarak tasarlanmıştır. Kılavuz kitapların hazırlanmasında Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları, Okul Öncesi Eğitimin Amaçları ve Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı temel alınmıştır.

Kılavuz kitaplar hazırlanırken bilimsel literatür ve dünyadaki okul öncesi eğitim içerik standartları dikkate alınarak "öğrenme alanları" belirlenmiş ve bu alanlardaki içerikler analiz edilmiş, her bir alan için yöntem ve stratejilere ilişkin bilgilere ve etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Kılavuz kitap çalışmaları kapsamında fen ve matematik, dil ve erken okuryazarlık eğitimi, fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal-duygusal, drama, müzik, oyun ve yaratıcılık, sanat öğrenme alanlarına ilişkin bilgiler ve etkinlik örnekleri ayrı kitaplar olarak okul öncesi öğretmenlerinin yararına sunulmuştur.

Öğretmenlerin kitaplarda sunulan etkinlikleri; olduğu gibi, mevcut sırada ve bütünü ile uygulaması beklenmemektedir. Öğretmen, çalıştığı çocukları tanıyıp değerlendirerek bu programda verilen günlük planlarda, etkinliklerde, öğrenme süreçlerinde ve kazanımlarda/göstergelerde çocukların ilgilerine, gereksinimlerine, gelişim düzeylerine uygun uyarlamalar yapabilir. Bu kılavuz kitaplarda sunulmuş olan etkinlikleri uygulamak zorunlu değildir ve öğretmenlerin istek ve inisiyatifine bağlıdır. Ayrıca öğretmenlerin etkinlik uygulamaları sırasında çocuklara, fiziksel çevreye, mevcut olanaklara, ortaya çıkabilecek günlük ve anlık değişimlere göre düzenleme yapması beklenmektedir.

GİRİŞ

Araştırmalardan ve kanıta dayalı uygulamalardan elde edilen bulgular, sosyal ve duygusal öğrenmenin okul başarısı, yaşam doyumu ve verimlilik ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle sosyal ve duygusal öğrenme okul öncesi eğitim programlarının ve çocukların bütüncül gelişimini desteklemenin vazgeçilmez bileşenlerinden biridir. Okula geçişle birlikte çocuklar, aile dışındaki yetişkinler ve akranlarıyla daha çok zaman geçirmeye başlar. Toplum içinde başkalarıyla daha yakın ilişkiler kurmaya başlar. Böylece çocuklar; arkadaşlık kurma, kurallara uyma, rutinleri anlama, grup içinde oynama, çatışmaları çözme, paylaşma ve sıra alma gibi sağlıklı bir toplumsal gelişim için gerekli becerileri edinirler. Çocukların sosyal ve duygusal öğrenmelerini destekleyecek deneyimler edinebilmeleri ancak onların yaşamında önemli olan ve güven bağı kurdukları yetişkinler ile öğretmenlerin desteğiyle olur. Öğretmenler, çocukların sosyal ve duygusal beceri kazanmasına yardımcı olmak için gelişime uygun etkinlikler/uygulamalar planlamalı, öğrenme sürecinde çocuklara sevecen bir şekilde rehberlik etmeli ve çocukları sabırla desteklemelidir. Bu kılavuz, çocukların sosyal duygusal gelişim ve değerlerini ve becerilerini desteklemeye yardımcı olmak için yazılmıştır.

Bu amaçla takip eden bölümlerde ilk olarak sosyal ve duygusal öğrenmenin içerik alanları betimlenmiştir.

Sosyal ve duygusal öğrenmenin içerik alanları: Benlik algısı/benlik kavramı, duyguları anlama ve ifade etme, öz güven/öz yeterlik, öz düzenleme ve dürtü kontrolü, empati becerisi, farklılıkları tanıma ve saygı gösterme, sosyal ilişkiler kurma, çatışma yönetimi, yardım isteme ve yardım etme ile kişisel, toplumsal ve etik sorumluluklardır. İçerik alanları ve bu alanları desteklemeye yönelik öneriler oluşturulurken sosyal ve duygusal öğrenme çerçevesi (CASEL SEL çerçevesi), Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, farklı ülkelerin ve eyaletlerin erken çocukluk eğitim programları, kanıta dayalı gelişimsel açıdan uygun uygulamalar, gelişimin temel ilkeleri ile Krathwohl, Bloom ve Masia'nın (1964) duygusal alan taksonomisi dikkate alınmıştır. Sosyal ve duygusal öğrenmenin içerik alanları ana hatlarıyla betimlendikten sonra her içerik alanını desteklemeye yönelik öneriler maddeler hâlinde verilmiştir. Son bölümde ise sosyal duygusal gelişim ve değerler öğrenme alanı ile ilgili etkinlik örnekleri sunulmuştur.

Tanımlar

Akran Desteği: Çocukların farklı bilgi, beceri ve deneyimlerini göz önünde bulundurarak diğer çocukların bilgi, beceri, güven ve öz farkındalıklarını planlı bir şekilde desteklemeye ve geliştirmeye yardımcı olma sürecidir.

Bağlanma: İki kişi arasında zaman içinde kurulan derin ve uzun süreli duygusal bağ ve mekânsal yakınlıktır. Çocuk, güvenli bağlandığı kişinin yakınında olmak için çabalar ve onun yanındayken rahat, huzurlu ve güvende hisseder. Böylece daha fazla keşfetme ve oyun davranışı sergilemeye başlar.

Bütüncül Gelişim ve Öğrenme: Çocukların tüm gelişim alanları (bilişsel, dil, sosyal ve duygusal, fiziksel) ile sağlıklı büyüme ve öğrenmelerini desteklemek için onlara stresten ve travmadan arınmış, zengin ve güvenli bir uyarıcı çevre sunma sorumluluğudur.

Duyuşsal Alan Taksonomisi: Kişilerin öğrenme sürecindeki kazanımları duyuşsal veya duygusal düzeyde nasıl işlediğini, içselleştirdiğini betimleyen ve öğrenmeye dair tutumlara odaklanan taksonomik modeldir.

Gelişime Uygun Etkinlikler/Uygulamalar: Her çocuğun optimal gelişimini ve öğrenmesini desteklemek için çocukların güçlü yönlerine dayanan, oyun temelli ve çocukların öğrenme sürecine aktif katılım sağladığı etkinlikler/uygulamalar.

Gerçek Gelişim Düzeyi: Çocuğun hiçbir yardım almadan bağımsız olarak sergilediği bilgi, beceri ve tutumlar ile bağımsız çözebildiği problemleri kapsar (bkz. Yakınsak gelişim alanı, potansiyel gelişim düzeyi).

Öz Bilinç Duyguları: Kişinin kendisini nasıl algıladığından ve başkalarının kendisini nasıl gördüğüne dair düşüncelerinden etkilenen duygulardır. Kişinin öz bilinç duygularına sahip olabilmesi için kendisinin farkında olması (fiziksel, zihinsel, ruhsal ve toplumsal açıdan) ve başkalarının kendisi hakkındaki düşüncelerinin farkına varmaya başlaması gereklidir. Gurur, kıskançlık, utanç, pişmanlık gibi duygular öz bilinç duygularıdır (bkz. temel duygular).

Potansiyel Gelişim Düzeyi: Çocuğun ancak yetişkin yönlendirmesi veya o konuda daha yetkin akranları ile iş birliği yaptığında sergileyebildiği bilgi, beceri ve tutumlar ile yardımla çözebildiği problemleri kapsar (bkz. yakınsak gelişim alanı, gerçek gelişim düzeyi).

Prososyal Davranışlar: Zorlama ya da çıkar beklentisi olmadan, gönüllü bir şekilde başkalarının iyiliğine ve yararına olacak sosyal davranışlar. Gönüllü olarak başkalarıyla paylaşma, başkalarına yardım etme, başkalarıyla iş birliği yapma, zor anlar yaşayan birini teselli etme, ona moral verme gibi davranışlar prososyal davranışlara örnektir.

Sosyal ve Duygusal Öğrenme: Çocukların olumlu bir benlik algısı geliştirmek, kendi duygularını anlamak ve olumlu bir şekilde ifade etmek, öz güven sahibi olmak, öz düzenlemeyi ve dürtü kontrolünü etkili bir şekilde yapabilmek, empati becerisi kazanıp bunu göstermek, farklılıkları tanımak ve saygı göstermek, sosyal ilişkiler kurmak, çatışmalarını etkili bir şekilde yönetmek ve kişisel, sosyal ve etik sorumluluklar üstlenmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumları edindiği ve uyguladığı öğrenme sürecidir.

Temel Duygular: Evrensel olarak tüm toplumlarda ve kültürlerde deneyimlenen duygular. Bunlar mutluluk, üzüntü, korku, iğrenme, öfke ve şaşkınlık duygularıdır (bkz. öz bilinç duyguları).

Yakınsak Gelişim Alanı: Çocuğun gerçek gelişim düzeyi ile potansiyel gelişim düzeyi arasında yer alan alandır (bkz. gerçek gelişim düzeyi, potansiyel gelişim düzeyi).

İçerik Alanları

1. Benlik Algısı/Benlik Kavramı

Benlik algısı/benlik kavramı, çocukların kendileri hakkında inandıkları niteliklerin, yeteneklerin, tutumların ve değerlerin toplamıdır. Çocukların benlik kavramı; öğrenme motivasyonlarını, sosyal etkileşimlere katılımlarını, kendi çabalarından memnuniyetlerini, zorlukların üstesinden gelmeye istekli olmalarını büyük ölçüde etkiler. Kültür, çevre ve çocuğun yaşam deneyimleri de benlik algısını şekillendirir.

Çocukların kendilerinden memnun olmaları, aynı zamanda kendilerinin güçlü yönleri, sahip oldukları yetenekleri ve güçlendirilmesi gereken yönleri/kırılganlıkları hakkında daha gerçekçi bir değerlendirmeye sahip olmaları açısından önemlidir. Benlik algısı, çocukların kendileri ile ilgili inandıklarına, başkalarının onlara söylediklerine ve çocuğun başarılarına ilişkin yaptığı yorumlara bağlı olarak zamanla gelişir. Benlik algısı, sabit değil dinamiktir. Çocuklar, yeni deneyimler edindikçe, kendileri hakkında bir şeyler öğrendikçe ve kendilerini başkalarıyla karşılaştırdıkça benlik algıları da değişir. Özellikle yanında kendilerini güvende hissettikleri insanlardan duydukları yorumlar çocukların benlik algısını derinden etkiler.

Çocukların benlik algısı/benlik kavramını desteklemeye yönelik öneriler:

- Çocukları, yapabildikleri kadarını yapmaya teşvik edin. Zorlayıcı durumlarda çocukların daha önceki başarılarını hatırlatın ve onları zorlukların üstesinden gelmek için çaba göstermeye teşvik edin.
- Çocukların, kendi kişisel ilgi alanlarını ve tercihlerini fark etmelerine yardımcı olun. Çocuklara hayal kurmaları için fırsatlar tanıyın ve onlarla hayallerine ilişkin sohbet edin. Çocuklarla "Ben kimim?", "Neler yapmayı severim?", "Neler yapmak beni rahatlatır?", "Neler beni huzursuz eder?" şeklinde oyunlar oynamak/kısa sohbetler yapmak için zaman ayırın. Benzer ilgi alanlarına sahip çocukların ortak etkinlikler yapabilecekleri ve sevdikleri ortak oyunları oynayabilecekleri fırsatlar sağlayın.
- Çocukların, fiziksel ve motor gelişimini, sahip oldukları sosyal becerileri ve gösterdikleri başarıları sık sık takdir etmeye önem verin.
- Çocukların çabalarını kutlamayı alışkanlık hâline getirin.
- Çocukların içinden geldikleri kültürü, gelenekleri, önemli günleri ve çocukların sahip olduğu farklı yetenekleri yansıtan kitaplar okuyun.
- Okuduğunuz/anlattığınız öykülerde, sınıfınızdaki çocukların özelliklerini taşıyan karakterlerin olmasına özen gösterin.
- Sınıfınızda kullanmak için seçtiğiniz kitapların, oyuncak bebeklerin, dramatik oyun materyallerinin, sergilediğiniz fotoğrafların, astığınız posterlerin sınıfınızın özelliklerini ve kültürünü yansıtacak şekilde olmasına dikkat edin.
- Çocukları, diğer çocukların özelliklerine, becerilerine, başarılarına ve çabalarına saygı göstermesi için destekleyin.
- Tüm bakış açılarının değerli olduğunu göstermek için çocukların sahip olduğu farklı bakış açılarına ve yaptıkları farklı yorumlara değer verin ve çocukları saygıyla dinleyin. Çocukların da benzer şekilde davranmasını teşvik edin.
- Çocukların cinsiyet, dil, farklı gelişim özellikleri, farklı yetenekleri veya farklı öğrenme gereksinimleri dâhil hiçbir ayrım gözetmeksizin hem sınıf içi hem sınıf dışı tüm etkinliklere katılma ve tüm materyalleri kullanma konusunda eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlayın.

2. Duyguları Anlama ve İfade Etme

Duyguları anlama ve ifade etme yeteneği, çocukların başkalarıyla girdiği etkileşimlerin ve kurduğu ilişkilerin temelini oluşturur. Bu beceriler, okul başarısı, yaşam doyumu ve verimli bir yaşam için oldukça önemlidir. Çocukların duyguları tanınması, doğru adlandırılması ve olumlu bir şekilde ifade etmesini desteklemek için öğretmenlerin çocukları desteklemesi ve onlara model olması gerekir. Öğretmen, çocukların duyguları ifade etme konusunda bireysel farklılıklar gösterebileceğini dikkate almalı ve çocukların duygularını farklı şekillerde ifade etmelerine olanak tanımalıdır.

Çocukların duyguları anlama ve ifade etmelerini desteklemeye yönelik öneriler:

- Duygular ile ilgili kitaplar okuyun ve çocukların dikkatini kitaptaki karakterlerin duygularına çekin.
- Duygular farklı ailelerde farklı şekillerde ifade edilebilir. Ailelerle iletişim kurarak o ailede hangi duyguların, nasıl ifade edildiğini anlamaya çalışın.
- Sınıfınıza çeşitli duyguları gösteren fotoğraf, resim, poster, afiş gibi görseller asın. Bu görsellerdeki duygular ile ilgili çocuklarla konuşun. Gerekli durumlarda bu görselleri kullanarak çocukların ne hissettiğini ifade etmelerine yardımcı olun (Örneğin, "Şimdi nasıl hissediyorsun? (Öğretmen duygularını gösteren görsellerini işaret ederek) Bana göster lütfen." gibi.).
- Duygularla ilgili konuşmayı sınıf rutinlerinden birine dönüştürün. Özellikle çocuklar yeni, heyecan verici veya zorlayıcı deneyimler yaşadıklarında bu deneyimlerin çocuklarda yarattığı duygularla ilgili konuşmak için fırsat eğitimi yapın. Örneğin güne başlama zamanı ve günü değerlendirme zamanı çocukların deneyimleri ve bu deneyimlerin doğurduğu duygular hakkında konuşmak için ideal zamanlardır.
- Çocuklar yoğun duygularını yönetmeye çalıştıklarında ve duygularını olumlu bir şekilde ifade etmek için çaba gösterdiklerinde çocukların bu çabalarını takdir edin. Çocukların duygularını olumlu bir şekilde ifade etmelerini pekiştirmeye özen gösterin.
- Etkinlikler, öyküler, kitaplar, canlandırmalar, günlük rutinler yoluyla çocukların öz bilinç duygularını da ifade etmelerine olanaklı kılacak sözcükleri sık sık kullanın. Böylece çocukların bu sözcükleri edinmelerini sağlayın. Örneğin endişeli, heyecanlı, utanmış, gururlu, memnun, şaşırmış gibi.
- Dış ses kullanarak duygularınızla ilgili kendi kendinize sesli konuşun. Böylece çocuklara duyguları adlandırma ve duyguları olumlu bir şekilde ifade etme konusunda model olun. Örneğin, "Etkinlik yapacağımız için çok heyecanlıyım.", "Bunu birlikte başarmak beni çok mutlu etti.", "Bazen yeni bir ortama gireceğim zaman biraz kaygılanıyorum." gibi.
- Olumsuz/kötü hissettiren duyguları olumlu davranışlarla gösterme konusunda ne yapacağınıza ilişkin çocukların duyacağı şekilde kendi kendinize sesli cümleler kurarak onlara model olun. Örneğin, "Çok endişeliyim. Derin derin nefes alayım, içimden 10'a kadar sayayım. Bu endişeye iyi gelir." ya da "Bilgisayar bir türlü açılmadığı için strese girdim. En iyisi bilgisayardan anlayan birinden yardım isteyeyim." gibi.
- Çocuklara okulda veya okul dışında yaşadıkları olaylardan dolayı neler hissettikleri üzerine düşünceleri ve bunları paylaşmaları için fırsatlar yaratın. Örneğin, "Resmine su döküldüğünde ne hissettin?", "Okula palyaço geldiğinde ne hissettin?", "Yağmur yağdığı için bahçeye çıkamadığımızda ne hissettin?", "Yağmurda ıslandığında ne hissettin?", "Evde baktığın bir çiçeğin kurduğunda ne hissettin?", "Başka ne olduğunda böyle hissedersin", "Daha önce ne olduğunda böyle hissettin?" gibi. Çocuklara duyguları ile ilgili sorular sorduktan sonra "Böyle hissettiğinde ne yaptın?", "Peki başka ne yapabiliirdin?" sorularını sormaya özen gösterin.

3. Öz Güven ve Öz Yeterlik

Öz güven ve öz yeterlik, bir çocuğun kendi yeteneklerini kullanarak bir görevi başarabileceğine olan inancıdır. Kendine güvenen çocuklar, bir şeyleri yapabileceklerine inanırlar, geleceğe dair olumlu hayaller kurarlar, yaşamlarında meydana gelen değişikliklere uyum sağlarlar ve genelde bu konularda olumlu duygular hissederler. Kendilerini veya başkalarını tehlikeye sokmadan uygun düzeyde riskler almaya, düşüncelerini ifade etmeye ve yeni şeyleri denemeye isteklidirler. Çocuklar, kendi gelişimlerine ve becerilerine uygun yeni zorluklarla karşılaştıkça ve bu zorlukları aşmak için uğraştıkça öz güven ve öz yeterlikleri de artar.

Çocuklar yeni şeyleri denediklerinde, başta zorlansalar bile tekrar denemeye devam ettiklerinde sebat göstermeyi öğrenirler. Bu nedenle çocuklara verilen görevler ve hazırlanan yeni durumlar, çocukların ilgisini çekecek kadar motive edici olmalı, ancak çocuklarda umutsuzluk yaratacak kadar da zor olmamalıdır. Çocuklara gelişimlerine uygun ve yakınsak gelişim alanı içinde kalan zorluk düzeyinde görevler vererek ya da etkinlikler planlayarak çocukların daha yeni, daha zorlu görevleri başarabileceklerine dair inançları artırılabilir. Çocukların uğraştıkları görevlerin zorluk derecesini kademeli olarak artırmak, çocukları zor durumlar karşısında daha çok denemeye motive eder. Öğretmenin dikkatli bir şekilde planlayacağı artan düzeydeki zorlukların üstesinden gelmeyi gerektiren görev ve etkinlikler, çocukların yılmazlıklarını da artırır. Öğretmen, çocukların güven içinde denemeler yapacakları ve bazı denemelerde başarısız olsalar bile yoğun kaygı duymayacakları bir öğrenme ortamı hazırlamalıdır. Ayrıca öğretmenin sadece sonuca odaklanmak yerine, çocukların çabalarını da görüp takdir etmesi önemlidir.

Çocukların öz güven ve öz yeterliklerini desteklemeye yönelik öneriler:

- Çocuklara çeşitli etkinlikler ve materyaller arasından kendi seçimlerini yapabilecekleri fırsatlar sunun.
- Çocuklar kendilerini hazır hissetmeden onları bir etkinliğe katılmaları için zorlamayın.
- Farklı zorluk seviyesinde küçük grup etkinlikleri planlayarak hem çocukların zor durumlarla baş etmelerine fırsat verecek hem de başarılı olmalarını sağlayacak olanaklar yaratın.
- Çocukların doyum sağlayana kadar oynaması, keşfetmesi, denemesi ve yapmaya uğraştığı şeyi tamamlaması için yeterli zaman tanıyın.
- Çocukların gerçekçi ve ulaşılabilir hedefler belirlemesine yardımcı olun. Hedeflerine ulaşmak için yapmaları gerekenleri adım adım birlikte planlayın. Çocuklar hedeflerine ulaşmak için girişimde bulunduklarında bunu takdir ettiğinizi açıkça gösterin. Sonraki adımları atmaları için çocukları cesaretlendirin.
- Çocukların kat ettikleri gelişime, hedeflerine ulaşmak için gösterdikleri çaba ile attıkları adımlara ve başarılarına ilişkin somut-açık geri bildirimler verin.
- Planladığınız etkinliklere sınıftaki tüm çocukların aktif bir şekilde katılmasını sağlamak için gerekli uyarlamaları yapın.
- Yaptıkları hataları düzeltmeleri için çocuklara yollar gösterin. Örneğin tekrar denemeleri, yaptıkları şeyi değiştirmeleri, yaptıklarını bir kere daha kontrol etmeleri ve pratik yapmaları için rehberlik etmek gibi.
- Zorlandığınız durumlara ilişkin çocukların duyacağı şekilde dış ses kullanarak zorluklarla baş etme konusunda çocuklara model olun. Örneğin, "Bu tam istediğim gibi olmadı. Tekrar yapmaya çalışacağım.", "Sanırım bunu telafi edebilirim. Önce ... yapayım. Sonra ... yapayım." gibi.
- Çocuklara hayal kurmaları için fırsatlar tanıyın ve bu hayalleri farklı yollarla ifade etmeleri, arkadaşları ve sizinle paylaşmaları için onları teşvik edin. Siz de hayallerinizi çocuklarla paylaşarak onlara model olun.

- Her çocuğun güçlü yönlerini ve başardığı şeyleri not ederek hem sınıf arkadaşlarıyla hem de aileleriyle paylaşın.

4. Öz Düzenleme ve Dürtü Kontrolü

Öz düzenleme ve dürtü kontrolü, duygu, düşünce ve dürtülere hâkim olma, dikkat dağınıcılara ve alışkanlıklara direnme ve bir şey yapmadan önce düşünme becerisini ifade eder. Birinin dürtülerini ve davranışlarını kontrol etme/yönetme yeteneği, onun başkalarıyla olan ilişkilerini olduğu kadar odaklanabilmesini ve okul başarısını da etkiler. Okulda ve yaşamda başarılı olabilmek için çocukların konuşmadan ve hareket etmeden önce düşünme alışkanlığı geliştirmeleri ve kendilerini dürtüsel davranmaktan alıkoymaları gerekir. Çocuklar yeni deneyimler edindikçe ve olumsuz yaşantılarla baş etme konusunda ustalaştıkça daha az kaygı duymaya başlar ve duygusal bakımdan zorlayıcı durumları daha etkili bir şekilde yönetmeyi öğrenir.

Çocuklarda öz düzenleme ve dürtü kontrolünü desteklemeye yönelik öneriler:

- Çocukların sakinleşmesini sağlamak ve öfke, korku, aşırı heyecan gibi yoğun duygularla baş etmelerine yardımcı olmak için kullanabilecekleri somut teknikleri çocuklara gösterin. Örneğin olumsuz/kötü hissettiren duyguya yol açan ortamdan uzaklaşmak, üç kere art arda derin nefes almak, içinden ona kadar saymak, olduğu yerde beş kere zıplamak, oyun hamuru, kil veya parmak boya ile oynamak, sünger gibi yumuşak materyalleri sıkarak, tenis topu veya plastik bir topu zıplatmak, o anda hissettiği yoğun duyguya ilişkin resim çizmek gibi.
- Çocukların üzüldüklerinde veya hayal kırıklığı yaşadıklarında kullanabilecekleri bir "duygu çantası" hazırlayın. Çantaya farklı durumlar ve bu durumlarla baş etmek için kullanabilecekleri görsel kartlar veya araçlar koyun. Örneğin bu çantanın içinde "bekle", "dur", "dinle", "paylaş" ya da "başka bir şey seç" anlamında somut görsel kartlar olabilir. Çocuklar, bu kartları kendileri kullanabileceği gibi arkadaşlarına da gösterebilir. Ayrıca çantada çocukların sırasını beklemelerine yardımcı olmak için bir görsel/işitsel zamanlayıcı (kum saati, müzik kutusu, mutfak zaman ayarlayıcısı vb.) olabilir. Bu görsel/işitsel zamanlayıcının nasıl kullanılacağını çocuklara öğretin.
- Çocukların öz düzenleme yapmalarına, rahatlayıp sakinleşmelerine yardımcı olacak stratejileri sınıf rutinlerinden biri hâline getirin ve bu stratejileri çocuklara öğretin. Örneğin yoga, beyin jimnasitiği, hareket, nefes egzersizleri, gevşeme teknikleri, mandala boyama gibi.
- Olanağınız varsa sınıfınıza bir sallanan sandalye/hamak alın veya bezden bir salıncak yapın. Sakinleşmeye gereksinimi olan çocuklar bunları kullanabilir. Eğer çocuklar küçük ise onlarla bu sandalyede, hamakta, salıncakta birlikte sallanarak sakinleşmeleri sağlanabilir.
- Çocukların yoğun duygularını anlatmalarına, duygularının yoğunluğunu azaltmalarına ve davranışlarını kontrol etmelerine yardımcı olmak için kuklaları kullanın. Kuklalar aracılığıyla çocukları konuşturun. Çocuklara yoğun duyguları ile ilgili kuklalarla konuşurken kendilerine, başkalarına ya da bir şeye zarar vermeden bu duygularla nasıl baş edebilecekleri ile ilgili yollar bulmaları için rehberlik edin.
- Çocukları yeni durumlara hazırlayın. Çocukların çok aşına olmadıkları ve nasıl davranacaklarını kestiremedikleri ortamlarla ilgili konuşun. Bu yeni ortamda ya da durumda neyin farklı olacağını açıklayın ve çocukların bu ortamda nasıl davranmaları gerektiğini basit ve anlaşılır bir şekilde anlatın.
- Çocukları geçişlere hazırlayın. Bir etkinlikten diğerine veya bir ortamdan başka bir ortama geçerken hatırlatmalar yapın, görsel ve işitsel uyarıcılar kullanın (kukla, şarkı, müzik aleti, tekerleme, mutfak zamanlayıcı vb.). Çocukların yapmakta olduğu etkinlikleri bitirmeleri için yeterince zaman tanıyın.

- Geçişler konusunda çocuklara yardımcı olmak için evlerinde kullandıkları veya çok sevdikleri bir nesneyi okula getirmelerine izin verin. Aynı şekilde okulda oynamaktan keyif aldıkları bir materyali eve götürmelerine ve ertesi gün gelirken okula getirmelerine fırsat verin. Tatile giden çocuklara sınıfın maskotu olan dolgu oyuncak, kukla vb. götürmesine izin verin ve dönüşte tatil anılarını birlikte anlatmalarına fırsat verin.
- Yaşamdaki geçişler, yenilikler ve zorlayıcı durumlar hakkında kitaplar okuyun. Bu gibi durumlarla ilgili çocukların duygularını ifade etmelerini teşvik edin. Örneğin gerektiğinde okula başlamak, yeni bir kardeşin doğumu, diş hekimi veya doktor muayenesine gitmek, evcil hayvanın ölümü, taşınmak veya okul değiştirmek vb. ile ilgili kitaplar/öyküler okuyun. Özellikle güne başlama zamanı bu tür etkinlikler için iyi bir fırsattır.

5. Empati Becerisi

Empati, başka bir kişinin duygularını, içinde bulunduğu durumu ve bakış açısını anlamaktır. Aynı zamanda, kişinin kendini başkasının yerine koyabilme yeteneğidir. Karşıdaki kişinin ne hissettiğini, ne düşündüğünü ve yapmış olduğu şeyi hangi niyetle yaptığını anlamak için onu dikkatle dinlemek ve karşıdakini anlamak için çaba göstermek gerekir. Anlaşıldığını hissetmek en temel ruhsal gereksinimlerden biridir. Empati becerisi; başkaları için endişe duymayı, başkalarının gereksinimlerini ve bakış açılarını hesaba katmayı öğrenmeyi, düşünceli davranmayı ve öngörülü olmayı gerektirir.

Çocuklarda empati becerisini desteklemeye yönelik öneriler:

- Empatiyi çocuklara modellemek için çocukların duyacağı şekilde dış ses kullanarak kendi kendinize konuşmayı kullanın. Örneğin, "Ali bugün üzgün görünüyor. En iyisi onunla konuşup neden üzgün olduğunu anlayayım." "Fatma çok çabaladı ve güzel bir iş çıkardı. Çok mutlu. Ben de onunla gurur duyuyorum. Şimdi gidip Fatma'yı tebrik edeyim!" gibi.
- Çocukların görüldüklerini, önemsendiklerini, saygı duyulduklarını ve takdir edildiklerini hissetmelerine yardımcı olmak için onların duygularına ve düşüncelerine empatik tepkiler verin. Örneğin, "Neden böyle hissettiğini anlıyorum." gibi.
- Çocukların başkalarının duygularına odaklanmasına yardımcı olmak için dikkatini ilgili kişinin yüz ifadesine, ses tonuna, beden diline çekin. Çocukların dikkatini çektiğiniz kişi gerçek bir kişi olabileceği gibi, kitaplardaki, çizgi filmlerdeki veya filmlerdeki karakterler de olabilir.
- Arkadaşlarının duygularını tahmin etmelerine yardımcı olmak için çocukların dikkatini arkadaşlarının duygularına çekin. Örneğin, "Sence Ali ... hakkında ne hissediyor?", "Neden böyle düşündün?", "Bunu nereden biliyorsun?" gibi.

6. Farklılıkları Tanıma ve Saygı Gösterme

Saygı, başkalarındaki değeri görmek ve onlara karşı dikkatli, özenli ve ölçülü davranmak demektir. Çocukların, özellikle farklı görünüşleri, farklı gelişimsel özellikleri veya farklı öğrenme gereksinimi olan çocuklar başta olmak üzere, tüm akranlarını oyun ve öğrenme süreçlerine katarak eşit bireyler olarak görmelerine ve kabul etmelerine yardımcı olmak önemlidir. Bireysel, toplumsal ve kültürel çeşitliliğin farkına varmak, benzerlikleri ve ortak yönleri tanımak çocukların empati becerilerini güçlendirir, ön yargıyı azaltır ve eğitim ortamında zorbalık davranışlarının görülme olasılığını azaltır. Okul öncesi dönemdeki çocuklar, genellikle kendilerinden farklı olan çocukları merak ederler. Bazen de kendilerinden farklı olan çocuklar onlarda kaygı veya korku yaratabilir. Bu nedenle çocukların meraklarının doğal olduğunu kabul etmek ve bu merakı mümkün olduğunca basit ve somut bir şekilde gidermek, farklılıkları tanımayı ve saygıyı göstermeyi teşvik eder.

Çocuklarda farklılıkları tanıma ve saygı göstermeyi desteklemeye yönelik öneriler:

- Tüm çocuklarla ve yetişkinlerle ilişkilerinizde saygılı davranmaya özen göstererek çocuklara iyi bir model olun. Çocuklarla ve yetişkinlerle etkileşimlerinizde göz teması kurarak, konuşan kişiyi dikkatle dinleyerek, ses tonunuza dikkat ederek ve muhataplarınızla kibarca konuşarak çocuklara saygılı davranmanın nasıl olması gerektiğini modelleyin. Buna çocukların önünde başkalarıyla yaptığınız telefon görüşmeleri de dâhildir.
- Dengeli bir şekilde sınıfınızdaki çocukların hem benzer özelliklerine/ortak yönlerine odaklanın hem de her çocuğun kendine özgü biricik ve benzersiz yönlerini fark ettiğinizi çocuklara göstermeye özen gösterin.
- Çocukların bireysel, toplumsal ve kültürel farklılığa ilişkin yaptıkları gözlemleri/paylaşımları dinleyin ve onlara söz konusu çeşitlilikle ilgili doğru bilgiler verin.
- Etkinlikleri, oyunları, oyun materyallerini, renkleri, kişilik özelliklerini ve rolleri cinsiyete göre sınıflandırmayın. Tüm çocukların istedikleri her etkinliğe ve oyuna katılma, dilediği her oyun materyali ve rengi kullanma konusunda özgür hissetmelerini sağlayın.
- Sınıf içinde etkinlikler veya yarışmalar düzenlerken çocukları kızlara karşı erkekler şeklinde cinsiyete veya diğer özelliklerine göre karşıt gruplara ayırmayın.
- Çocukların sergilediği farklı ve bazen çatışan görüşlere, kanılara ve davranışlara saygıyla yaklaşın. Tek bir doğru olduğunu dayatmaya çalışmaktansa farklı fikir, görüş, kanı ve davranışların doğal olduğunu vurgulayın.
- Okuma ve dinleme merkezi, dramatik oyun merkezi, blok merkezi başta olmak üzere sınıfınızdaki tüm öğrenme merkezlerinde çocukların gelişim özellikleri, öğrenme gereksinimleri ve diğer özelliklerini yansıtan kitaplar, oyuncaklar, kuklalar, materyaller bulundurun ve çocukların bunları kullanmasını teşvik edin.

7. Sosyal İlişkiler Kurma

Çocukların, yaşamlarında önemli olan ya da güvenli bağlandıkları yetişkinlerle ve başka çocuklarla kurdukları ilişkiler, onların öğrenme sürecini ve toplumsal uyumunu yakından etkiler. Çocuklar akranlarıyla sağlıklı ilişkiler kurduğunda, birlikte ortak etkinlikler planlayıp yaptıklarında ve paylaşımında bulunduklarında, çocukların yaşamdan daha fazla keyif aldıkları ve akademik başarılarının arttığı bilinmektedir. Çocukların, akranlarıyla olduğu kadar öğretmenleriyle de olumlu ilişkiler kurmaları öğrenme ve gelişim sürecini destekler.

Çocuklar, akranları ve öğretmenleri ile olan sosyal ilişkilerinde kendilerini ne kadar güvende hissederse, yeni şeyleri, farklı fikirleri deneme ve keşfetme konusunda o kadar hevesli olurlar. Çocukların yaşamında önemli yer tutan ebeveynler ve öğretmenler gibi yetişkinlerle ve akranlarıyla olan ilişkilerinin çocukların beyin gelişimlerini desteklediği, yeni sinaptik bağların oluşmasına yardımcı olduğu, çocukların akademik başarılarına, ruh sağlıkları ve kişiler arası ilişkilerine temel oluşturduğu bilinmektedir.

Çocukların sosyal ilişkiler kurmasını desteklemeye yönelik öneriler:

- Sınıfta her bir çocukla ayrı ayrı sosyal ilişkiler kurun. Örneğin her çocuğu selamlayın, çocuklara onları gördüğünüze memnun olduğunuzu söyleyin, nasıl olduklarını sorun, çocuklarla sohbet edin, sık sık onlara gülümseyin, çocuklarla konuşurken isimlerini kullanmaya özen gösterin, ayrılırken vedalaşmayı unutmayın ve günün sonunda "Yarın görüşmek üzere. Güle güle." gibi ifadelerle uğurlayın.
- Yetişkinlerle ve çocuklarla olumlu ilişkilerin nasıl kurulacağını davranışlarınızla ve sözlerinizle modelleyin.

- Özellikle sosyal ve duygusal ipuçlarını anlamakta zorlanan çocuklar başta olmak üzere, sınıfınızdaki tüm çocukların sosyal ilişkiler kurmasına yardımcı olacak fırsatlar yaratın. Bu tür durumlarda çocukları gereksinim duydukları oranlarda destekleyin. Örneğin akran desteği sağlamak, sosyal bir öyküye atıfta bulunmak gibi.
- Sınıfınızda çocukların etkileşime girerek birlikte oynamalarını teşvik edecek materyaller bulundurun. Örneğin sanat malzemeleri, masa oyunları, yapbozlar, yapı-inşa malzemeleri, toplar, atlama ipleri vb.
- Sınıfınızda bazı alanları çocukların küçük gruplar hâlinde veya en fazla iki üç kişinin bir araya gelebilmesine olanak yaratacak şekilde düzenleyin.
- Farklı durumlar ya da ortamlar için uygun olan davranışları modelleyin ve bunlar hakkında sohbet edin. Örneğin sofra adabı davranışları, insanlarla selamlaşma-hâl hatır sorma, tanışma durumunda nasıl davranılacağı, toplu ulaşım araçlarında nasıl davranılacağı ve görgü kuralları gibi. Bu tür uygulamalar için güne başlama zamanı, etkinlik geçişlerini kullanabilir veya okul dışı öğrenme etkinlikleri öncesi sohbet zamanları yaratabilirsiniz.
- Güne başlama zamanından başlayarak çocukların gün içinde birlikte oynamak istedikleri ve etkinliklere birlikte katılmak istedikleri arkadaşlarını seçmelerine fırsat verin.
- Gerekli durumlarda siz bir oyun başlatın ve çocukların oyuna katılması için onları davet edin.
- Çocukların devam eden oyuna dâhil olma ve arkadaşlık kurma becerilerini modellemek için kukulardan yararlanın.
- Çocukların eşli bir şekilde katılabileceği oyunlar, şarkılar, etkinlikler düzenleyin.
- Arkadaşlık hakkında kitaplar okuyun ve çocukların arkadaşları ile ilgili konuşabilecekleri fırsatlar yaratın.

8. Çatışma Yönetimi

Çatışma yaşamın doğal bir parçasıdır. Ancak birçok çocuk çatışmayı şiddete başvurarak veya ortamdaki kaçınarak çözmeye çalışır. Öğretmenin görevlerinden biri de çocukların çatışma durumlarıyla yapıcı bir şekilde baş etmeyi öğrenmelerine yardımcı olmaktır. Çatışma yönetimi, çatışma durumunu analiz etme, sorunları belirleme, prososyal davranışlarda bulunma ve çatışmayı çözmede işe yarayacak etkili yolları belirleme becerisini gerektirir. Çatışma yönetimi becerileri, öz farkındalığı, dinleme becerilerini, empati becerisini, saygı göstermeyi ve bakış açısı alma gibi sosyal becerilerin kullanılmasını gerektirir. Bir öğretmenin nihai hedefi, çocukların çatışma durumlarında gittikçe azalan oranda desteğe gereksinim duyarak çatışmaları kendi başlarına çözmeye başlamaları olmalıdır. Çocukların kendi başlarına çözebildikleri çatışma durumlarını saptamak ve çatışma çözme konusunda desteğe gereksinimi olan çocukları tespit etmek için düzenli bir şekilde gözlem yapmak önemlidir.

Çocuklarda çatışma yönetimini desteklemeye yönelik öneriler:

- Çatışma durumlarında sakin kalmaya çalışın. Tarafsız davranın, çocukların söylediklerini dikkatle dinleyin, birbirlerine anlatmaya çalıştıklarını özetleyin ve arkadaşlarının bunu anlaması için farklı şekillerde ifade edin. Yaşanan çatışmanın sizin gözünüzden nasıl görüldüğünü çocuklara aktarın ve onların da durumu özetlemesi için fırsat verin.
- Çocukların, çatışma durumunu betimlemesine, olası çözümler hakkında beyin fırtınası yapmasına ve ortak bir çözüm üzerinde uzlaşmaya varmalarına yardımcı olun.
- Çatışma durumunda her bir çocuğun ne istediğini ve ne yapmaya çalıştığını anlatmasına olanak tanıyın. Gerekirse, sorular sorarak anlattıklarını netleştirmelerine yardımcı olun ve tüm tarafları tat-

min edecek bir çözüm bulmalarını teşvik edin. Örneğin, "İkiniz de bu bisikleti kullanmak istiyorsunuz. Bisikleti ikiniz de sırayla kullanmak için ne yapabilirsiniz?" gibi.

- Çatışma durumlarını canlandırmak için iki kukla kullanın. Kuklaların çözüme ulaşmasına yardımcı olmaları için çocuklardan fikir isteyin. Çocuklara "Sen olsan ne yapardın?", "Kuklanın bu durumda ne yapması gerekir?" gibi sorular sorun.
- Çatışma durumları içeren kitaplar okuyun, öyküler anlatın, olay kartları, senaryolar hazırlayın ve çocukların çatışma durumlarına ilişkin düşünceleri ile çözüm önerilerini paylaşmalarını teşvik edin.
- Çatışmadan sonra gerekirse çocukların barışması veya durumu telafi etmesi için fikir üretmelerine yardımcı olun. Örneğin, "Biliyorum ikiniz de arkadaş olarak kalmak istiyorsunuz. Onun gönlünü almak için ne yapabilirsin?" gibi.
- Çocukların çatışma durumlarında kullandıkları yapıcı çözüm stratejilerini takdir edin. Örneğin, "Bakın, kırmızı bloklar için kavga etmek yerine bloklarınızı birleştirip daha yüksek bir gökdelen yapmaya karar verdiniz. Ne güzel.", "Biriniz bisiklete binerken diğerinizin onu arkadan iterek yardımcı olması fikrini beğendim." gibi.
- Çocukların kendilerinin veya sınıftaki akranlarının daha önce benzer durumlarda kullandıkları yapıcı çözüm stratejilerinden örnekler vererek çocuklara bunları hatırlatın.
- Sınıfınızda, çocukların bir durum hakkında düşünmeye, konuşmaya ve müzakere etmeye gereksinim duyduklarında kullanabilecekleri "uzlaşma yeri" adında bir yer tahsis edin. Özellikle çatışma durumlarında çözüme ulaşmak için çocukların bu alanı kullanmasını teşvik edin.

9. Yardım İsteme ve Yardım Etme

Yardım istemek, kişinin kendi gereksinimlerinin farkında olma ve bu gereksinimleri karşılamak için çözüm bulma yeteneğinin bir göstergesidir. Yardım istemek öz farkındalık ve başkası ile uygun bir şekilde etkileşime girme becerisi gerektirir. Çocuğun akranlardan yardım almasının birçok eğitsel faydası vardır. Yardım talep etme sürecinde çocuklar, uğraştıkları görevin zorluk derecesini değerlendirir ve kendi yeterlik düzeylerini görevin zorluk derecesini dikkate alarak gözden geçirir. Yardım istemek çocuğun bağımsızlığına katkıda bulunur. Yardım etmek ise başkalarının gereksinimlerine duyarlılığı geliştirerek çocuğun öz yeterliğine olumlu katkı yapar. Diğer çocuklara yardım etmek, hem çocuğun yeni şeyler öğrenmesini sağlar hem de öğrenmeyi daha eğlenceli hâle getirir.

Çocuklarda yardım isteme ve yardım etmeyi desteklemeye yönelik öneriler:

- Yardım isteme konusunda çocuklara olumlu model olun. Örneğin, "Bu kuleyi yapmakta zorlanıyorum. Ayşe, daha önce senin çok uzun bir kule yaptığını görmüştüm. Blokları üst üste koymamda bana yardım eder misin lütfen?" gibi.
- Çocukların yardım taleplerini uygun yollarla iletmelerini destekleyin. Örneğin çocukların yardıma gereksinim duyduklarında kullanabilecekleri görsel ipuçları, yardıma gereksinimim var kartları veya işaretleri, lütfen ve teşekkür ederim kartları oluşturabilirsiniz. Bu kartların ne zaman ve ne şekilde kullanılacağını çocuklara öğretip modelleyebilirsiniz.
- Çocuklar uygun şekilde yardım talep ettiğinde veya başkalarına yardım ettiğinde onları takdir ettiğinizi gösterin ve yardımlaşma davranışlarını pekiştirin.
- Çocukların güçlü yönlerini gözlemleyip bunları not edin. Gerektiği durumlarda yardım almak ve fikir alışverişinde bulunmak için çocukların güçlü yönlerini dikkate alarak onları birbirlerine yardım etmeye yönlendirin.
- Fırsat eğitimi kullanarak çocuklara daha sonra uygulayabilecekleri stratejiler önerin. Örneğin bir çocuk yapbozları yapamadığını söylediğinde ona şöyle yanıt verebilirsiniz: "Ben yapboz yaparken önce kenarları yapar bitiririm. Sonra renkleri eşleştiririm, sonra parçanın şeklini kontrol ederim." gibi.

- Yardımlaşma ile ilgili kitaplar okuyun, öyküler anlatın. Çocukların dinledikleri öykülerdeki kahramanlara başka hangi şekilde yardım edilebileceğiyle ilgili sorular sorun ve düşüncelerini paylaşmalarını teşvik edin.

10. Kişisel, Sosyal ve Etik Sorumluluklar

Kişisel, sosyal ve etik sorumluluğun birden çok bileşeni vardır. Bunlar; adalet, nezaket, etik, insani değerler, haklar, doğru-yanlış ve ahlaki içerir. Bu bileşenler çocukların birbirleri ile nasıl iletişim kurduklarını, nasıl etkileşime girdiklerini, birlikte nasıl çalıştıklarını, paylaşımlarını ve birbirlerini nasıl koruduklarını etkiler. Çocuklar için etik, yaptıkları davranışların sonuçlarını tahmin etme, davranışlarının olumsuz sonuçlarını telafi etmek için çaba gösterme ve başka insanların iyiliğini dikkate alarak hareket etme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Örneğin çocukların üzerine düşeni yapması, sorumluluklarını yerine getirmesi, bir işi başarmak için iş birliği yapması ve ortak bir amaç için görev alması bu çerçevede değerlendirilebilir. Çocukların okul kurallarına uyması, saldırgan ve istenmeyen davranışlarını kontrol etmesi, akran baskısı ile akran zorbalığına karşı koyması ve ulusal ve uluslararası gün/haftalarda sorumluluk alması çocukların kişisel, sosyal ve etik sorumlulukları ile ilgilidir. Çocukların, kendi gereksinimleri ve haklarının farkında olarak bunları korumak için gerekli yaşam becerilerini öğrenmeleri kadar başkalarının gereksinimlerini ve haklarını fark edip bunları korumak için gerekli duyarlılığı geliştirmesi de önemlidir.

Çocuklarda kişisel, sosyal ve etik sorumlulukları desteklemeye yönelik öneriler:

- Yaptığınız hataları kabul edin ve düzeltmek için ne yaptığınızı çocuklarla paylaşın.
- Davranışlarınızla çocuklara örnek olun. Doğru/yararlı/etik davranışlarda bulunun ve neden böyle davrandığınızı çocuklara açıklayarak onlara sağlam bir ahlaki ve etik rol modeli olun.
- Kuralların oluşturulma sürecine çocukların aktif bir şekilde katılmalarını sağlayın. Çocukların kuralları hatırlaması ve benimsemesi için sınıfa afiş vb. görseller asın. Özellikle güne başlama zamanında ve günü değerlendirme zamanında gerekirse kuralları yeniden hatırlatın. Kurallar ile ilgili sorular sorun, kuralların ne işe yaradığı ve neden gerekli olduğu ile ilgili çocuklarla sohbet edin.
- Çocukları ilgilendiren kararlarda çocukların görüşlerini serbestçe ifade etmelerine ve tercihlerini belirtmelerine olanak tanıyın.
- Olası riskleri ya da tehlikeleri ve bunları önlemek için alınabilecek önlemlerle ilgili çocuklarla sohbet edip etkinlikler planlayın. Örneğin trafik kazaları ve arka koltukta oturup emniyet kemeri kullanmanın gerekliliği, bisiklet/kaykay sürerken kask takmanın önemi, internet, sanal oyun ve telefon güvenliği, yabancılarla konuşmama ve kendimizi koruma ile ilgili yapılabilecekler, mahremiyet eğitimi ve iyi dokunuş-kötü dokunuş ile ilgili etkinlikler planlayabilirsiniz.
- Çocukların karşı karşıya kaldıkları durumlar/aldıkları kararlar/yaptıkları davranışlar ile ilgili iki boyutlu düşünmeyi öğrenmelerini destekleyin. İlk olarak durumların/kararların/davranışların kendilerini kişisel olarak nasıl etkilediğiyle ilgili sorular sorarak "kişisel boyut" ile ilgili düşünmelerine yardımcı olun. Daha sonra bu durumların/kararların/davranışların başkalarını nasıl etkilemiş olabileceği ile ilgili sorular sorarak "sosyal boyut" ile ilgili düşünmelerini destekleyin.
- Okuduğunuz kitaplarda, anlattığınız öykülerde söz edilen olayın kitaptaki/öyküdeki farklı karakterleri nasıl etkilediği ile ilgili sohbet ederek çocukların düşüncelerini paylaşmasını teşvik edin.
- Akran baskısı ve zorbalık ile ilgili sohbetler yapın, kitaplar okuyun, filmler izletin ve böyle bir duruma tanık olduklarında ne yapmaları gerektiğine dair kuralları çocuklarla birlikte oluşturup postere dönüştürerek sınıfta sergileyin.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-1

Duygu Pofudukları

36-60 Ay

Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Kendi bakış açısı/duyguları ile başkalarının bakış açısını/duygularını karşılaştırır.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını anladığına dair geri bildirim verir.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.

SÖZCÜKLER: Duygu kartı, yüz ifadesi

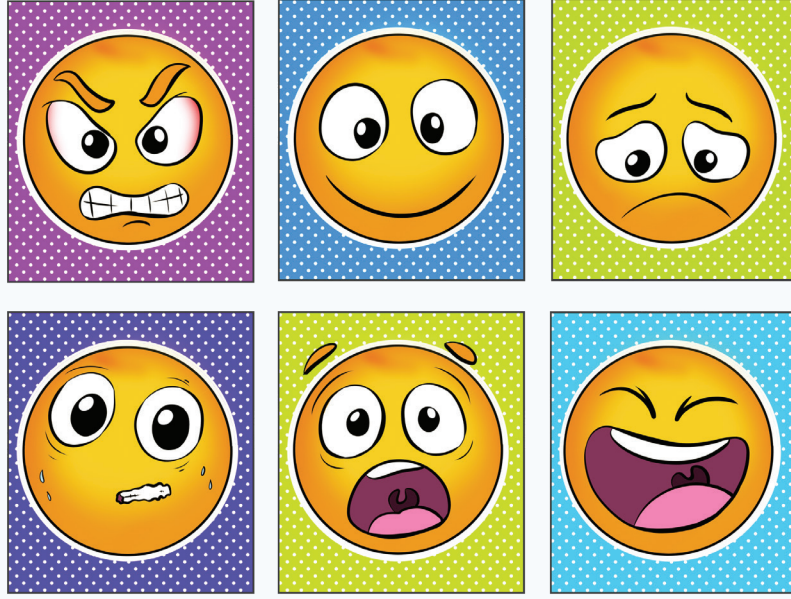
KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, kızgın, neşeli, korkmuş, endişeli

DEĞERLER: Sevgi, dostluk

MATERYALLER: Çocuk sayısının yarısı kadar duygu kartları ve çocuk sayısının yarısı kadar emoji duygu kartları

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Mutlu, üzgün, kızgın, neşeli, korkmuş ve endişeli duygu ifadeleri sergileyen çocuk resimlerinin olduğu A4 büyüklüğündeki kâğıtlar çocuklara gösterilir.
- Çocuklar her bir karttaki duyguyu adlandırmaları ve nasıl görüldüğünü canlandırmaları için teşvik edilir.
- Çocuklar istedikleri bir arkadaşları ile eşleşirler ve birbirlerinin yüzünü görecektir şekilde karşılıklı otururlar.
- Öğretmenin havaya kaldırıp çocuklara gösterdiği duygu kartlarını, karşılıklı oturan çocuklar birbirlerine canlandırarak anlatır.
- Ardından karşılıklı oturan çocuklar istedikleri duyguyu, yüz ifadesi, beden hareketlerini ve konuşmadan seslerini kullanarak canlandırır. Eşleştiği arkadaşı ise arkadaşının canlandığı duyguyu tahmin etmeye çalışır.
- Çocuklar hangi duyguları canlandırdıkları ve bu duyguların benzer ve farklı yönlerini konuşurlar.
- Daha sonra emoji yüz ifadelerinin olduğu kartlarla süreç tekrarlanır.
- Sınıfın yarısına yüz ifadesi duygu kartı, diğer yarısına ise çocuk resimleri duygu kartları dağıtılır.
- Çocuklar aldıkları kartlardaki duygu ifadelerini canlandırarak sınıfta dolaşır. Ancak ellerindeki duygu kartını kimseye göstermezler.
- Çocuklar arkadaşlarının yüz ifadesine bakarak kendilerinininkiyle eşleşen duygu kartı olan çocuğu bulmaya çalışır.
- Eşleşen arkadaşını bulduğunu düşünen çocuklar ellerindeki duygu kartlarını birbirlerine gösterir. Doğru eşleştirmeyi yapan çocuklar beş kez havaya zıplarlar.
- Etkinlik tüm çocukların eşleşmesi tamamlanana kadar devam eder.

● DEĞERLENDİRME

Çocuklardan bir anılarını düşünmeleri ve bunun resmini yapmaları istenir. Daha sonra çocuklar ikişerli gruplara ayrılarak bu resmi ekranına gösterip ilgili anıyı arkadaşlarıyla paylaşır. Bu anıyı yaşadıklarında hangi duyguları hissettiklerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir. Ardından anıyı yaşarken hissettikleri duygunun/duyguların emojisini çizmeleri istenir. Gün sonunda çocuklar duygu kartlarıyla birlikte yaptıkları resmi sınıf panosunda sergiler.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla etkinliğe ait kısa videolar ailelerle paylaşılır. Ailelerden de evde akşam yemeğinden sonra çocuklarıyla farklı yüz ifadeleri yaparak hangi duyguyu vermeye çalıştıklarını tahmin etme oyunu oynamaları istenir.

Aile bireylerinin ebeveynlik becerilerini ve çocuk yetiştirme tutumlarını desteklemek amacıyla mesleki kurum ve kuruluşlarla iletişime geçerek alanda uzman bir rehberlik ve psikolojik danışmanın/psikoloğun davet edileceği duygusal gelişim ve etkili iletişim konularında toplum eğitimi programı düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-2

Rahatlama Stratejileri

48-72 Ay

Türkçe-Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Duygularının değişebileceğini fark eder.
- Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla göstermeye gayret eder.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

- Duygusal bakımdan zorlayıcı durumlarla baş etmek için yapılması gerekenleri söyler.
- Duygusal bakımdan zorlayıcı durumlarda yapıcı davranmaya özen gösterir.

SÖZCÜKLER: Öz denetim, dürtü kontrolü, rahatlama stratejisi

KAVRAMLAR: Duygu: Üzgün, kızgın, korkmuş, şaşırılmış

DEĞERLER: Öz denetim, sabır, sorumluluk

MATERYALLER: Rahatlama strateji kartları

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen çocuklara korku, üzgün olma veya endişe ile ilgili bir kitap okur.
- Alternatif olarak, "..... olduğunda korkarım/endişelenirim/üzülürüm vb." duygu kitapçıkları hazırlanabilir.
- Kitaptaki kahramanın yoğun duygularla nasıl baş ettiği üzerine sohbet edilir. Sohbet sırasında kitaptaki kahramanların öz denetimi nasıl yaptıkları, dürtülerini kontrol etmek için hangi yöntemlere başvurdukları ve hangi rahatlama stratejilerini kullandıklarına özellikle vurgu yapılır.
- Öğretmen rahatlama strateji kartlarını çocuklara gösterir. Çocuklar bu stratejileri canlandırır.
- Ardından kitaptaki kahramanın bunlardan hangisini kullandığı veya hangisini kullanmasının iyi olabileceği ile ilgili sohbet edilir.
- Çocuklar küçük gruplara ayrılır ve her gruba bir rahatlama strateji kart seti verilir.
- Çocuklar kendilerini üzen, kızdıran, korkutan, endişelendiren durumlarla ilgili küçük gruplarda paylaşımlarda bulunur.
- Çocuklar bu durumlarda ne yaptıkları ile ilgili sohbet ederler. Kartlara bakarak bu stratejilerden hangilerini kullandıklarını söylerler.
- Bundan sonra benzer durumlarla karşılaştıklarında hangilerini kullanabilecekleri üzerine sohbet edilir.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen rahatlama strateji kartlarını sınıfın panosuna asar. Her bir çocuğa kâğıttan kesilmiş üç tane kalp verir. Çocukların en çok kullandıkları veya en çok sevdikleri rahatlama stratejisinin altına bunu işnelemelerini ister. Böylece sınıfta en çok kullanılan/en çok sevilen rahatlama stratejileri ile ilgili bir grafik oluşturulmuş olur. Öğretmen dönem boyunca bu grafiği panoda tutar ve çocuklar yeni stratejiler kullandıkça bunların altına kalp çıkartması yapıştırmaya devam eder. Öğretmen düzenli aralıklarla panonun fotoğrafını çekerek bunları çocuklara gösterir ve dönem boyunca rahatlama stratejisi kullanımında nasıl bir değişiklik olduğunu çocuklarla tartışır.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aile, çalışma sayfası olarak eve gönderilen ya da internet temelli uygulamalar yoluyla onlarla paylaşılan rahatlama strateji kartlarının bir çıktısını alır ve çocuğun bu stratejilerden en çok hangisini kullandığı üzerine konuşur. Ardından çocukla birlikte çocuğun sık kullandığı rahatlama stratejilerini evde uygun bir yere yapıştırırlar. Çocuk yoğun duygular yaşadığında aile çocuğu birlikte duvara yapıştırdıkları kartlara bakmak için yönlendirir. Aile ve çocuk kartları düzenli aralıklarla gözden geçirerek çocuğun yeni kullanmaya başlayabileceği rahatlama stratejilerini çalışırlar ve bunları da duvara asarlar.

Anne-baba da hangi stratejileri en çok kullandıkları/kullanabilecekleri üzerine düşünüp bunları mutfak dolabına vb. yapıştırırlar. Ebeveynler yoğun duygular yaşadıklarında çocukları bu kartlara bakmaya yönlendirebilir.

İlgili mesleki kurum ve kuruluşlar (kamu hastanelerinin ilgili servisleri gibi) ile iletişime geçerek çocuk gelişimi ve duygu yönetimi ile ilgili bir toplum eğitimi planlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER

ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-3

İltifat Çemberi

36-72 Ay

Oyun (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Farklı grupların değerli bir üyesi olduğunu belirtir.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Grup önünde kendini ifade eder.
- Başkalarından farklı olan görüşlerini söyler.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.
- Başkalarının özelliklerini takdir eder.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara saygı duyar.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesine katkıda bulunur.
- Toplumsal yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: İltifat, nezaket, görgü kuralları, takdir etmek

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-benzer-farklı

DEĞERLER: Dostluk, saygı, sevgi

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- İnsanların farklı özellikleri, olumlu yönleri, nezaket ve görgü kuralları ile insanları takdir etmek hakkında çocuklarla sohbet edilir.
- İltifatın ne olduğu çocuklara sorulur ve bu konudaki alınır. Çocuklar, deneyimlerini paylaşmaları için desteklenir. Ardından iltifatın başkasına söylenen iyi ve güzel şeyler olduğu açıklanır. İltifatın içten ve samimi olması gerektiği vurgulanır.
- Çocuklar çember hâlinde yere oturur. Öğretmen de bu çembere katılır.
- Herkesin ayakları çemberin içine uzanacak şekilde oturulur.
- Gönüllü bir çocuk bir arkadaşını seçerek önce o kişinin adını söyler. Ardından o kişi ile ilgili olumlu bir özelliğini herkesin duyacağı bir şekilde söyleyerek ona iltifat eder.

- İltifatı alan kişi *"Teşekkür ederim."* der ve ayaklarını çekerek bağdaş kurar. Böylece kimin iltifat aldığı, kimin iltifat beklediğini herkes görebilir.
- İltifat eden kişi ise *"Rica ederim."* diye karşılık verir.
- Her çocuk bir arkadaşına iltifat edene ve her çocuk arkadaşına bir arkadaşından iltifat alana kadar etkinlik devam eder.
- Çocukların arkadaşlarındaki hangi olumlu özellikleri söylediklerine dikkat çekilir. Benzer ve farklı özellikler ile ilgili sohbet edilir.
- Çocuklar iltifat çemberine alıştıkça ve öğretmenin de model olması ve desteğiyle arkadaşlarının fiziksel özelliklerine ek olarak, onların kişisel ve duyuşsal özellikleri hakkında iltifat etmeye teşvik edilir.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen iltifat panosu oluşturur ve çocukların yaptıkları iltifatları yazarak panoya asar. Çocuklar bu iltifatlara dair ürünler oluştururlar. Dönem boyunca iltifat panosunun nasıl büyüdüğü ve çeşitlendiği ile ilgili günü değerlendirme zamanlarında sohbet edilir. Çocuklar yaptıkları iltifatlarla ilgili sınıfta büyük bir poster hazırlayıp bunu sergilerler.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelerden çocuklarında takdir ettikleri özellikleri çocuklarıyla birlikte bir kâğıda not ederek okula göndermeleri istenir. Tüm ailelerden notlar geldikten sonra öğretmen güne başlamadan bu notları sınıfla paylaşır. Paylaşım, önce çocuğun adının, hemen ardından da anne-babasının çocukta takdir ettiği özelliğinin söylenmesi şeklinde yapılır.

Ailelerden akşam yemeğinden önce sofrada iken bir iltifat çemberi oluşturmaları ve bunu düzenli aralıklarla yapmaya özen göstermeleri istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-4

Çatışmaları Çözebilirim

48-72 Ay

Türkçe-Drama (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 13. Kişiler arası sorunları çözer.

Göstergeler

- Çatışma durumlarını başkasını suçlamadan betimler.
- Eleştirildiğinde yapıcı davranışlar sergiler.
- Kişiler arası sorunlara alternatif çözümler üretir.
- Çözüme ulaşmak için uzlaşmacı davranır.
- Çatışma durumlarında gerektiğinde yardım/ öneri ister.
- Kişiler arası sorunların çözümünde iş birliği yapar.
- Kişiler arası sorunların çözümünde başkalarına yardımcı olmaya gayret gösterir.

SÖZCÜKLER: Kişiler arası sorunlar, çatışma, çözüm, problem çözme, yapıcı davranış, uzlaşma

KAVRAMLAR: -

DEĞERLER: Adalet, öz denetim, saygı, sorumluluk

MATERYALLER: Çatışma durumları ile baş etme stratejileri posterleri

Çatışma Durumları ile Baş Etmenin 4 Yolu

1. "DUR!" de.
"Lütfen ... yapma,dur." de.

2. Arkadaşın yaptığı şeye
durmadan devam ediyorsa.
O davranışı **GÖRMEZDEN GEL**

3. Rahatsız edici durumdan
UZAKLAŞ.

4. **YARDIM İSTE**

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen çatışma durumu içeren bir öyküyü kitaptan okur veya çocuklarla çatışma durumu içeren bir şarkı söylenir (İki İnatçı Keçi vb.).
- Öğretmen uygun görürse kitap veya şarkı kullanmak yerine, sınıfta sıkça yaşanan çatışma durumlarını senaryolaştırarak da çocuklarla paylaşabilir.
- Çocuklarla kitaptaki veya öğretmenin senaryolaştırdığı çatışma durumları ile ilgili sohbet edilir. Çocuklar sorulan sorulara yanıt vermek için teşvik edilir.
- Çocukların, çatışmadaki her bir tarafın durumu nasıl gördüğü, çatışmadaki her bir tarafın talebinin ne olduğunu tanımlamalarına yardımcı olunur.
- Çocuklar ikiye ayrılmış gruplara ayrılır. İkişerli gruplardaki çocuklar kitapta/şarkıda çatışan kahramanların rolüne girer. Ne istediklerini ve bu isteğe ulaşmak için ne yapmaya çalıştıklarını eşine anlatırlar.
- Çocuklar rolleri değiştirirler ve çatışmanın diğer tarafında olan kahramanı canlandırırlar. Böylece çocuklar çatışma durumundaki her iki tarafın da rolüne girme fırsatı bulurlar ve her bir role ilişkin karşı tarafın eleştirilerini dinlerler.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen çektiği videoları varsa yansıtıcıdan, yoksa bilgisayar veya telefonundan çocuklara izleterek çözümler hakkında sohbet edilir. Sohbetten sonra çocuklar kendi buldukları problem çözümlerine dair büyük bir poster hazırlar ve öğretmenin astığı posterin yanında sınıfta sergiler. Poster hazırlanması bir günde bitmeyebilir. Öğretmen diğer günlerde poster hazırlanmasına devam etmeden önce gerekirse çektiği videoları çocuklara tekrar göstererek etkinliği hatırlamalarına yardımcı olur.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla çatışmalarla baş etme stratejileri posterinin fotoğrafı tüm ailelere ve çocukların çatışma durumlarına buldukları çözümlerin videoları ilgili gruptaki çocukların ailelerine gönderilir. Ailelerin çocuklarla videoda buldukları çözüme ilişkin sohbet etmeleri, ardından da çatışmalarla baş etme strateji posterini birlikte boyamaları istenir. Ailelere postere, orada olmayan ancak çocuklarla birlikte buldukları/uyguladıkları stratejilerini de eklemeleri hatırlatılır.

Aileler arasında psikolog, psikiyatrist, arabulucu varsa bunlar okula davet edilir ve çocuklara kendi kullandıkları/danışanlarına önerdikleri stratejilerden söz etmeleri sağlanır. Aileler arasında ilgili uzmanlık alanında çalışan gönüllü bir ebeveyn olmaması durumunda mesleki kurum ve kuruluşlarla iletişime geçerek benzer bir çalışma için bir uzman görevlendirmeleri istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER

ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-5

Duygu Taşları

36-72 Ay

Sanat-Fen (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Bilgilerini/becerilerini/başarılarını/hayallerini paylaşır.
- Grup önünde kendini ifade eder.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.

- Kendi bakış açısı/duyguları ile başkalarının bakış açısını/duygularını karşılaştırır.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını anladığına dair geri bildirim verir.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

SÖZCÜKLER: Duyu organları

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, kızgın, şaşırılmış, korkmuş, endişeli; Duyu: Kaygan-Pütürlü; Boyut: Büyük-Orta-Küçük

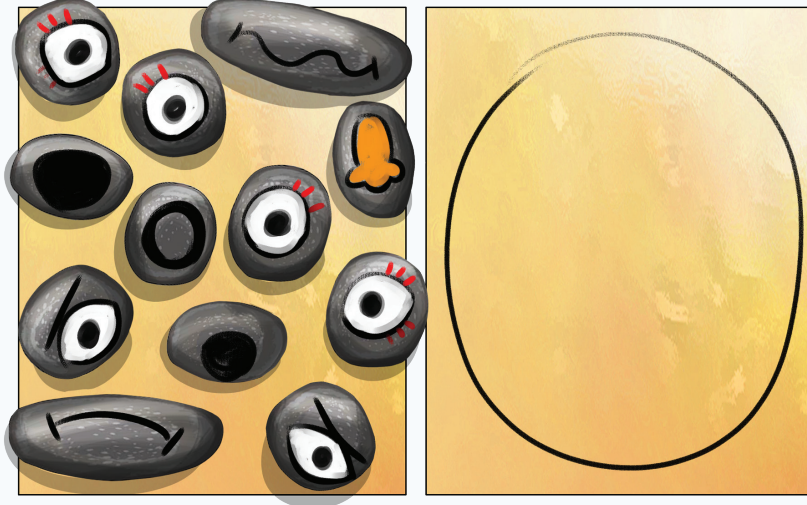
DEĞERLER: Dostluk, öz denetim, saygı, sevgi, yardımseverlik

MATERYALLER: Taşlar, akrilik boya, üzerine yüze benzer oval şekli çizilmiş A4 kâğıdı

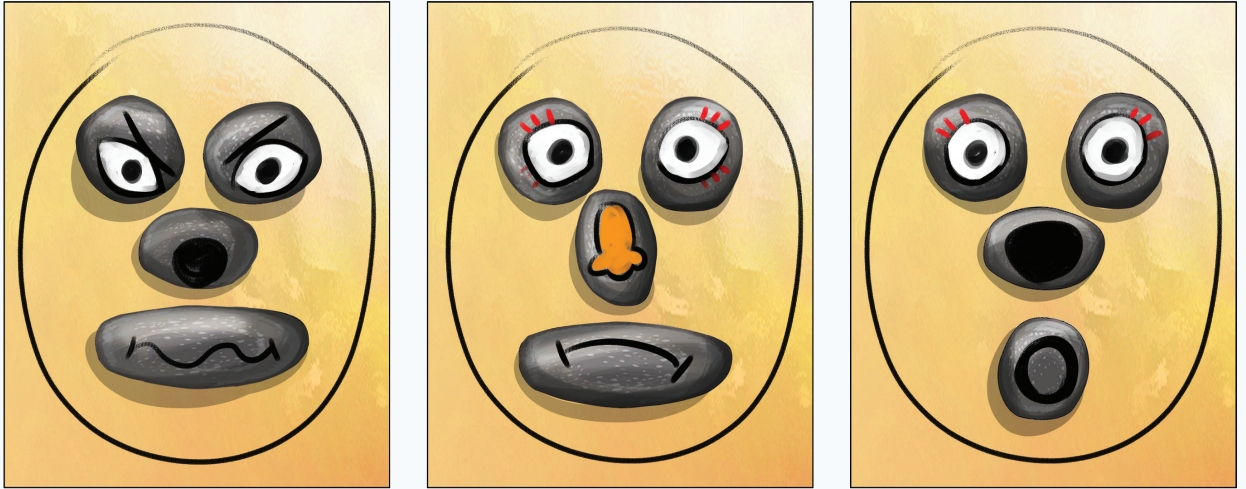
● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla duyu organları hakkında sohbet edilir. Her duyu organının özelliği ve işlevi ile ilgili konuşulur.
- Duyu organlarından dördünün (gözler, burun, ağız ve kulaklar) yüz bölgesinde olduğuna dikkat çekilir. Yüzümüzün (özellikle ağız ve gözlerimizin) duygularımızı ifade etmedeki önemine vurgu yapılır.
- Öğretmen ve çocuklar gönüllülük esasına göre bir duygu adı söyler. Tüm çocuklar söylenen duyguyu yüz ifadelerini ve beden hareketlerini kullanarak canlandırır.
- Çocuklar, adlandırılan duygunun arkadaşları tarafından nasıl canlandırıldığını görmek için birbirlerinin yüz ifadelerini ve beden hareketlerini incelerler.
- Çocuklar bahçeye veya açık alana gidip taş toplarlar. Öğretmen de önceden sınıfa uygun sayıda taş getirmiş olur.

- Çocuklar topladıkları taşları yıkarlar ve topladıkları taşları birbirlerine göstererek taşların renkleri, dokuları ve boyutları hakkında sohbet ederler.

- Çocuklar topladıkları taşlar ile öğretmenin getirdiği taşları kullanarak taşların üzerine duyu organlarının resimlerini yaparlar.
- Çocuklar küçük gruplara ayrılır ve üzerine oval çizilmiş kâğıdı kullanarak duyu organlarının çizildiği taşları ovalin içine istedikleri şekilde yerleştirerek oval çizime farklı duyu ifadeleri verirler (mutlu, üzgün, kızgın, şaşırılmış vb.).
- Çocuklar isterlerse o gün içinde hissettikleri duyguları hatırlayarak ilgili duyu ifadesini oval çizime yansıtırlar.

- Çocuklar bu duyguları hissettiklerinde ne yaptıklarını küçük gruplar içinde arkadaşlarına anlatırlar ("Üzüldüğümde ağlarım.", "Korktuğumda saklanırım.", "Mutlu olduğumda gülerim." gibi).
- Etkinlik sonunda, birkaç küçük grup yaptıkları duyu ifadesi içeren yüzleri bir araya getirip yan yana sıralayarak bir öykü oluşturur. Öğretmen bu öyküyü bir kâğıda yazar ve çocuklar öyküyü yan yana koydukları oval yüzlerin altına yapıştırır.
- Öğretmen çocukların taşlarla oluşturduğu duyu ifadelerinin fotoğraflarını çeker.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen çocukların oluşturdukları ve birkaç grubun bir araya gelerek ardışık dizdikleri oval duygu yüzünün fotoğraflarını çocuklara gösterir ve sohbet ederler. Gün sonunda öğretmen çektiği fotoğrafların çıktısını alarak çocuklarla birlikte panoya asar ve her fotoğrafın altına çocukların oluşturduğu, kendisinin yazıya döktüğü öyküyü ilişir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Yazışma/iletişim defteri aracılığıyla ailelere okulda yapılan etkinliklerle ilgili bilgi verilir. Çocuklar bahçeden toplayıp boyadıkları taşları ve oval çizilmiş kâğıtları eve götürerek evde aileleriyle farklı duygu ifadeleri içerecek şekilde taşları ovalin içine yerleştirirler.

Aileler benzer etkinliği ceviz kabuğu, badem, tahta parçaları kullanarak da yapabilir.

Sanat dernekleri/sivil toplum kuruluşları/sanat eğitimi veren kurslar ile iletişime geçerek ressamların/heykeltıraşların eserlerinde duyguları nasıl yansıttıklarını görmek için bir sanat atölyesini kapsayacak okul dışı öğrenme etkinliği planlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-6

Paylaşmayı Severim

36-72 Ay

Türkçe-Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Farklı ortamlardaki kurallara örnek verir.
- Toplumsal yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirir.

Kazanım 19. Sosyal davranışlarının sonuçlarını sorgular.

Göstergeler

- Sosyal davranışları ile bu davranışlarının sonuçlarını ilişkilendirir.
- Davranışlarının sonuçlarını kabul eder.

SÖZCÜKLER: Paylaşmak, külah

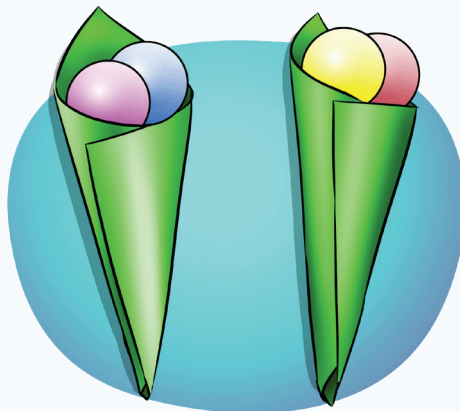
KAVRAMLAR: Yön/Mekânda Konum: İçinde-dışında; Duygu: Mutlu, üzgün

DEĞERLER: Cömertlik, Dostluk, saygı, sevgi, yardımseverlik

MATERYALLER: A4 boyutunda ince karton, saydam bant, plastik oyun havuzu topları veya misketler

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara paylaşma ile ilgili bir kitap okunur ya da kısa video izlenir.
- Arkadaşlık ve arkadaşlarla eşyalarımızı paylaşmanın önemi ve paylaştığımızda karşıımızdaki kişilerin nasıl hissettiği hakkında sohbet edilir.
- Çocuklara A4 boyutundaki kartonlar dağıtılır. Öğretmen çocuklara bu kartonlardan nasıl külah yapılacağını öğretir. Çocuklar külahlarını yaparlar.

- Her çocuk kendi külâhının içine bir plastik top, birkaç tane misket veya farklı materyallerden (artık kâğıt, kil, oyun hamuru vb.) top şeklinde yapılmış nesneleri koyar. Bunlar dondurma, fındık, ceviz, üzüm gibi yemişler vb. çocukların sevdiği bir yiyecekmiş gibi hayal edilir.
- Çocuklar sınıfta dolaşarak külâhlarındaki topları (dondurmayı, yemişleri) isteyen arkadaşlarının külâhına boşaltarak paylaşırlar. Herkesin külâhındaki "dondurmayı, yemişleri" paylaşması için fırsat verilir.
- Dondurmayı, yemişleri alan çocuğun "Teşekkür ederim." demesi, buna karşılık arkadaşının ise "Rica ederim." demesi teşvik edilir.
- Arkadaşlarımızla sevdiğimiz şeyleri paylaştığımızda neler olduğu üzerine sohbet edilir. Aynı şekilde paylaşmayı reddettiğimizde neler olduğuna ilişkin sorular da sorulur.

● DEĞERLENDİRME

- Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:
- Hangi kitabı okuduk? Kitapta hangi kahramanlar vardı? Ne yapıyorlardı?
- Kartonlardan ne yaptık?
- Etkinlikte en zorlandığınız nokta neresiydi? En çok ne yaparken eğlendiniz?
- Paylaşmak neden önemlidir? Paylaştığımızda ne hissederiz? Neleri paylaşabiliriz? Neleri paylaşmak doğru değildir?
- Siz en çok kiminle paylaşıyorsunuz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

- Her ay için planlanan ev etkinlikleri kapsamında ailelerden çocuklarıyla birlikte ev ortamında neyi paylaştıkları ve neyi paylaşmadıkları ile ilgili bir liste hazırlamaları istenir.
- Ayrıca anne-babalardan kendi çocukluklarında aileleriyle ev ortamında neyi paylaştıkları ve neyi paylaşmadıkları ile ilgili başka bir liste yapmaları da hatırlatılır.
- Çocukların evden getirdikleri listeler sınıfta okunur. Çocukların listeleri ile anne babaların listeleri arasındaki benzerlikler ve farklar hakkında konuşulur.
- Belediye/muhtarlık ile iletişime geçerek o yörede düzenlenen yardım kampanyaları/kıyafet-kitap-oyuncak toplama kumbaraları hakkında bilgi alınır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-7

Dediğimi Yap! Yaptığımı Yapma!

60-72 Ay

Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Sınırlılıklarını/zorlandığı durumları ifade eder.
- Gerektiğinde bağımsız davranır.

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başarabileceğini söyler.
- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- Gerektiğinde isteklerini erteler.
- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

SÖZCÜKLER: Yönerge, dikkat

KAVRAMLAR: Zıt: Hızlı-yavaş, kolay-zor, doğru-yanlış, Zaman: Önce-şimdi

DEĞERLER: Öz denetim, sabır

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla dikkatli dinlemenin ve yönergeleri anlamanın önemi ile ilgili sohbet edilir. Bazen söylediklerimiz ile yaptıklarımızın farklı olabileceği vurgulanır.
- Öğretmen çocuklara bir yönerge vereceğini ama verilen yönergeden daha farklı bir şey yapacağını söyler.
- Çocuklardan öğretmenin yaptığı davranışları görmezden gelmeleri ama verilen yönergeyi dikkatlice dinleyip yönergeye uygun davranmaları istenir.
- Çocukların karşısına geçilir ve çocukların duyacağı şekilde bir yönerge verilir. Ancak verilen yönerge ile çelişen bir hareket yapılır (örneğin öğretmen çocuklara "Zıplayın" derken kendi etrafında döner ya da "Alkışlayın" derken karnına dokunur ya da "Ayaklarınıza dokunun" derken burnuna dokunur gibi.).
- Yönergeye uygun davranan çocuklar kendi kendilerini alkışlarlar ve kutlarlar.
- Yönergeler farklılaştırılarak oyuna devam edilir.

- Bu oyunun bir diğ er versiyonu ise "Yaptığımı yap, dediğimi yapma!"dır. Çocuklara yaptığınızı yapmaları gerektiği ama verdiğiniz yönergeyi göz ardı etmeleri gerektiği açıklanır.
- Ardından bir Şey yaparken farklı/çelişen bir yönerge verilir. Çocukların davranışı yapıp yapmadığı ve yönergeyi göz ardı edip etmedikleri kontrol edilir.

● DEĞERLENDİRME

- Etkinlik sırasında çekilen kısa videolar çocukla günü değerlendirmede çocuklarla izlenir. Çocuklarla oyun, yönergeler, dikkat ve zorlandıkları noktalar hakkında konuşulur.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

- Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelerden çocuklarla deve-cüce ya da gece-gündüz gibi oyunları oynamaları istenir.
- Çocukluğunda buna benzer farklı bir oyun oynayan aile  yesi varsa (Büyükanne, büyükbaba da olabilir.) o oyunu çocuklara öğretmesi ve oynatması için sınıfa davet edilir.
- Okul dışı öğrenme etkinliği planlanarak a saptan/kilden  ocuk oyuncakları üreten yerel bir atıl-yeye/oyuncak müzesine ziyaret düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-8

Sıcak-Soğuk Oyunu

36-72 Ay

Oyun (Büyük Grup Etkinliği)

KAZANIM VE GÖSTERGELER

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- Başarmak için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Talep edilmesini beklemeden yardım etmeyi önerir.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: İş birliği, yardımlaşma

KAVRAMLAR: Yer/mekânda konum: Uzak-yakın, yanında, önünde-arkasında

DEĞERLER: Dostluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Sınıfın farklı yerlerine saklamak için çok küçük olmayan materyaller

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Ortak bir amaca ulaşmak için iş birliği ve yardımlaşmanın ne kadar önemli olduğu ile ilgili sohbet edilir.
- Gönüllü bir çocuk ebe olur.
- Ebe sınıfın dışına çıktığında diğer çocuklar bir nesneyi (kırmızı plastik bir top vb.) sınıfta bir yere saklarlar.
- Ebe sınıfa gelir ve saklanmış nesneyi bulmak için aramaya başlar.

- Ebe saklanmış nesneye yaklaştıkça sınıftaki diğer çocuklar "Sıcak!", "Çok sıcak!", "Kaynıyor!" gibi ifadeler kullanarak çocuğun nesneye yaklaştığına dair ipucu verirler.
- Ebe saklanmış nesneden uzaklaştıkça diğer çocuklar "Soğuk!", "Çok soğuk!", "Donduk!" gibi ifadeler kullanarak ebeye ipucu verirler.
- Ebe saklanmış nesneyi bulana kadar sınıf arkadaşları ona ipucu vererek yardımcı olmaya devam eder.
- Çocuklar isterlerse ipucu vermek amacıyla sözcükleri kullanmaya ek olarak öykünme ve hareketlerle de ebeye ipucu verebilirler (soğukta üşüme, çok soğukta titreme, daha da soğukta donup heykel olma gibi).
- Ebe saklanmış nesneyi bulduğunda ipucu verdikleri için sınıfa teşekkür eder. Sınıf ise nesneyi bulduğu için ebeyi kutlar.
- Oyun diğer çocukların da ebe olmasıyla devam eder.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bugün hangi oyunu oynadık? Hangi nesneyi sakladık?
- Saklanmış nesneyi bulurken zorlandınız mı? Oyunun en keyifli/heyecanlı kısmı hangisi idi?
- Arkadaşlarınızın verdiği ipuçları oyuncağı bulmanıza nasıl yardımcı oldu? Arkadaşlar ne zaman birbirlerine yardım eder?
- Siz ne olduğunda arkadaşlarınıza yardım ediyorsunuz? Nasıl yardım ediyorsunuz? Örnek verebilir misiniz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelere okulda yapılan etkinlikle ilgili bilgi verilir. Ailelerden sıcak-soğuk oyununu evde hep birlikte oynamaları istenir.

Sivil toplum kuruluşlarından/belediyelerden/muhtarlıklardan o çevrede yer alan yardım kumbaraları ve bu yardımların ihtiyaç sahiplerine nasıl ulaştırıldığı ile ilgili bilgi alınır. Aileler, bulundukları şehirde, eğer varsa, belediyenin yerleştirdiği giysi, ayakkabı veya oyuncak kumbaralarına ihtiyaç fazlası eşyalarını bırakması istenir. Alternatif olarak ailelerin, kendi tercih ettikleri bir yardım kuruluşuna çocukları ile birlikte gidip ihtiyaç duyulan yardımı/paylaşımı birlikte yapmaları önerilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-9

Balonlar Havada Kalsın

36-72 Ay

Türkçe-Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Bilgilerini/becerilerini/başarılarını/hayallerini paylaşır.
- Sınırlılıklarını/zorlandığı durumları ifade eder.
- Uygun düzeyde risk almaya isteklidir.
- Gerektiğinde liderliği üstlenir.

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başatabileceğini söyler.
- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
- Bir iş/görev sırasında yönlendirme olmadan bilgilerini/becerilerini kullanır.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardıma gereksinim duyduğu durumları belirtir.
- Gereksinim duyduğu desteği tanımlar.
- Gerektiğinde yardım talebinde bulunur.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Talep edilmesini beklemeden yardım etmeyi önerir.
- Yardımlaşmanın önemini açıklar.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: İş birliği, yardımlaşma, amaç

KAVRAMLAR: Mekânda Konum: Yukarı-aşağı, ileri-geri, yukarıda-aşağıda, alçak-yüksek; Zıt: Hızlı-yavaş, kolay-zor, başlangıç-bitiş

DEĞERLER: Sorumluluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Çocukların sayısının iki katı kadar balon

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara iş birliği ve yardımlaşma yapmaya dair bir kitap okunur.
- Kitap ile ilgili konuşulur. Çocukların hangi konularda yardım aldıkları, hangi konularda, kimlere yardım ettikleri ile ilgili sorular sorularla sohbete devam edilir.
- Yardımlaşma ve iş birliği gerektiren bir oyun oynanacağı söylenir. Çocuklara ikişer balon dağıtarak bunları şişirmeleri istenir. Çocuklar balonları şişirdikten sonra gerekirse balonları bağlamalarına yardım edilir.
- Çocukların birbirlerine veya ortamdaki nesnelere çarpmayacağı genişlikte bir alana geçilir.
- Her çocuğa iki balon verilir. Çocuklar üçerli gruplara ayrılırlar.
- Öğretmen çocuklara oyunun kurallarını anlatır ve her grubun amacının balonları belli bir süre havada tutması olduğunu ifade eder.
- Balonları havada tutmak için her grubun strateji geliştirmesi için onlara zaman verilir.
- Öğretmen “Başla!” yönergesini verdiğinde çocuklar takım olarak balonları düşürmeden belirli bir süre boyunca (örn., 30 saniye) yere düşürmeden havada tutmaya çalışır.
- Büyük yaş gruplarında veya çocuklar deneyim kazandıkça bu süre gittikçe uzatılır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklar küçük gruplar hâlinde bir araya gelerek balonu daha fazla havada tutabilmek için nasıl bir iş birliği yaptıkları, nasıl yardımlaştıkları ve hangi stratejileri denedikleri ile ilgili konuşurlar. Çocuklar gelecek sefere balonu daha uzun süre havada tutabilmek için ne yapabileceklerini tartışır. Çocuklar isterse oyunu bir daha oynarlar.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Çocuklardan ailelerine, ortak amaçlara ulaşmak için hangi konularda iş birliği, yardımlaşma yaptıklarını sormaları istenir.

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelerden; aile içinde ortak amaç için yaptıkları iş birliği içeren durumlardan birini resmedip birlikte boyamaları, resmin arkasına ise ailenin durumu anlatan kısa bir not yazıp okula göndermesi istenir. Gelen resimler sınıfta gösterilerek arkalarındaki notlar okunur. Ardından tüm resimlerle “Birlikte Yaptıklarımız” sergisi hazırlanır.

Aynı şehirde veya farklı bir şehirde bir ana sınıfı ile kardeş-partner ana sınıfı olarak iş birliği yapma ve karşılıklı yardımlaşma üzerine ortak bir proje geliştirmek için girişimlerde bulunulur.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-10

Hem Benzer Hem de Biriciğim

48-72 Ay

Oyun (Bireysel, Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Kişisel seçimlerinin farkına varır.
- Kişisel özelliklerini/seçimlerini başkalarıyla karşılaştırır.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Bilgilerini/becerilerini/başarılarını/hayallerini paylaşır.
- Grup önünde kendini ifade eder.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.

- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanıır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara müsamaha gösterir.
- Farklılıklara saygı duyar.
- Farklılıklarla ilgili değerleri savunur.

SÖZCÜKLER: Farklılıklar, ortak özellikler, farklı özellikler, saygı

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-farklı-benzer

DEĞERLER: Dostluk, dürüstlük, saygı, sevgi

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar sınıfa gelmeden önce öğretmen sohbeti yapabilmek için çocukların dikkatini çekecek ve çeşitlilikleri içeren bir merkez oluşturur.
- Öğretmen çocuklara çeşitliliğe ilişkin bir kitap okur veya sınıfça bir video izlenir.
- Toplumdaki benzerlikler, farklılıklar ve farklılıklara saygı ile ilgili sohbet edilir.
- Çocuklar sınıfın ortasında bir çember oluşturacak şekilde yere otururlar. Öğretmen de çembere katılır.
- Gönüllü çocuklardan biri kendisiyle, ailesiyle, yaşadığı yerle, sevdiği şeylerle, tercihleriyle, başarılarıyla, becerileriyle ilgili bir özelliğini ya da bir hayalini söyler (örneğin, "Dondurmayı çok severim,

örümcekten korkarım, kıvrıcık saçlarım var, ninem köyde yaşıyor, blok merkezi en sevdiğim yer, yeni bir kardeşim oldu, odamı kardeşimle paylaşıyorum, yurt dışında yaşayan akrabam var, şu dilleri konuşabilirim, ...'da doğdum," gibi.).

- Sıradaki çocuk, ilk olarak bir önceki arkadaşının söylediği özelliği veya tercihi söyler, sonra buna kendine ait bir özellik veya tercih ekler.
- Sonraki çocuk, o ana kadar arkadaşlarının söylediği özelliklerden hatırladıklarını tekrar eder, ardından kendi özelliğini veya tercihinin söyler.
- Çocukların, kendilerinin ve arkadaşlarının özelliklerini ve tercihlerini karşılaştırması için sorular sorulur.
- Çocuklar sınıftaki farklılık ve çeşitliliği yansıtan bir slogan bulmak veya poster hazırlamak için dörder kişilik küçük gruplara ayrılır.
- Öğretmen söylenen özellikleri/tercihleri ve küçük gruplarda üretilen sloganları bir kâğıda not alır.
- Çocukların ürünleri ve çocukların ürettiği, öğretmenin yazıya döktüğü sloganlar panoya asılır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede öğretmen not aldığı özellikleri tahtaya yazar ve sesli olarak okur. O özelliği olan çocuklar parmaklarını kaldırır ve tahtaya gelip ilgili özelliğin altına bir işaret koyar. Çocuklar tahtada oluşan grafiği, panoda sergilenen posterleri ve sloganları inceleyerek benzer ve farklı özelliğe sahip çocuklara ilgili özellikler, beğeniler ve tercihler ile ilgili anlamaya yönelik sorular sorarlar.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelere çocuklarının kendileriyle bir röportaj yapacakları bildirilir. Çocuklar, ebeveynleriyle aile tarihi ile ilgili röportaj yapmaları konusunda hazırlanır. Anne-baba nerede doğmuş, nerede yaşamışlar, nasıl bir evde büyümüşler, ne oynamayı severlermiş, büyüdüklerinde ne olmak isterlerdi, şu anda hangi meslekleri yapıyorlar, hangi dilleri biliyorlar, anne ile baba nerede tanışmışlar ve bundan beş yıl sonrası için hayalleri neler şeklinde soruları yanıtlanarak bir ses kaydı alınır ve ses kayıtları sınıfa gönderilir. Öğretmen gönüllü olan ailelerin ses kaydını çocuklarla paylaşır ve ailelerin benzer-farklı özellikleri ile ilgili sohbet edilir.

Geçici koruma altındaki bireyler ya da farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı bir çalıştay düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-11

Çarşafta Topu Zıplatma

48-72 Ay

Sanat-Oyun (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başarabileceğini söyler.
- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
- Bir iş/görev sırasında yönlendirme olmadan bilgilerini/becerilerini kullanır.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardıma gereksinim duyduğu durumları belirtir.
- Gereksinim duyduğu desteği tanımlar.
- Gerektiğinde yardım talebinde bulunur.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: İş birliği, yardımlaşma

KAVRAMLAR: Yön/mekânda konum:

Yukarı-aşağı; Zıt: Kolay-zor, başlangıç-bitiş

DEĞERLER: Dostluk, öz denetim, yardımseverlik

MATERYALLER: 2x2 m boyutunda beyaz bir çarşaf veya örtü, plastik bir top, sanat malzemeleri

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Birlikte çalışma/ekip çalışması ile ilgili sohbet edilir. Öğretmen çocuklara hangi hedeflere ulaşmak için birlikte çalıştıkları ile ilgili sorular sorar. Çocukların deneyimlerini paylaşımları teşvik edilir.
- 2x2 m ebadındaki beyaz çarşaf sınıfın ortasına serilir. Her çocuk kendi tercih ettiği sanat malzemesini kullanarak çarşafın bir kısmını istediği şekilde boyar/desenler/resim yapar.

- Çocukların çarşafa yaptıkları resimler/boyamalar hakkında sohbet edilir.
- Çarşaf resimlendikten/boyandıktan sonra kurumaya bırakılır. Çarşaf kuruduktan sonra genişçe bir açık alana çıkılır.
- Her bir çocuk çarşafın bir ucundan tutarak çarşafı gerer. Öğretmen çarşafın ortasına plastik bir top koyar.
- Çocuklar çarşafı hep birlikte yukarı ve aşağı hareket ettirerek topu zıplatır. Amaç topu düşürmeden çarşafı zıplatmaktır.
- Oyun sırasında öğretmen çocukların iletişimlerini, yardımlaşmalarını, problem çözmek için kullandıkları stratejilere dikkat çekmeye fırsat yaratmak için kısa video çekimleri yapar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede öğretmen videoyu çocuklarla birlikte izler. Topun düşmeden çarşafı zıplaması için çocukların ne yaptıkları konusunda (aynı anda çarşafı germek, topun gittiği yere doğru birlikte hareket etmek, üçe kadar sayarak topu zıplatmak, çarşafı sıkı tutmak ve bırakmamak vb.) sohbet edilir. Hep birlikte, ortak amaca ulaşmak için bir arada çalışmanın önemi ile ilgili bir şarkı oluşturulur. Öğretmen şarkıyı kaydeder. Sınıfın durumuna göre daha önce bilinen bir şarkıyı da çocuklar hep birlikte söyleyebilirler.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Çocuklarının günlük ev işlerine katılması, sorumluluk alması ile ilgili önerilerin olduğu not kâğıtları ailelere gönderilir. İlgili haftada hazırlanacak bültende sorumluluk ile ilgili bilgi verilerek çocuğa evde ortak yapılan işlerde (yataklara çarşaf sermek, yastık kılıflarını değiştirmek, halıları sermek vb.) daha çok sorumluluk verilmesi için aile teşvik edilir. Aile, çocuk ve ailenin ortak yaptığı bir işin fotoğrafını çeker ve öğretmene gönderir.

Okulun olduğu çevrede bulunan yardım kuruluşları/doğal hayatı koruma dernekleri ile iletişime geçerek gönüllü olmak isteyen çocukların ve ailelerin toplumsal alanda daha fazla nasıl sorumluluk alabileceklerine dair seminer/bilgi paylaşım günleri düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-12

Duygu Maskeleri

48-60 Ay

Türkçe-Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

KAZANIM VE GÖSTERGELER

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Kendi bakış açısı/duyguları ile başkalarının bakış açısını/duygularını karşılaştırır.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını anladığına dair geri bildirim verir.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

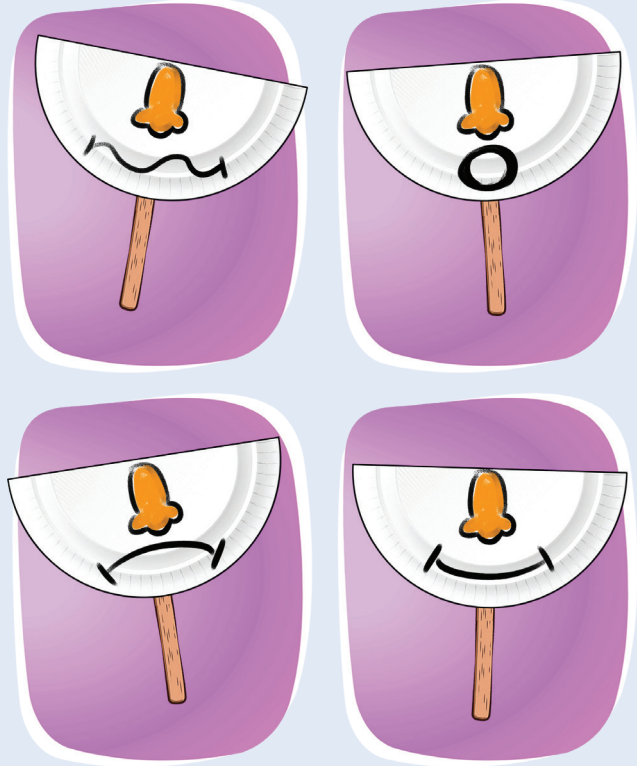
- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.

SÖZCÜKLER: Maske

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, kızgın, neşeli, korkmuş, endişeli

DEĞERLER: Dostluk, sevgi, yardımseverlik

MATERYALLER: Duygu ifadeleri kartları, her çocuk için 3 adet kâğıt piknik tabağı ya da karton, 6 adet tahta kahve/çay karıştırıcı ya da ağaç dalları, bant veya yapıştırıcı

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen çocuklarla duygular hakkında konuşur ve duygularla ilgili bir kitap okur.
- Altı temel duyguyu anlatan yüz ifade kartları çocuklara gösterilerek çocukların duyguları adlandırması teşvik edilir.
- Çocuklar masalarındaki kâğıt piknik tabaklarını/kartonu yarım daire olacak şekilde makasla ortadan ikiye keserler.
- Öğretmen altı temel duygu kartını sırayla çocuklara gösterir.
- Çocuklar kestikleri tabakların/kartonların içine bu gösterilen duygu ifadesini sadece burun ve ağız olacak şekilde çizerler.
- Her bir duygu için bir maske yapılır. Çocuklar çizdikleri tabakları boyar/süslerler ve arkasına tahta karıştırıcıları yapıştırırlar.
- Çocuklar küçük gruplara ayrılır ve yaptıkları duygu maskelerini gözleri açıkta kalacak şekilde yüzlerine tutarlar.
- Arkadaşları çocuğun hangi duyguyu ifade ettiğini tahmin etmeye çalışır. Bu duygu hakkında sohbet edilir.
- Sıra ile tüm çocukların duygu maskelerini kullanarak farklı duyguları ifade etmesine fırsat tanınır.
- İsteyen çocuklar duygularını ifade etmek için duygu maskesine ek olarak pandomim, dramatizasyon, resim yapma, oyun hamuruna şekil verme gibi farklı ifade şekillerini kullanabilir.
- Çocuklar küçük gruplarda hem kendileri hem de arkadaşları tarafından ifade edilen farklı duygular hakkında konuşurlar/bu duyguları karşılaştırırlar.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen bir öykü kitabını sınıfa sesli okur ya da kuklalar yardımıyla sınıfa bir öykü anlatır. Kitapta/öyküde farklı duyguların geçtiği yerlerde duraklar ve sınıfa döner. Çocuklardan öyküdeki kahramanın ne hissettiğini göstermeleri için ilgili duygu kartını veya duygu maskesini havaya kaldırmalarını ister.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Kısa not/yazışma/iletişim defteri aracılığıyla ailelere okulda yapılan etkinliklerle ilgili bilgi verilir. Çocuklar etkinlikte yaptıkları duygu maskelerini eve götürür. Ebeveynleri onlara kitap okurken, çizgi film veya film izlerken, çocuklar izledikleri/dinlediklerindeki karakterlerin duygularının ne olduğunu ilgili duygu maskesini kaldırarak ve duyguyu adlandırarak tahmin etmeye çalışır. Aileler çocukları ile dışarı çıktıklarında gördükleri insanların nasıl hissediyor olabileceği ile ilgili tahminlerde bulunmaları istenir.

Mesleki kurum ve kuruluşlar ile iletişime geçerek aile bireylerinin ebeveynlik becerilerini geliştirmek ve çocuk yetiştirme tutumlarını desteklemek amacıyla duygusal gelişim ve duygu yönetimi konusunda aile eğitim seminerleri düzenleyerek bu seminerlere erken çocukluk eğitimi uzmanları, PDR uzmanları, psikologlar ve sosyal çalışmacıları davet edilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-13

Topla Boyama

36-72 Ay

Sanat-Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başatabileceğini söyler.
- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.

- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Yardımlaşmanın önemini açıklar.

SÖZCÜKLER: Leğen, maşa, kauçuk/plastik

KAVRAMLAR: Miktar: Ağır-hafif; Yön/ Mekânda konum: Öne-arkaya, yukarı-aşağı; Zıt: Benzer-farklı, hızlı-yavaş, kirli-temiz

DEĞERLER: Saygı, sorumluluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Üç adet büyük boy çamaşır leğeni, 3 adet plastik veya kauçuk bir top, farklı renklerde parmak boyaları, leğenin içine sığacak boyutta beyaz kâğıtlar, maşa

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar üç farklı gruba ayrılır. Her grup bir leğen, bir plastik top ve istedikleri renklerde parmak boyası alır.
- Her grup istediği renkleri seçerek parmak boyalarını farklı kaplara boşaltır.
- Farklı boyuttaki maşalar çocukların erişebileceği bir yere konur. Çocuklar sıra alarak kendine uygun boyuttaki maşa yardımıyla plastik topu tutar ve kendi tercih ettikleri farklı renkteki boyalara batırır.

- Tüm çocuklara maşa kullanmaları ve plastik topu boyaya batırmaları için zaman tanınır. Bu sırada çocukların yardıma ihtiyacı olan arkadaşlarına yardım etmeleri için fırsat verilir.
- Büyük kâğıtlar leğenlerin içine yerleştirilir (Bu etkinlik açık havada yapılacak ise kâğıdın leğene bantlanması kâğıdın uçmasını engeller.).
- Çocuklar leğenlerin etrafına geçer ve boyaya batırdıkları topu alarak leğenin içine koyarlar.
- Çocuklar leğeni kaldırarak topu leğenin içinde kâğıdın üzerinde hareket ettirirler. Böylece kâğıdın üzerinde şekiller oluşur.
- Gerekirse çocuklar topu tekrar boyaya batırır veya yeni kâğıt kullanır.
- Leğen üzerindeki kâğıtta şekiller oluşturabilmek için çocukların birlikte çalışması gerektiğine dikkat çekilir.

● DEĞERLENDİRME

Kâğıtlar kuruduktan sonra sıraya dizilir. Öğretmen kâğıtları kaldırarak çocuklara gösterir. Çocuklar kâğıtlarında oluşan şekiller hakkında, bunları neye benzettiklerine ilişkin konuşurlar ve bir öykü oluştururlar. Öğretmen çocukların söylediklerini kâğıtların beyaz kalan yerlerine yazar. Sınıfça tüm kâğıtları ve şekilleri içeren bir öykü oluşturulduktan sonra öğretmen bu kâğıtları birbirine tutturarak bir kitap oluşturur. Yazar olarak sınıfın adı yazılır. Ertesi gün güne başlama zamanında öğretmen bu kitabı çocuklara okur ve etkinlikle ilgili sohbet edilir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Çocukların topla boyama etkinliğinde oluşturdukları şekillerin fotoğrafları ve etkinlik ile ilgili bilgiler aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelere gönderilir. Ailelerden hafta sonu çocuklarıyla birlikte parmak boyası ve ellerini kullanarak bir resim yapmaları ve yaptıkları resimleri okula göndermelerini istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-14

Evet, Lütfen. Hayır, Teşekkür Ederim.

36-72 Ay

Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 7. Farklı kültürel özellikleri irdeler.

Göstergeler

- Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri tanıtır.
- Farklı kültürel özelliklere ve uygulamalara dair sorular sorar.
- Farklı ülkelere özgü kültürel özellikleri söyler.
- Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini karşılaştırır.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara müsamaha gösterir.
- Farklılıklara saygı duyar.
- Farklılıklarla ilgili değerleri savunur.
- Farklılıklarla ilgili uygun olmayan eylemleri sorgular.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Farklı ortamlardaki kurallara örnek verir.
- Toplumsal yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: Lütfen, teşekkür ederim.

KAVRAMLAR: -

DEĞERLER: Saygı, dostluk, vatanseverlik

MATERYALLER: İnternette bulunup kâğıda çıktısı alınmış farklı kültürlere/ yörelere ait yemekler

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla farklı kültürler, gelenekler, farklı kültürlerin mutfağı ve sofrada adabı ile ilgili sohbet edilir.
- Öğretmen çocukları hayalî bir ziyafete davet ettiğini söyleyerek yere veya masaya geçmelerini ister.
- İnternette bulup çıktılarını alan yemekleri çocuklara gösterir. Çocukların bu yemeği bilip bilmedikleri sorulur.
- Yemeğin ne olduğu, hangi malzemelerle yapıldığı ve hangi ülkeye ait olduğu kısaca anlatılır. Bu etkinlik için Türkiye'nin farklı yörelerinde yapılan yemekler de kullanılabilir.
- Öğretmen yemeği masanın başındaki çocuğa uzatarak yemeğin adını söyler ve "Biraz ... yemek ister misin?" diye sorarak çocuğun bu yemeği denemek isteyip istemediği sorulur.

- Çocuğun yemeği denemek isterse “Evet, lütfen.”, denemek istemiyorsa “Hayır, teşekkür ederim.” demesi gerekir.
- Çocuk öğretmenden yemeği alarak yanındaki arkadaşına uzatır ve yemeğin adını söyleyerek “Biraz ... yemek ister misin?” diye sorar.
- Sıradaki çocukta “Evet, lütfen.” ya da “Hayır, teşekkür ederim.” diyerek yemeği sonraki çocuğa uzatır.
- Sonraki turlarda gönüllü çocuklar Türkçe’ye ek olarak “Evet, lütfen.” ya da “Hayır, teşekkür ederim.” ifadelerini bildikleri başka dillerde de söylerler.
- Öğretmenin tepsisindeki tüm yemekler bitene kadar oyun devam eder.
- Çocuklar denemek istedikleri ve denemek istemedikleri yemekler hakkında konuşurlar. Bu yemeklere benzer yemekler görüp görmedikleri ile ilgili sohbet edilir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklar en sevdikleri yemeğin resmini çizerler. Küçük gruplara ayrılarak çizdikleri bu yemeği arkadaşlarına tanıtırlar. Bu yemeği nerede, kiminle yediklerini anlatırlar. Değerlendirme sonunda çocukların çizdikleri resimler sınıfta sergilenir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Her ay için planlanan ev etkinlikleri kapsamında; çocuklardan aileleri ile küçük bir görüşme yapmaları istenir. Çocuklar ailelerine hangi şehirlere/ölkelere gittiklerini sorarlar ve aile üyelerinin gittikleri yerlerde gördükleri farklı gelenekler ile yedikleri farklı yemeklerden birini anlatmalarını isterler. Çocuklar o yemeğin resmini çizerler. Ebeveyn ise o yemeğin hangi ölkede mutfağına ait olduğunu ve yemekte kullanılan malzemeleri resmin arkasına yazar, okula gönderir.

Farklı yöre mutfaklarından yemek yapan bir restoranda çalışan bir aşçı sınıfa davet edilerek hem o yemek hem de o yemeğin yapıldığı yöre, o yörenin özellikleri ve önemli kültürel mirası hakkında çocuklarla sohbet etmesi planlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-15

İyi Dokunuş-Kötü Dokunuş

36-72 Ay

Oyun (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardıma gereksinim duyduğu durumları belirtir.
- Gereksinim duyduğu desteği tanımlar.
- Destek alabileceği kişileri belirtir.
- Gerektiğinde yardım talebinde bulunur.

Kazanım 18. Kendisinin ve başkalarının haklarını savunur.

Göstergeler

- Kendisinin ve başkalarının haklarını açıklar.
- Haksızlığa uğradığında yapabileceklerini söyler.
- Başkalarının haklarını korumak için yapabileceklerini söyler.
- Çocuk hakları ile ilgili etkinliklere gönüllü katılır.

Kazanım 19. Sosyal davranışlarının sonuçlarını sorgular.

Göstergeler

- Sosyal davranışları ile bu davranışlarının sonuçlarını ilişkilendirir.
- Sorumluluklarını yerine getiremediğinde olası sonuçları açıklar.
- Davranışlarının sonuçlarını kabul eder.
- Davranışlarının sonuçlarını gözden geçirir.
- Yeni davranış seçenekleri üretir.

SÖZCÜKLER: İyi dokunuş, kötü dokunuş

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, kızgın, neşeli, korkmuş, endişeli; Zıt: Doğru-yanlış

DEĞERLER: Adalet, dostluk, saygı, sorumluluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Farklı dokunuş kartları. Bu kartlar her sayfaya 4-5 tane gelecek şekilde bir sayfada birleştirilip çocuk sayısı kadar çoğaltılabilir.

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen iyi dokunuş ve kötü dokunuş ile ilgili bir kitap okur veya çocuklara bir film izletir.
- İyi dokunuş ve kötü dokunuşun ne olduğu ile ilgili sohbet edilir ve buna ilişkin önemli noktalardan söz edilir.
- Çocuklara iyi dokunuş-kötü dokunuş kartları içeren çalışma sayfaları dağıtılır.
- Çocukların, iyi dokunuş içeren resimleri yuvarlak içerisine almaları, kötü dokunuş içeren resimlerin üzerine ise büyük bir çarpı atmaları istenir.
- Çocukların yuvarlak içine aldıkları iyi dokunuş resimleri hakkında konuşulur.

- Kötü dokunuş durumlarında çocukların ne yapabilecekleri, ("Dur yapma!" demeleri, çığlık atmaları, oradan uzaklaşmaları, güvenli bir yere gitmeleri, 112'yi aramaları vb.) ve kimlerden yardım isteyebileceklerine dair sohbet edilir. Dokunuş ile ilgili kurallar hatırlatılır.
- Başka bir kişinin kötü dokunuşa maruz kaldığına tanık olduklarında ne yapmaları gerektiği ile ilgili sohbet edilir.
- Öğretmenle çocukların iyi dokunuş olarak uzlaştıkları resimleri çocuklar boyar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklarla iyi dokunuş-kötü dokunuş ile ilgili büyük bir poster hazırlanır ve sınıfta sergilenir. Kötü dokunuş durumunda çocuklar kimlerden (öğretmen, anne-baba, akraba, güvendiği bir yetişkin, rehber öğretmen, polis vb.) yardım alabileceklerse onların resimlerini çizerler ve kötü dokunuş posterinin yanına asarlar.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile aileler iyi dokunuş-kötü dokunuş etkinliğiyle ilgili bilgilendirilir. Ayrıca haftalık veya aylık bültende cinsel gelişim ve cinsel istismar ile ilgili bilgilere yer verilir. Ailelerin çocuklarıyla iyi dokunuş ve kötü dokunuş posterini yapıp çocuğun uygun göreceği bir yere asmaları istenir. Aile böyle bir durumda çocuğun kimden yardım isteyebileceği ile ilgili konuşur ve o kişilerin bir listesini yapar. İsimlerin yanına fotoğraflarını yapıştırır. Aile ve çocuk, hattı olmayan bir telefonda 112 Acil Çağrı Merkezi'nin numarasını ve nasıl aranacağını çalışır.

Yöredeki bir hastanede çalışan çocuk psikiyatristi ile iletişime geçerek aile bireylerinin ebeveynlik becerilerini geliştirmek ve çocuk yetiştirme tutumlarını desteklemek amacıyla cinsel gelişim ve cinsel istismar konusunda aile eğitim seminerleri düzenleyerek bu seminerlere ilgili meslek uzmanı davet edilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-16

Kurallar Uymak İçindir

36-72 Ay

Türkçe-Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Kuralların ortama göre değişiklik gösterebileceğini söyler.
- Farklı ortamlardaki kurallara örnek verir.
- Kuralların gerekliliğini açıklar.
- Farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesine katkıda bulunur.
- Gerektiğinde kuralların değişebileceğini söyler.
- İstekleri/duyguları ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.
- Toplumsal yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirir.

Kazanım 18. Kendisinin ve başkalarının haklarını savunur.

Göstergeler

- Adil olan ve olmayan durumları ayırt eder.
- Haksızlığa uğradığında yapabileceklerini söyler.

SÖZCÜKLER: Kural, esnek, değişmez, güvenlik

KAVRAMLAR: Zıt: Doğru-yanlış; Duyu: Sesli-sessiz; Zıt: Kirli-temiz

DEĞERLER: Adalet, dürüstlük, saygı, vatanseverlik

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen çocuklara kurallar, kurallara uymak ve görgü kuralları ile ilgili bir kitap okur veya video izlenir. Kitapta/videoda geçen kurallar ve görgü kuralları ile ilgili sohbet edilir.
- Benzer kuralların sınıfta veya kendi evlerinde olup olmadığı, görgü ve nezaket kurallarına ne sıklıkla uyulduğu ile ilgili konuşulur.
- Bazı kuralların güvenliğimizi ve sağlığımızı korumak için gerekli olduğu, bazı kuralların esnek ve değiştirilebilir olduğu, bazı kuralların ise daha katı ve değiştirilmez olduğu ile ilgili konuşulur.
- Çocukların bu kurallara örnekler vermesi istenir. Kurallara uyulmazsa ne olabileceği ile ilgili beyin fırtınası yapılır.
- Öğretmen çocuklara aşağıda örnek olarak verilmiş bazı kuralları söyler ve bunlardan hangisinin esnek, hangilerinin değiştirilmez olduğu ile ilgili çocukların fikirlerini alır.
Birine vurmamak.
Sınıfı temiz/düzenli tutmak.
Öğretmeni dinlemek.

Dengeli beslenmek.

Oyun materyallerini paylaşmak.

Her sabah yatağını toplamak.

Yemekten önce elleri yıkamak.

- Çocuklar kendi evlerinde veya sınıfta olan başka kurallarla ilgili örnek verir.
- Çocuklar okulda olan ve değişmesini istedikleri bir kuralın resmini yapar. Değişmesini istedikleri kuralın yerine başka bir kural önerirler.
- Çocuklar önerdikleri kuralların simgelerini boyalar, oyun hamuru, kesme-yapıştırma materyalleri vb. kullanarak oluştururlar.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen çocukların kurallara ilişkin yaptığı resimleri günü değerlendirme zamanında çocuklara gösterir ve bunlar hakkında sohbet edilir. Değiştirilebilecek kurallar grup tartışması sonucu uzlaşmayla belirlenir ve çocuklar için tehlike yaratmıyorsa kural değiştirilir. Yeni kuralların görseli çizilerek panoda sergilenir.

Öğretmen dönem içinde en az iki kere kurallarla ilgili benzer etkinliği tekrar yaptırıp değişebilecek veya eklenebilecek kurallara ilişkin çocukların görüşlerini ifade etmesine fırsat tanır.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Haber mektupları ile ailelerden çocuklarıyla birlikte evde uyulması gereken kuralları belirlemeleri ve bunları yazıya döküp tüm ailenin görebileceği bir yere asmaları istenir. Çocukların kuralları anlayıp takip edebilmesi için her kuralın görselinin de yapılması/çizilmesi aileye tavsiye edilir.

Ailelerin çocukları ile toplu taşıma araçlarına binmesi, postane, müze, hastane, tiyatro, sinema salonu gibi kamusal alanları kullanması ve buradaki kuralları tahmin etmeleri/sohbet etmeleri istenir. Çocuklar aileleri ile birlikte kamusal alanlarda fark ettikleri kuralları içeren bir poster oluşturabilirler.

İl veya ilçe belediye meclisine okul dışı öğrenme etkinliği planlanarak belediye meclisinde kuralların nasıl olduğu ve o il ve ilçeyi ilgilendiren kuralların nasıl belirlendiğine ilişkin bilgi alınır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER

ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-17

Ortak Kararımız

60-72 Ay

Oyun (Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Grup önünde kendini ifade eder.
- Başkalarından farklı olan görüşlerini söyler.

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- İsteklerini/gereksinimlerini söyler.
- Gerektiğinde isteklerini erteler.
- Davranışlarında esneklik gösterir.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.

- Kendi bakış açısı/duyguları ile başkalarının bakış açısını/duygularını karşılaştırır.

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını anladığına dair geri bildirim verir.

Kazanım 19. Sosyal davranışlarının sonuçlarını sorgular.

Göstergeler

- Sosyal davranışları ile bu davranışlarının sonuçlarını ilişkilendirir.
- Sorumluluklarını yerine getiremediğinde olası sonuçları açıklar.
- Davranışlarının sonuçlarını kabul eder.
- Davranışlarının sonuçlarını gözden geçirir.
- Yeni davranış seçenekleri üretir.

SÖZCÜKLER: Karar, sorumluluk, uzlaşma, bakış açısı, istek

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, kızgın, şaşırılmış; Zıt: Aynı-farklı-benzer

DEĞERLER: Adalet, dürüstlük, sorumluluk, saygı, vatanseverlik

MATERYALLER: Oyun hamuru veya kil

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla ortak karar alma ve uzlaşma ile ilgili sohbet edilir. Hangi konularda kimin karar aldığını ve hangi konularda ortak karar alındığı ile ilgili konuşulur.
- Çocuklar dörder kişilik gruplara ayrılır. Her gruba bir oyun hamuru verilir.
- Çocuklara bu oyun hamuru ile sadece bir nesne yapma hakları olduğu söylenir.
- Her bir gruba 10 dakika süreleri olduğu ve 10 dakika için alarm kurulacağı söylenir.

- Bu süre içinde çocukların ne yapacaklarına ortak bir şekilde karar vermeleri gerektiği vurgulanır.
- Her çocuğun kendi fikrini, bakış açısını, isteğini ve önerdikleri nesneye ilişkin duygularını paylaşması için fırsat verilir.
- Çocuklar; önerilen tüm fikir, bakış açısı, isteği ve nesneye ilişkin duyguları değerlendirmeleri için teşvik edilir.
- 10 dakikalık alarm çaldığında küçük gruplar ne yapmaya karar verdiklerini, bu kararı nasıl aldıklarını sınıfa açıklarlar.
- Süreç boyunca öğretmen grupları gezerek karar verme sürecini gözler, notlar alır ve fotoğraflar çeker.
- Çocuklar kendi öneri, fikir ve isteklerinin gerçekleşmediği durumlarda ne hissettiklerini paylaşırlar. Öğretmenin desteğiyle bu duyguları düzenlemek için ne gibi stratejiler kullandıklarını anlatırlar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede öğretmen çektiği fotoğrafları çocuklara gösterir ve o anda ne yaptıkları, ortak karara nasıl vardıkları ile ilgili çocuklar deneyimlerini paylaşırlar. Gün sonunda fotoğraflar sınıfta sergilenir. Öğretmenin fotoğraf çekme veya çekilen fotoğrafları çocuklara gösterme olanağı olmaması durumunda her grubu gezerken aldığı notları çocuklarla paylaşarak çocukların ortak karara nasıl vardıkları ile ilgili deneyimlerini paylaşmalarını kolaylaştırır.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere not gönderilerek çocukların ailede alınacak kararlara katılımı ve görüşlerini serbestçe ifade etmelerine fırsat tanınması/çocukların bu konuda teşvik edilmesi istenir.

Ayrıca ailelere, çocukların da aktif katılımı ile aldıkları bir kararı hatırlamaları ve çocukların katılım sürecini resimlemeleri istenir. Gönderilen resimlerden okulda, "Katılım Her Yerde" sergisi hazırlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-18

Davranışlarımdan Sorumluyum

36-72 Ay

Oyun- Hareket (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- İsteklerini/gereksinimlerini söyler.
- Ortamlar/etkinlikler arasındaki geçişlere uyum sağlar.
- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesine katkıda bulunur.
- İstekleri/duyguları ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.

Kazanım 19. Sosyal davranışlarının sonuçlarını sorgular.

Göstergeler

- Sosyal davranışları ile bu davranışlarının sonuçlarını ilişkilendirir.
- Sorumluluklarını yerine getiremediğinde olası sonuçları açıklar.
- Davranışlarının sonuçlarını kabul eder.
- Davranışlarının sonuçlarını gözden geçirir.
- Yeni davranış seçenekleri üretir.

SÖZCÜKLER: Karar, davranış, sorumluluk

KAVRAMLAR: -

DEĞERLER: Öz denetim, saygı, sorumluluk, vatanseverlik

MATERYALLER: Bir kırmızı bir de yeşil olmak üzere (A1 boyutunda-54.9x84.1 cm) iki adet büyük boy kâğıt, raptiyeler, olumlu ve olumsuz davranış kartları

● ÖĞRENME SÜRECİ

- İki adet büyük boy kâğıt tüm çocukların göreceği ve ulaşacağı şekilde yan yana duvara asılır.
- Yeşil kâğıdın üzerine mutlu bir yüz ifadesi, kırmızı kâğıdın üzerine ise üzgün bir yüz ifadesi olan emoji'ler çizilir.
- Öğretmen doğru karar almanın ve evde, okulda, oyun alanında, sokakta kurallara uyarak sorumlu davranmanın öneminden söz eder. Davranışlarımızın sadece bizi değil başka insanları da etkilediğini vurgular.
- "Kurallara uygun bir şekilde aldığımız doğru kararlar ve sorumlu davranışlar bizi mutlu hissettirir, biz ve çevremizdekiler güvende oluruz." şeklinde açıklama yapılır.

- "Yanlış kararlar ve sorumsuzca yapılan davranışlar (birinin sırasını almak, oyun sırasında sert davranmak, birinin eşyasını izinsiz almak, birine şiddet uygulamak vb.) bizi huzursuz eder, bize de çevremizdekilere de zarar verebilir." denir.
- Çocukların son zamanlarda aldıkları doğru kararlar ve yaptıkları doğru davranışlara örnek vermeleri istenir. Çocukların aldıkları bu karar ve yaptıkları davranışlar sonucunda neler olduğunu sınıfla paylaşmaları istenir.
- Ardından öğretmen davranış kartlarını karışık bir şekilde ve resim kısımları görünmeyecek şekilde masaya koyar.
- Her çocuğun söz isteyerek ve sırayla gelerek masadan bir davranış kartı çekmesi istenir.
- Çocuklar çektikleri davranış kartının ne olduğunu kimseye göstermeden sessiz sinema şeklinde arkadaşlarına anlatmaya çalışır. Arkadaşları bu davranışın ne olduğunu tahmin etmeye çalışır.
- Daha sonra kartı arkadaşlarına gösterir. Çocuklar karttaki davranışın olumlu mu yoksa olumsuz mu olduğuna karar verirler.
- Karttaki davranışı yaptığımızda biz ve çevremizdeki insanlar bundan nasıl etkilenir diye sorulur.
- Karttaki davranış olumlu ise bunu duvardaki yeşil kâğıda, olumsuz bir davranış ise kırmızı kâğıda raptiye ile tutturur.
- Daha önce çekilen karttaki davranışa benzer davranış gösteren veya buna tanık olan çocukların bu deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilir.
- Olumsuz davranışları değiştirmek için neler yapılması gerektiğine dair sohbet edilir ve çocukların önerileri alınır. Tüm çocuklar sırayla kart çekene kadar etkinlik devam eder.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen çocukların davranışları raptiyelediği kırmızı ve yeşil kâğıtları çocuklara göstererek olumlu ve olumsuz davranışlar ve bunların başkalarını nasıl etkilediği ile ilgili çocuklarla sohbet edilir. Çocuklardan kartlarda yer almayan olumlu/olumsuz davranışlara örnek vermeleri istenir. Bunlar kartlara çizilerek kırmızı veya yeşil kâğıda yapıştırılır. Güne başlama zamanlarında ve ihtiyaç duyuldukça olumlu ve olumsuz davranış kâğıtlarındaki davranışlar üzerine konuşulur.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelerden çocuklarının son zamanlarda aldığı doğru bir karar ile yanlış bir karara ilişkin anılarını düşünüp bunun resmini birlikte yapmaları istenir. Anne-babalar bu konuda çocuklarına hatırlatmalar (çocuğun yatağına zamanında gittiği bir gün, dişlerini fırçalaması, kardeşi ile oyuncaklarını paylaştığı bir gün ya da geç uyuduğu bir gün, havaya uygun giyinmediği bir gün, kardeşi-arkadaşına vurduğu bir gün vb.) yapabileceği açıklanır.

Daha sonra o kararın/davranışın hem çocuğu hem de başkasını nasıl etkilediğine ilişkin konuşup yapılan resimlerin arkasına yazılır (Geç uyuduğunda ertesi gün çok huzursuz olmuştum, sizinle daha çok tartışmıştık ya da kardeşimle oyuncağımı paylaştığımda o çok mutlu olmuş gülümsemişti, ben de çok sevinmişim vb.).

İlgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçerek bir trafik polisi/trafik zabıtası sınıfa davet edilir. Trafikte uyulması gereken kurallar ve kurallara uyulmadığında ne gibi sonuçlarla karşılaşacağımızla ilgili bir sohbet/etkileşim saati düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-19

Oyun Hamurundan Hayvan Öyküleri

36-72 Ay

Sanat-Türkçe (Bütünleştirilmiş Bireysel, Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Duyguları ve davranışları arasındaki ilişkiyi açıklar.
- Duygularının nedenlerini açıklar.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Bilgilerini/becerilerini/başarılarını/hayallerini paylaşır.
- Sınırlılıklarını/zorlandığı durumları ifade eder.
- Uygun düzeyde risk almaya isteklidir.
- Grup önünde kendini ifade eder.
- Başkalarından farklı olan görüşlerini söyler.
- Gerektiğinde bağımsız davranır.
- Gerektiğinde liderliği üstlenir.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.
- Akranlarıyla arkadaşlık kurar.
- Arkadaşlıklarını sürdürür.
- Arkadaşlığın önemini açıklar.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Boyut: Büyük-orta-küçük;
Duyu: Tüylü-tüysüz, sesli-sessiz; Duygu:
Mutlu, üzgün, kızgın, korkmuş, şaşkırmış; Zıt:
Hızlı-yavaş

DEĞERLER: Dostluk, saygı, sevgi,
yardımseverlik

MATERYALLER: Oyun hamuru

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla sevdikleri hayvanlar hakkında (nasıl göründükleri, nerede yaşadıkları, ne ile beslendikleri, nasıl ses çıkardıkları vb.) sohbet edilir.
- Öğretmen çocuklara farklı hayvanlarla ilgili görseller gösterir ve bu görselleri incelemeleri için çocuklara fırsat verir.
- Çocukların sevdikleri hayvanları canlandırmaları ve onlar gibi hareket etmeleri, onlar gibi ses çıkarmaları istenir.
- Çocuklara o gün kilden/oyun hamurundan hayvan yapacakları ve bunlarla ilgili bir öykü oluşturacakları söylenir.

- Çocuklar 4-5 kişilik küçük gruplara ayrılır. Her çocuk sevdiği renklerde oyun hamurundan/kilden bir miktar alır.
- Çocuklar oyun hamurunu/kili kullanarak istedikleri bir hayvanı yaparlar.
- Gruptaki tüm çocuklar hayvan yapmayı bitirdikten sonra birbirlerine bu hayvanları tanıtır. Hangi özelliğinden dolayı bu hayvanı tercih ettiklerini ifade ederler.
- Her küçük grup bu hayvanları kullanarak bir öykü oluşturur.
- Öyküde tüm çocukların yaptığı hayvanlar yer almalıdır. Çocuklar öyküleri oluştururken öğretmen çocukların hayvanları birbirleri ile konuşturmalarını, duygularına yer vermelerini, böyle hissetmesine neden olan şeyleri söylemelerini teşvik eder.
- Çocuklar gruplar hâlinde kalkarak oluşturdukları öyküyü sınıfla paylaşır. Öğretmen, her çocuğun öykünün bir kısmını (kendi yaptığı hayvan ile ilgili kısmı) anlatmasını teşvik eder.
- Çocuklar hayvanlarla ilgili öyküyü anlatırken öğretmen öyküyü kısaca not eder.
- Tüm gruplar öykülerini sınıf ile paylaşana kadar etkinlik devam eder.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede öğretmen aldığı notları çocuklara okur. Öyküyü oluştururken çocukların ne hissettiklerini, öykünün neresinde zorlandıklarını ve öyküde bir değişiklik yapmak isteyip istemediklerini sorar. Değişiklik yapmak isteyen grupların değişiklikleri not edilir. Çocukların anlattıkları öykülerin notları birleştirilerek bir öykü kitabı oluşturulur. Kitap çocuklara okunduktan sonra okuma ve dinleme merkezine konur. Çocukların yaptığı hayvanlar kuruduktan sonra fen merkezine konur. İsteyen gruplar oluşturdukları öyküleri yaptıkları kilden hayvanları kullanarak sınıfa sunar.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla ailelere çocuklarıyla hayvanları doğal ortamlarında gözlemleyebilecekleri bir yere gitmeleri söylenir. Oradaki hayvanların özellikleri, görünüşleri, ihtiyaçları, birbirleri ile ilişkileri ve kapalı bir yerde olmaktan dolayı ne hissediyor olabilecekleri ile ilgili konuşmaları istenir.

Doğal hayatı ve hayvanları koruma konusunda faaliyet yürüten kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak hayvanların korunmasında okulun ve çocukların nasıl daha fazla sorumluluk alabileceğine ilişkin seminerler/paylaşımlar planlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-20

Yoğurt Kapları Ne İşe Yarar?

60-72 Ay

Türkçe-Sanat (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesneye/duruma/olaya yönelik dikkatini sürdürür.

Göstergeler

- Dikkat edilmesi gereken nesneye/duruma/olaya odaklanır.
- Dikkatini çeken nesne/durum/olay ile ilgili bir ya da birden fazla özelliği/niteliği söyler.

Kazanım 2. Nesnelerin/varlıkların özelliklerini açıklar.

Göstergeler

- Nesneleri/varlıkları inceler.
- Nesnelerin/varlıkların fiziksel özelliklerini betimler.

● Dil Gelişimi

Kazanım 3. Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeler

- Başlatılan konuşmaya katılır.
- Konuşurken jest ve mimiklerini uygun kullanır.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 17. Geri dönüşüm/tekrar kullanma davranışlarını alışkanlık hâline getirir.

Göstergeler

- Geri dönüştürülebilen/dönüştürülemeyen materyallere örnek verir.
- Tekrar kullanılacak materyaller ile özgün ürünler oluşturur.

Sözcükler: Yoğurt, Geri Dönüşüm

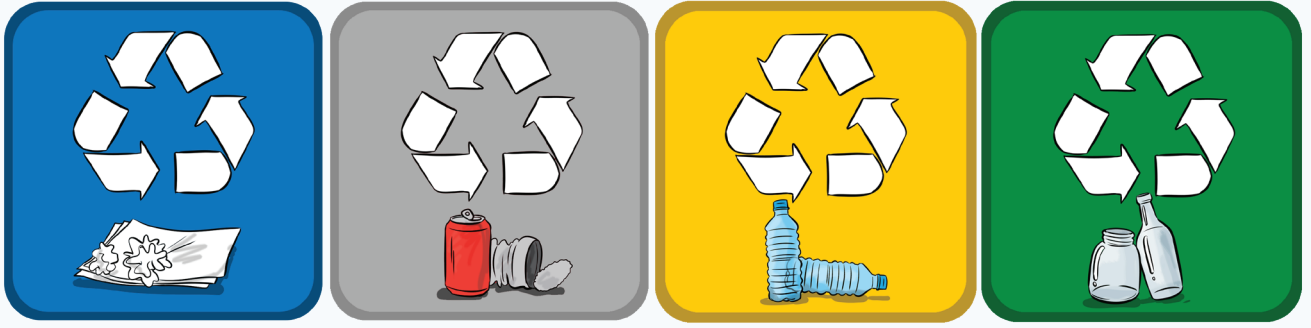
Kavramlar: Miktar: Boş-Dolu Boyut: Büyük-Küçük

Değerler: Yardımseverlik, Sorumluluk, Vatanseverlik

Materyaller: Farklı Büyüklüklerde Ve Şekillerde Yoğurt Kutuları, Geri Dönüşüm Sembollerinin Olduğu Fotoğraflar, Boyalar

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Geri dönüşüm sembollerinin bulunduğu kâğıtlar ve fotoğraflar ile farklı büyüklükte, şekilde renkte ve desendeki yoğurt kapları yere bırakılır. Çocuklar yoğurt kutularını ve geri dönüşüm sembolünü içeren kâğıt ve fotoğrafları incelerler. Yoğurt kaplarının büyüklükleri, şekilleri, renkleri gibi farklı özellikleri hakkında konuşurlar. Kâğıt ve fotoğraflarda gördükleri geri dönüşüm sembolü ile ilgili olarak tahminlerde bulunurlar.
- Çocuklar yoğurt kapları ile geri dönüşüm sembolleri olan kâğıt ve fotoğrafların neden bir arada olduğuna yönelik tahminlerini söyler. Bu tahminlerinin nedenini açıklarlar.

- Çocuklar yoğurt kaplarının üzerindeki geri dönüşüm işaretini gösterirler. Tüm yoğurt kapları içinden birini seçip diğer kapları kaldırırlar ve halka şeklinde yere otururlar.
- Çocuklar kendi anlatımlarından yola çıkarak “Yoğurt Kabının Gizemli Öyküsü” adlı bir öykü oluştururlar. Çocuklardan seçtikleri bu yoğurt kabını kitabın ana karakteri gibi hayal etmeleri istenir.
- Çocuklarla birlikte tamamlanan öykü resimlerinin yapılabilmesi için öğretmen tarafından boşluk bırakılarak sayfalara ayrı ayrı yazılır.
- Çocuklar seçtikleri bu yoğurt kabının yanında kimin ya da kimlerin olabileceği, neler yaşamış olabileceği, yoğurt kabının ne yapmak istediği, istediğinin yapılabilmesi için kimden, nasıl yardım isteyebileceğini düşünüp bu konuda konuşurlar.
- Çocuklar kitabın her sayfasına bir sayı vererek başından sonuna kadar numaralandırırlar.
- Öykünün yazımı tamamlandıktan sonra çocuklar küçük gruplar hâlinde öyküye ait resimleri kâğıtlara çizmeye başlarlar.
- Tamamlanan öykü yazılı resimler bir araya getirilerek bir resimli öykü kitabı oluşturulur.
- Çocuklar resimlerini çizip yazdıkları öyküyü inceledikten sonra öğretmen “Yoğurt Kabının Gizemli Öyküsü” isimli bu öyküyü okur. Çocuklar öykü hakkındaki düşüncelerini, duygularını ifade ederler.
- Kitabın arka sayfasına da geri dönüşüm sembolü yapıştırırlar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- “Yoğurt Kabının Gizemli Yolculuğu” adlı öyküde neler olmuştu?
- Resimlerini metnini yaparak bir öykü kitabı oluştururmanın hangi aşamaları daha çok hoşunuza gitti?
- Daha önce nerede geri dönüşüm sembolü ile karşılaştınız?
- Sınıfımızda yoğurt kabına benzeyen şekilde ve renkte hangi materyallerimiz var? Şekilleri, renkleri, büyüklükleri nasıl?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Haber mektupları ile ailelerden çocuklarıyla birlikte evlerinde geri dönüşüm kutusuna ayrılabilir atıkları kullanarak karton kutulardan birer geri dönüşüm kutusu yapmaları istenir. Topladıkları atıkları bu geri dönüşüm kutularına cam, plastik ve kâğıt şeklinde ayrı ayrı atmaları önerilir.

Okul dışı öğrenme etkinliği planlanarak ailelerden yaşadıkları yerdeki geri dönüşüm kutularını keşfetmeleri için bir keşif gezisi yapmaları ya da şehirlerinde bulunan geri dönüşüm tesisini ziyaret etmeleri de istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-22

En Sevdiğim Şeyler

48-72 Ay

Oyun (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Dil Gelişimi

Kazanım 3. Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeler

- Başlatılan konuşmaya katılır.
- Konuşmayı başlatır.
- Konuşmayı sürdürür.
- Konuşmayı sonlandırır.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Grup önünde kendini ifade eder.
- Gerektiğinde bağımsız davranır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Yön: İleri-geri Zıt: Hızlı-yavaş

DEĞERLER: Öz denetim, saygı, sevgi

MATERYALLER: Top, fotoğraflar

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar oyun alanında müzik eşliğinde önce farklı yönlere doğru ve birbirlerine dokunmadan yürürler.
- Sonra müzik durdurulduğunda en yakınlarda duran arkadaşının karşısına geçip göz göze gelip göz kırpar, tekrar müzik eşliğinde yürümeye devam ederler.
- Müzik tekrar durduğunda hiç konuşmadan arkadaşının burnuna dokunur ve müzikle yürümeye devam ederler. Müzik durdukça omzuna, başına ve en son eline dokunarak yürüyüşü tamamlarlar. Yavaş-hızlı tempoda ve ileri-geri şekilde yürüyüş çeşitlendirilir.
- Çocuklar sınıfın orta alanında halka şeklinde dururlar. Öğretmen elinde topa gelip kendi adını söyleyip topu herhangi bir çocuğa atar. Oyunun birinci turunda topu eline alan herkes atarken kendi adını söyler.
- Oyunun ikinci turunda ise topu tutan kişi arkadaşına atarken önce kendi adını sonra da arkadaşının adını söyler.
- Üçüncü turda ise eline top olan çocuk ortaya geçer ve "En sevdiğim yemek..." diyerek topu başka bir arkadaşına atar.
- Oyun "En sevdiğim renk, en sevdiğim oyuncak, en sevdiğim hayvan..." şeklinde devam eder.

- Önceden hazırlanan çocukların fotoğraflarının konulduğu kutu gösterilerek içinde ne olduğuna yönelik tahminleri alınır.
- Cevaplar alındıktan sonra kutu açılır ve çocuklar sırayla kutudan bir fotoğraf çekip o arkadaşının en sevdiği şeylerin ne olduğunu bulmaya çalışır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda günü değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bu etkinlikte ne yaptık?
- Arkadaşlarının “en sevdiği şeyleri” öğrenmek size ne hissettirdi?
- Arkadaşlarımızın sevdiği şeyleri bilmek önemli mi? Neden?
- Anne babanın en sevdiği şeylerin neler olduğunu biliyor musun?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere çocukları ile birlikte kendilerine ait özellikler (sevdikleri yemekler, renkler, tatil yerleri, hayvanlar, filmler gibi) hakkında konuşmaları kısa ileti mesajı ile önerilir. Ayrıca çocuklarıyla sınıftaki arkadaşlarının sevdikleri ortak ve farklı şeyler hakkında da konuşmaları hatırlatılır.

Farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı bir çalıştay düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-22

Farklıyım ve Özelim

48-72 Ay

Türkçe-Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Kişisel özelliklerini/seçimlerini başkalarıyla karşılaştırır.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Bilgilerini/becerilerini/başarılarını/hayallerini paylaşır.
- Grup önünde kendini ifade eder.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanıır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara saygı duyar.

SÖZCÜKLER: Saygı, farklılıklar

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-benzer-farklı

DEĞERLER: Sorumluluk, vatanseverlik, saygı

MATERYALLER: "Eğitimde Birlikteyiz" "Sevgi Orkestrası" isimli kitap

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara "Sevgi Orkestrası" isimli kitap okunur. Kitap farklı özel gereksinimi olan çocukların özelliklerini anlatmaktadır. Birbirimizle benzer, farklı ve aynı özelliklerimiz hakkında konuşulur.
- Çocuklardan biri kendisine ait fiziksel özelliklerini sayar (Saçlarım siyah, gözlerim kahverengi, gözüklerim var...vb.). Daha sonra anne babasının ne iş yaptığını (Annem bankacı, babam öğretmen, vb.); anne babasının en iyi yaptığı ya da yapmaktan hoşlandığı şeyleri; yaşadığı yeri (Ankara'da yaşıyorum); varsa kardeşinin nasıl biri olduğunu; yapmaktan hoşlandığı (Resim yapmayı severim vb.) veya hoşlanmadığı şeyleri (Pirasayı sevmem, vb.); tatilde nereye gittiğini (Yazın dedemin yazlığına gideriz vb.) anlatır. Devamında sırayla diğer çocuklar da kendilerini ifade eder.

- Sanat merkezinde masalar üzerinde duran farklı türde boyaları kullanarak kendilerinde farklı olarak gördükleri şeylerin resmini yaparlar.
- Yapılan resimler sınıfta ya da okulun koridorunda sergilenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bu etkinlikte ne yaptık?
- Yapmaktan hoşlandığınız ve hoşlanmadığınız şeyleri söylerken ne hissettiniz?
- Hepimizin fiziksel özellikleri, anne babasının mesleği ya da yapmaktan hoşlandığı şey aynı mı? Aynı olsa nasıl olurdu?
- Çevrenizdeki insanların fiziksel özellikleri nasıl?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Haber mektupları ile ailelerden çocuklarıyla kendilerine ait fiziksel özellikler, yapmaktan hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları şeyler, kişilik özellikleri gibi kendilerini tanımlayan özellikler hakkında konuşmaları istenir. Paylaşımlarda birbirimizden farklı özelliklerimiz olduğu ve bunların bizi özel ve güzel yaptıkları ile ilgili vurgu yapmaları önerilir. Bu paylaşımlar sonrasında çocuklarıyla birlikte yaptıkları resimleri okula göndermelerini istenir.

Geçici koruma altındaki bireyler, özel gereksinimli çocuklar ya da farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı bir çalıştay düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-23

Ben ve Duygularım

48-72 Ay

Drama-Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Fiziksel Gelişim ve Sağlık

Kazanım 1. Bedenini fark eder.

Göstergeler

- Bedenini/beden bölümlerini işlevine uygun olarak kullanır.
- Beden bölümlerini farklı amaçlara uygun olarak koordineli kullanır.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Duygularının nedenlerini açıklar.

SÖZCÜKLER: Duygu

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, mutsuz, üzgün, kızgın, şaşırılmış, korkmuş

DEĞERLER: Saygı, öz denetim

MATERYALLER: Duygu kartları, artık materyaller, boyalar

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar mutlu, mutsuz, üzgün, şaşırılmış, korkmuş ve kızgın yüz ifadelerine ait kartları inceler. Bu yüz ifadeleriyle hangi durumlarda karşılaştıklarını tartışır.
- Çocuklar hangi durumlarda nasıl bir yüz ifadesi ile karşılaşabileceklerini sıralarlar (Örneğin; an-nem hasta olduğunda, en sevdiğim yemeği yediğimde, en yakın arkadaşımın do-ğum gününde, ormanda bir dinozor gördüğümde....., gecenin sessizliğinde bir ses duyduğumda, bir işi başardığımda gibi.).
- Çocuklar ikiyeşerli olarak eşleştirilirler, onlar da kendi aralarında birinci ve ikinci belirler.
- Çocuklar orta alanda bir araya gelirler. Her çocuğun sırtına farklı bir yüz ifadesi kartı asılır. Kimse sırtında hangi kartın olduğunu bilmez.
- İkiyeşerli eş olan çocuklar müzik eşliğinde karşılıklı dans ederler. Müzik durduğunda çocuklar sırayla karşısındaki arkadaşının arkasına geçip hangi yüz ifadesinin asılı olduğuna bakar.
- Arkadaşının sırtında hangi ifadeyi gördü ise o ifadeyi canlandırır. Diğer çocuk duygu ifadesinin ne olduğunu tahmin etmeye çalışır. Tahmin doğru olduğunda duygu kartı sırttan çıkarılır. Tüm çocuk-ların sırtlarındaki kartlar sökülene kadar oyun devam eder.

- Çocuklar renkli boyaları, farklı renkte kartonları ve artık materyalleri kullanarak istedikleri bir yüz ifadesinin olduğu maske yaparlar.
- Çocuklar yaptıkları bu maskeleri arkadaşlarına anlatır (Her çocuk hangi malzemeleri kullandığını, maskenin hangi duyguyu ifade ettiğini anlatır.) ve sınıfta istedikleri bir alanda maskelerini sergilerler.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Heyecanlandığımızda ya da üzgün olduğumuzda yüzümüz nasıl olur?
- Sizi en çok ne şaşırtır? Neden?
- Şimdiye kadar sizi en çok ne mutsuz etti?
- Yüzünüzde hangi duygu ifadesini canlandırırken zorlandınız?
- Sizi en çok ne korkutur?
- Hayatınızda en çok ne zaman mutlu oldunuz? Neden?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere çocukları ile birlikte evlerindeki fotoğraf albümlerini incelemeleri, farklı durumlarda farklı yüz ifadeleri ve bunların olası nedenleri ile ilgili sohbet etmeleri e-posta aracılığı ile önerilir. Alternatif olarak, çocuklardan evde incelediği fotoğraflardan birini getirip arkadaşlarıyla paylaşması ve fotoğraflarda nasıl bir yüz ifadesi olduğunu sınıfta anlatması istenebilir. Evde basılı fotoğrafı olmayan çocuklar gazete, dergi gibi kaynaklardan fotoğraf kesip getirebilirler.

Mesleki kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek erken çocukluk eğitimi uzmanları, PDR uzmanları, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve çocuk gelişimciler davet edilir. Aile bireylerinin ebeveynlik becerilerini geliştirmek ve çocuk yetiştirme tutumlarını desteklemek amacıyla duygusal gelişim, duygularını ifade etme ve iletişim becerileri konusunda aile eğitim seminerleri gerçekleştirilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-24

Hareket Etmeme Yardım Et

60-72 Ay

Oyun-Hareket (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Görevini sürdürmekten keyif alır.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.
- İşini/görevini tamamladığında kendisiyle gurur duyduğunu ifade eder.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Talep edilmesini beklemeden yardım etmeyi önerir.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: İş birliği, yardımlaşma

KAVRAMLAR: Yer/Mekânda konum: Arasında; Zıt: Hızlı-yavaş

DEĞERLER: Yardımseverlik, sorumluluk, sevgi, saygı

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen, çocuklara oyun için uygun bir ortam sağlar, mümkünse çocukları açık alana çıkarır. Çocuklara oyunu ve kurallarını açıklar.
- Çocuklardan biri gönüllü ebe olur.
- Çocuklar ebeden kaçmaya başlar.
- Ebinin dokunduğu çocuk olduğu yerde hareketsiz durur ve bacaklarını arkadaşı bacaklarının arasından geçebileceği şekilde açar.
- Ebinin kovaladığı çocuklardan herhangi biri hareketsiz çocuğun bacaklarının arasından geçtiğinde hareketsiz çocuk tekrar koşturmayla başlar. Burada amaç çocukların hareketsiz durumda olan arkadaşlarına yardım etmeye çalışmasıdır.

- Ebelenip hareketsiz duran çocuklar, koşan arkadaşlarından bacak aralarından geçerek kendilerini hareketsizlikten kurtarmalarını bekler.
- Oyun sırasında bacak arasından geçmekte zorlanan çocuklar arkadaşına dokunarak hareket etmesine yardım eder.
- Tüm çocuklar ebelenip hareketsiz kalana kadar oyunun bir turu sürer.
- Oyunun kurallarına göre her çocuk bir kez ebe olmalıdır. Diğer çocuklar da ebe olana kadar oyun devam eder.
- Bedensel olarak hareket sınırlılığı olan veya gelişimsel olarak güçlük yaşayan bir çocuk olması hâlinde ona verilecek görev çocuklar tarafından belirlenir. Oyunda herhangi bir kural ihlali olması durumunda düdük çalarak veya elindeki bayrağı kaldırarak müdahale etmesi sağlanır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bugün hangi oyunu oynadık?
- Oyunda zorlandığınız zamanlar oldu mu? Neden? Oyunun en eğlenceli yeri neresi idi?
- Hareketsiz bekleyen arkadaşlarınıza nasıl yardımcı oldunuz?
- Bir arkadaşınız sizden yardım isterse ne yaparsınız?
- Siz yardıma ihtiyacınız olduğunda ne yaparsınız?
- Oyun sırasında üstlendiğiniz görevleri yerine getirirken neler hissettiniz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere haber mektupları ile çocuklarıyla birlikte dış mekânda veya evde kurallı ve yardımlaşma içeren oyunlar (kutu oyunları ya da açık alan oyunları vb.) oynamaları önerilir. Buna ek olarak, çocuktan ailesinden kendi çocukluklarında oynadıkları bir oyunu öğrenip sınıfta arkadaşlarına anlatması ve birlikte oynamaları istenebilir.

Okul dışı öğrenme etkinliği olarak ailelere çocuklarını yaşadıkları yerde bulunan bir huzur evine ziyarete giderek oradaki bireylerle iletişim kurmaları ve onlardan çocukluklarında oynayıp hatırladıkları oyunlarla ilgili bilgi almaları önerilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-25

Kollarım Olmasaydı Ne Olurdu?

48-72 Ay

Drama-Oyun (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Sınırlılıklarını/zorlandığı durumları ifade eder.
- Uygun düzeyde risk almaya isteklidir.
- Grup önünde kendini ifade eder.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.
- Başkalarının özelliklerini takdir eder.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara saygı duyar.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Başkalarının bakış açılarının/duygularının nedenlerini açıklar.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Yardımlaşmanın önemini açıklar.

SÖZCÜKLER: Farklılık

KAVRAMLAR: Zıt: Var-yok

DEĞERLER: Yardımseverlik, sevgi, saygı, sorumluluk

MATERYALLER: Bandaj

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Kollarımızla ve ellerimizle neler yapabiliriz? Kollarımız ve ellerimiz olmasaydı ne olurdu? Soruları sorularak çocuklarla tartışılır.
- Öğretmen çocukların ikiye eş olmalarını ister. Çocuklardan birinin elleri bandajla bağlanır ya da kolları kazağının içine saklanır. Kolları bağlı olmayan çocuk arkadaşından kitabı tutmasını, okurken sayfaları çevirmesini , diş fırçalamasını, ayakkabı-çorap giyme gibi eylemleri yerine getirmesini ister ve kolları bağlanan çocuk yapılması istenen şeyleri önce kendisi yapmaya çalışır, yapabilmek için başka yollar dener. Zorlandığı durumlarda eşinden yardım ister.

- Çiftler arasında karşılıklı rol değişimi yapılabilir.
- Her çift hangi işi yaparken zorlandığını eşine anlatır, hangi işi yaparken daha çok yardıma ihtiyacı olduğunu ve bunun sebebini tartışır.
- Çocukların tercihleri doğrultusunda belirlenen boyalarla sadece ayaklarını kullanarak resim yapmaları sağlanabilir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Kollarımız olmadığında su içmek, yemek yemek gibi ihtiyaçlarımızı nasıl karşılarız?
- Kollarınız bağlı olduğunda arkadaşlarınız size yardım ettiğinde ne hissettiniz?
- Kollarını kullanamayan ya da yürüyemeyen/bacaklarını kullanamayan kişilerin neye ihtiyacı vardır? Neden?
- Çevrende konuşamayan, işitemeyen, göremeyen insanlar var mı? Onlara nasıl yardım ediyorsunuz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelere çocuklarıyla birlikte çevrelerinde bulunan özel gereksinimli bireylerle ilgili sohbet etmeleri, yaşamda karşılaştıkları güçlükler ve bunlarla başa çıkmada diğer insanların sorumlulukları hakkında konuşmaları önerilir. Bu insanlar için yapabilecekleri ile ilgili birlikte bir afiş hazırlayarak okula göndermeleri istenir.

Aileler çocuklara örnek olması açısından kolları olmayan fakat bir çok başarıya imza atmış kişilerin videoları (Örneğin Sümeyye Boyacı, Nick Vujicic gibi) izletilebilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-26

Balonumuz Yere Düşmesin!

60-72 Ay

Türkçe-Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başarabileceğini söyler.
- Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Talep edilmesini beklemeden yardım etmeyi önerir.
- Yardımlaşmanın önemini açıklar.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Yön: İleri-geri, öne-arkaya

DEĞERLER: Yardımseverlik, saygı, sevgi, sorumluluk

MATERYALLER: Hasta ziyareti ve yardımlaşma ile ilgili bir hikâye kitabı, renkli balon

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara hasta ziyareti ve yardımlaşma ile ilgili bir hikâye okunur. Hikâyenin bir bölümünde durulur ve hikâyenin geri kalan kısmının nasıl devam edebileceği konusunda fikir paylaşımı yapılır.
- Çocukların yardıma ihtiyaç duyduğumuzda ne yapmamız gerektiği, yardıma ihtiyacı olanlara nasıl yardımcı olabileceğimiz ile ilgili görüşleri alınır.
- Okunan hikâye ile ilgili drama çalışması yapılır. Dramadan sonra hikâyenin geri kalanı okunur.
- Sınıfın orta alanına büyük bir çember çizilir ve çocuklar bu çemberin çevresine sıralanırlar.
- Çocuklara oynayacakları oyun ile ilgili açıklama yapılır. Çocuklardan onlara verilen balonu yere düşürmeden yardımlaşarak havada tutmaya çalışmaları istenir. Her çocuk bir kez balona vuracak ve tekrar başlama çizgisine geri dönecektir.

- Balonu havada tutabilmek için çemberde ileri geri öne arkaya hareket edebilecekleri balona vurduktan sonra çember çizgisine geri dönmeleri söylenir. Sınıf ortamı her çocuk en az bir kez balona vuracak düzenlenir.
- Balonun yere düşmemesi, kimin yakınında ise bir kez vurup havalandırması gereklidir. Balon yere düşmeyip tüm çocuklar tarafından vurulduğunda oyun sona erer.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Hasta olduğumuzda veya yardıma ihtiyacımız olduğunda bize kimler yardımcı olur?
- Hasta olup yatağından kalkamadığında ne hissedersin?
- Balonun düşmemesi için nasıl bir yol izledik?
- Bu oyuna yeni bir kural eklemek istenseydi nasıl bir kural eklerdiniz?
- Çevrenizde hasta veya yardıma ihtiyacı olan biri olduğunda ne yaparsınız?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Her ay için planlanan ev etkinlikleri kapsamında ailelerden çocuklarıyla birlikte yaşı ya da hasta olan bir yakınlarının evine ziyarete gitmeleri istenir. Ziyaret öncesi ve sonrasında hasta veya yardıma ihtiyacı olan kişilere karşı neler yapılması gerektiği ile ilgili sohbet etmeleri önerilir. Ziyaret sonrasında çocuklarından bu ziyaretle ilgili bir resim yapmaları istenerek okula göndermeleri sağlanır. Ayrıca aileler huzurevi ziyareti de planlayabilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-27

Beni Ne Mutlu Eder? Ne Mutsuz Eder?

60-72 Ay

Oyun (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Kişisel seçimlerinin farkına varır.

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Duygularının nedenlerini açıklar.

Kazanım 3. Kendine güvenir.

Göstergeler

- Grup önünde kendini ifade eder.
- Başkalarından farklı olan görüşlerini söyler.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarıyla benzer ve farklı olan özelliklerine örnekler verir.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

SÖZCÜKLER: Hissetmek

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu-mutsuz

DEĞERLER: Saygı, sevgi, öz denetim

MATERYALLER: Boya ve kâğıt

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Sözsüz hareketli bir müzik eşliğinde sınıfta dans edilir.
- Çocuklara müzik durduğunda bir yönerge verileceği ve müzik tekrar başladığında yeniden dans edecekleri açıklanır. Yönergeleri çok dikkatle dinlemeleri gerektiği ve hızlı hareket etmelerinin önemine vurgu yapılır.
"Top oynamaktan mutlu olan sanat merkezinde toplansın.
Top oynamaktan mutlu olmayan okuma ve dinlenme merkezinde toplansın.
Seyahat etmekten mutlu olan müzik merkezinde toplansın.
Seyahat etmekten mutlu olmayan dramatik oyun merkezinde toplansın." gibi yönergeler verilerek çocuklara uygun yerler gösterilir.
- Diğer yönergeler; müzik dinlemek, kek yapmak, suluboya resim yapmak, sinemaya gitmek, bitki yetiştirmek, bir hayvan beslemek, doğa yürüyüşü yapmak gibi.

- Öğrenme merkezlerinde toplanan çocuklara “Hangi müzikleri dinlemek seni mutlu ediyor?”, “En çok hangi keki yapmak seni mutlu ediyor?”, “Seyahat etmek neden seni mutsuz ediyor?” gibi sorular sorulur. Tüm çocuklara fırsat verilir. Aynı konuda farklı düşünen çocukların duygu ve düşüncelerini birbirlerine ifade etmeleri istenir.
- Oyundan sonra çocuklar kendilerini mutlu eden veya etmeyen şeylerin resmini yaparlar.
- Çocuklar yaptıkları resimleri anlatır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Evde sizi en çok mutlu eden şeyler nelerdir?
- Herkesi mutlu eden ya da mutsuz eden şey aynı mı? Neden?
- Sizi mutlu eden ve etmeyen şeyleri söylerken ne hissettiniz?
- Sizi mutlu etmeyen şeyleri yaptığınızda ne hissediyorsunuz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

E-posta aracılığı ile ailelerden çocukları ile birlikte çocukları mutlu eden ve etmeyen şeylerle ilgili liste yapmaları ve nedenleri hakkında konuşmaları istenir. Her çocuktan ailesinden kendi çocukluklarında oynadıkları bir oyunu öğrenip sınıfta arkadaşlarına anlatması ve birlikte oynamaları istenir. Ayrıca ailelerden ailenin her bir bireyi için onları mutlu ve mutsuz eden şeyler panosu hazırlamaları ve çocuklardan bunları sınıfta sunmaları da istenebilir.

Ailelere, çocuklarıyla birlikte hafta sonu yaşadıkları bölgedeki belediye ya da özel kurumlar aracılığı ile düzenlenen çocuk tiyatrosu, sinema ya da sergi gibi etkinliklere katılmaları, buradaki izlenimlerini birlikte paylaşmaları önerilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-28

Topraktan Eşya Yapıyorum

48-72 Ay

Sanat-Türkçe (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Bir iş/görev sırasında yönlendirme olmadan bilgilerini/becerilerini kullanır.
- Yaptığı işe kendini verir.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.

Kazanım 7. Farklı kültürel özellikleri irdeler.

Göstergeler

- Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri tanıtır.
- Farklı kültürel özelliklere ve uygulamalara dair sorular sorar.

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardım talep etmeden önce bir görevi bağımsız yapmayı dener.
- Yardıma gereksinim duyduğu durumları belirtir.

SÖZCÜKLER: Çömlek, kil, çamur, kültür, müze, Anadolu

KAVRAMLAR: Zıt: Islak-kuru, sert-yumuşak

DEĞERLER: Yardımseverlik, saygı, sevgi, sorumluluk

MATERYALLER: Çamur ve su, büyük karıştırma kabı, toprak kaplar ve eşyalar, müzelerde bulunan tarihî eserlerin fotoğrafları, çömlek yapımı videosu, toprağa şekil vermek için çeşitli araç gereçler

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Topraktan yapılan kaplar ve eşyalar sınıfın farklı köşelerine yerleştirilir. Ayrıca müzelerde bulunan bu tarz eserlerin de fotoğrafları asılır. Çocuklar bunları incelerler. Bu nesnelerin nelerden yapılmış olabileceğini, ne işe yaradıklarını, başka hangi malzemeler kullanılarak bu nesne ya da eşyaların yapılabileceği tartışılır.
- Çocuklara daha önce hiç “çömlek” diye bir şey duyup duymadıkları, ne olabileceği hakkında görüşlerini söylemelerine fırsat verilir.
- Daha sonra Anadolu kültürümüzde yer alan topraktan çömlek yapımı ile ilgili bir video izletilir. Bu video hakkında konuşulur.
- Çocuklar bahçeye çıkarılır. Su ve toprak büyük bir kapta bir araya getirilerek çamur yapılır. Çocuklara çamuru keşfetmeleri ve kıvamını ayarlamaları için fırsat verilir.

- Çocuklar küçük gruplara ayrılarak masalara (Yerde de yapılabilir.) geçerler, elleriyle ya da uygun araç-gereçler de kullanarak çamurla çeşitli nesneler/eşyalar yaparlar.
- Etkinlik süresince yaptıkları işi bağımsız bir şekilde yapmaya çabalamaları çok zorlandıkları durumlarda yardım isteyebilecekleri söylenir.
- Çocuklar çalışmalarını tamamladıktan sonra her grup diğer grubun neler yaptığını görmek için masaları inceler, ürünler hakkında sorular sorar. Çocukların oluşturdukları eserleri bir sınıf müzesi oluşturarak sergilemeleri istenir. Müze için davetiye kartları da hazırlayabilirler. Hazırladıkları kartları okuldaki diğer sınıflara ve ailelere gönderebilirler.
- Her grup kilden yaptıkları bu nesnelerin olduğu birer öykü oluşturur. Gruplar öykülerini diğer gruplara anlatırlar. Her gruptan diğer gruba öyküyle ilgili sorular sorulur.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Çamurdan hangi nesne veya eşyaları yaptınız?
- Çamurla oynarken kendinizi nasıl hissettiniz?
- Çamur kullanılarak başka neler yapılabilir?
- Daha önce çamurdan herhangi bir şey yaptınız mı? Ne yaptınız?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere evde çocukları ile birlikte hamur, kil, oyun hamuru gibi yoğurma maddeleri ile farklı nesneler, şekiller ve eşyalar yapmaları haber mektupları aracılığı ile önerilir. Evde kilden yapılmış bir nesne varsa çocukları ile bu nesneyi incelemeleri, ürün hakkında konuşmaları istenir. Ayrıca çocukların oluşturduğu sınıf müzesine diğer sınıflardan öğrenciler ve veliler gelebilir, her çocuk müzede yer alan kendi eserini tanıtır.

Okul dışı öğrenme etkinliği olarak, okul tarafından ya da ailelerin organizasyonu ile Nevşehir, Kapadokya ve Avanos bölgesine gezi düzenleyerek çocukların burada topraktan kap yapımını izlemeleri, atölye çalışmalarına katılmaları, topraktan yapılan mutfak gereçleri ve süs eşyalarını keşfetmeleri istenir. Bu bölgelere erişimi olmayanlar için bir seramik atölyesine veya en yakın müzeye giderek eserleri incelemeleri mümkünse yapım aşamalarını izleyip denemelerine fırsat verilmesi istenebilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-29

Kitabımın Sayfası Nereye Kayboldu?

60-72 Ay

Türkçe-Erken Okuryazarlık (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Dil Gelişimi

Kazanım 8. Görsel materyalleri kullanarak özgün ürünler oluşturur.

Göstergeler

- Görsel materyalleri inceler.
- Görsel materyallerde anlatılanları oluş sırasına göre sıralar.
- Görsel materyallerle ilgili sorulara yanıt verir.

Kazanım 10. Sözel olarak özgün ürünler oluşturur.

Göstergeler

- Cümlelerin/olay örgüsünün/öykünün sonucunu tahmin eder.
- Cümle/olay örgüsü/öykü/şiiir/bilmece/tekerlemeleri tamamlar.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başarabileceğini söyler.
- Bir iş/görev sırasında yönlendirme olmadan bilgilerini/becerilerini kullanır.
- Görevini sürdürmekten keyif alır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardım talep etmeden önce bir görevi bağımsız yapmayı dener.
- Gerektiğinde yardım talebinde bulunur.

SÖZCÜKLER: Öykü, masal, yazar

KAVRAMLAR: Yön: Sağ-sol

DEĞERLER: Yardımseverlik, sabır, dostluk

MATERYALLER: Sayfaları eksik bir resimli öykü kitabı, kalem, kâğıt

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Okuma ve dinlenme merkezinde sayfaları eksik bir resimli çocuk kitabı bulunur. Çocuklara gösterilerek kitabı kimin yazmış olduğu sorulur ve kitabın sayfalarının eksik olduğu söylenir.
- "Kitap buraya nasıl gelmiş olabilir? Kitabın sayfaları neden eksik olabilir? Bu kitabın sayfalarını tamamlamak için ne yapabiliriz?" gibi sorular sorulur. Çocuklar kitabın mevcut sayfalarını incelerler ve kapağında adının olmadığını, sadece başta bir iki sayfa olduğunu fark ederler.

- Kitabın nasıl başladığı, nasıl devam edeceği ve sona ereceği ile ilgili tartışılır.
- Çocuklar üç gruba ayrılıp eksik kalan sayfaların resimlerini yaparlar. Resimler bittikten sonra hep birlikte resimlerdeki çizimlerle ilgili konuşurlar ve öyküyü tamamlarlar.
- Öğretmen kitabın yeni eklenen sayfalarına anlatılan öyküyü yazar. Sayfalar birleştirilip eksik kitap tamamlanır ve kitaba bir ad verilir.
- Kitap başından sonuna kadar incelenerek resimler, yazılar, yazıdaki noktalama işaretlerine bakılır.
- Yazının soldan sağa doğru olduğuna dikkat çekilir.
- Hazırlanan kitap, sınıfta diğer kitaplar arasında rafta yerini alır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Tamamladığınız öyküde kahramanlar kimlerdi? Kitaba hangi ismi verdiniz?
- Öykünün en çok hangi bölümünü oluşturmak hoşunuza gitti?
- Öykü nerede geçiyordu? Nasıl sonlandı?
- Bir yazar olsaydınız, ne tür/hangi konuda öyküler yazardınız?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere çocuklarıyla birlikte dergilerden ve gazetelerden resimler kesip boş bir deftere yapıştırarak öykü oluşturmaları ve yazım aşamasında çocuklarına yardımcı olmaları kısa ileti mesajı ile istenir.

Ailelere, çocuklarıyla birlikte bulundukları bölgedeki çocuk kütüphanesi ya da halk kütüphanesine giderek oradaki görevlilerden kitapların korunması, bakımı, tasnifi ve gerektiğinde onarılması gibi konularda bilgi almaları önerilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER

ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-30

Duygularımız ve Biz

48-60 Ay

Türkçe-Drama-Matematik (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Kişisel özelliklerini/seçimlerini başkalarıyla karşılaştırır.

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Duygularının nedenlerini açıklar.

SÖZCÜKLER: Koyu-açık saç rengi, duygular

KAVRAMLAR: Zıt: Benzer-farklı

DEĞERLER: Saygı, sevgi, öz denetim

MATERYALLER: Kızgın, mutlu, üzgün ve şaşırılmış yüz ifadelerini içeren duygu kartları, fon kartonu, kutu, arkası yapışkanlı bant

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen üzerinde kızgın, mutlu, üzgün, şaşırılmış yüz ifadeleri olan resimler olan duygu kartlarını alarak çocuklarla bir araya gelir. Çocuklara en çok nelere güldükleri, kızdıkları, şaşırdıkları ve nele- re üzüldükleri sorularak sohbete başlanır.
- Daha sonra her çocuk göstermeden bir yüz ifadesi kartına bakıp sadece hareketle onun hangi duyguyu anlattığını canlandırır. Diğer çocuklar da bunun hangi yüz ifadesine ait olduğunu bulma- ya çalışır.
- Çalışma bittiğinde öğretmen çocuklara daire şeklinde boş kartlar verip canlandırdıkları yüz ifa- delerini çizmelerini ve aynı duyguyu gösteren kartların yan yana ve üst üste yerleştirilerek grafik oluşturmalarını söyler. Bu resimlerin karşısında da çocukların işaretleme yapabilecekleri boş sa- tırlar yer almaktadır. Aynı zamanda bir kutu içinde satır büyüklüğünde grafiğin özelliğine uygun olarak yüz ifadelerinin bulunduğu arkasında çift bant olan kartlar bulunmaktadır. Çocuklar canlan- dırdıkları yüz ifadelerini grafikte uygun yere yapıştırır. Böylece kimin hangi duyguyu canlandırdığı grafikte görülür.

- Etkinlik şu şekilde de yapılabilir. Öğretmen çocukların kendi seçtikleri bir yüz ifadesini yansıtan fotoğraflarını çeker, A4 kâğıdına çıktısını alır, kâğıdı tam ortasından uzunlamasına keser ve yarısını çocuklara dağıtır. Çocukların eline yaklaşık olarak A4 kâğıdı büyüklüğünde aynalar verilir. Aynayı resme dik şekilde tutmaları ve bu sayede yüzlerinin aynaya yansıyan simetrisi ile birlikte tamamlanacağı söylenir. Aynaya yansıyan yüz ifadeleri hakkında sohbet edilir. Sonrasında yarım kalan yüz resimlerinin geri kalanını çizerek tamamlamaları istenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Biraz önce hangi duyguyu canlandırdınız?
-duygusunu canlandırmak hoşunuza gitti mi? Neden?
- Mutlu, üzgün, kızgın olduğunuzda ne yaparsınız?
- Grafiğimizde başka hangi duygular olabilir?
- Başka hangi duygularımız yüz ifadelerimize yansır?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Her ay için planlanan ev etkinlikleri kapsamında ailelere çocuklarıyla birlikte aile albümlerini incelemeleri, fotoğraflardaki kişiler ve onların yüzlerine bakıp duygularını tahmin etmeye çalışmaları önerilir. Ailelerden hayvanların duyguları ve bunları nasıl yansıttıkları ile ilgili araştırma çalışması ya da bir aile albümü oluşturmaları ile ilgili bir çalışma istenebilir.

Mesleki kurum ve kuruluşlar ile iletişime geçerek erken çocukluk eğitimi uzmanları, PDR uzmanları, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve çocuk gelişimciler davet edilir. Aile bireylerine yönelik duygusal gelişim, duygularını ifade etme ve iletişim becerileri konusunda aile eğitim seminerleri gerçekleştirilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-31

Dünya Çocukları Bir Arada

48-72 Ay

Türkçe-Drama-Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı olan özelliklerine örnekler verir.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara saygı duyar.

SÖZCÜKLER: Kıta, ırk, coğrafya

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-farklı-benzer

DEĞERLER: Saygı, sevgi, vatanseverlik, sorumluluk

MATERYALLER: Farklı kıtalardaki farklı ülkelerde yaşayan farklı ırklardaki çocuklara ait fotoğraflar, renkli kartonlar, maske kalıpları, lastik, yapıştırıcı, delgeç, makas

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar sınıfa gelmeden önce öğretmen farklı coğrafyalardan farklı ülkelere çocukların fotoğraflarını sınıfın farklı yerlerine asarak çocukların dikkatini çeker.
- Öğretmen farklı ırklardaki çocukları temsil eden oyuncak bebekleri de sınıfa getirerek bunları çocuklarla birlikte inceleyip benzer ve farklı yönleri hakkında konuşurlar. Bu çocuklara benzer çocukları/insanları başka nerelerde görmüş oldukları (TV, bilgisayar, dergi vb.) farklı kültürlerle ait malzeme ve materyaller (kimono, matruşka, etnik kıyafetler vb.) hakkında da paylaşımda bulunulur.
- Daha sonra öğretmen inceledikleri farklı ülke çocuklarından birine ait kendilerine özgü birer maske yapmalarını ister. Bunun için masaya maske yapımı için gerekli olabileceği düşünülen farklı materyaller konur. Çocuklar maskelerini hazırlar ve yan taraflarına delik açıp kullanıma hazır hâle getirir.
- Hazırlanan maskeleri takarak inceledikleri ülkelerin etnik müzikleri eşliğinde çocuklar dans ederler.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Etkinliğimizde incelediğimiz insanların hangi özellikleri vardı?
- Farklı ırklarda ve farklı bir ülkede yaşayan çocuklardan biri olsaydın ne hissederdin?
- İncelediğimiz diğer ülke çocuklarına göre farklı ya da benzer yönlerimiz nelerdir?
- Gittiğiniz yerlerde gördüğünüz kişilerin hangi özellikleri dikkatinizi çekiyor?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelerden, çocuklarıyla birlikte dünyada farklı ülkelerde ve bölgelerde yaşayan aileler ve onların yaşantıları hakkında belgeseller izlemeleri, izlerken farklılıklara dikkat çekmeleri istenir.

Geçici koruma altındaki bireyler, göçmenler, özel gereksinimli çocuklar ya da farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ve varsa büyükelçilikler ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı bir çalıştay düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER

ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-32

Kuyrukta Beklemek Gerek

48-60 Ay

Drama (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 5. Duygularını/davranışlarını yönetmek için baş etme stratejileri kullanır.

Göstergeler

- İsteklerini/gereksinimlerini söyler.
- Gerektiğinde isteklerini erteler.
- Davranışlarında esneklik gösterir.
- Koşula/duruma uygun şekilde tepkilerini kontrol eder.
- Duygusal bakımdan zorlayıcı durumlarla baş etmek için yapılması gerekenleri söyler.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Kendi bakış açısı/duyguları ile başkalarının bakış açısını/duygularını karşılaştırır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Kuralların ortama göre değişiklik gösterebileceğini söyler.
- Farklı ortamlardaki kurallara örnek verir.
- Kuralların gerekliliğini açıklar.

Kazanım 18. Kendisinin ve başkalarının haklarını savunur.

Göstergeler

- Kendisinin ve başkalarının haklarını açıklar.
- Adil olan ve olmayan durumları ayırt eder.
- Haksızlığa uğradığında yapabileceklerini söyler.
- Başkalarının haklarını korumak için yapabileceklerini söyler.

SÖZCÜKLER: Kuyruk, sıra beklemek

KAVRAMLAR: Yön: Ön-arka

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk

MATERYALLER: Durum kartları

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuğun çeşitli ortamlarda beklenen kuyrukları da görmesi için çocuklar sınıfa gelmeden önce kuyrukta bekleyen insanların (sinema, tiyatro, market kuyruğu) ve sınıftaki kuyruk resimleri ya da fotoğrafları sınıfın farklı köşelerine asılır. Çocukların bunları incelemesi sağlanır.
- Çocuklara kısa bir öykü anlatılır. "Otobüse binip anneannesini ziyarete gitmek isteyen Ege'nin Hikâyesi."

- "Annesi ile birlikte Ege, anneannesini ziyaret etmek için evden çıkarlar. Otobüs durağına geldiklerinde sırada bekleyen insanlar olduğunu görürler. Ege annesi ile birlikte sıraya girer. Otobüs geldiğinde sırada bekleyen insanlar birden birbirlerini iterek öne geçmeye ve otobüse binmeye çalışırlar."
- Öykü burada kesilir çocukların tamamlaması istenir.
- Çocuklara, "Neden sıra olmak gerekiyor, neden sıra beklemeliyiz, sırada beklerken hangi kurallara uymalıyız? gibi sorular üzerine konuşulur.
- "Siz Ege ve annesinin yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?" sorusu tartışılır.
- Öykünün geri kalanının nasıl tamamlanacağı üzerine düşünülür. Çocuklar iki gruba ayrılarak öykünün tamamlanmasına rehberlik edilir.
- Her grup tamamladığı öyküyü diğer gruba canlandırma yaparak anlatır.
- Çocukların ilgileri doğrultusunda, durum kartları şeklinde bunun gibi diğer kuralları da içeren başka durumlar da hazırlanarak çocuklara siz olsaydınız ne yapardınız sorusu sorularak soruna çözüm önerileri geliştirmeleri sağlanabilir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Öykümüzde kimler vardı?
- İnsanlar otobüse binmek için neden sıra olmamışlardı?
- Sıra beklerken başkası sizin sıranızı aldığında ne hissedersiniz?
- Başkalarının hakkına saygı göstermek için ne yapmalıyız?
- Çevrenizde sıraya girmeden alışveriş yapan ya da otobüs, dolmuş bekleyen kişiler görüyor musunuz? Nasıl davranıyorlar?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelere, çocuklarıyla birlikte gittikleri sosyal ortamlardaki kurallar ile ilgili (sıra bekleme, sinema ve tiyatro gibi yerlerde sessiz olma, ihtiyacı olan kişilere toplu taşımada yer verme vb.) konuşmaları e-posta aracılığı ile önerilir. Toplu taşıma araçlarındaki görsel uyarılara farkındalık kazanmaları için bilgilendirme yapmaları istenir.

Ebeveynler arasından ya da yakını olan bir trafik polisi sınıfa çağırılarak trafikte uyulması gereken kurallar ve uyulmaması hâlinde karşılaşılabilecek problemlerle ilgili bilgilendirme etkinliği planlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-33

Ne Kadar Farklıyız?

48-72 Ay

Sanat-Drama (Bütünleştirilmiş Küçük Grup Ekinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Başkalarının bakış açılarının/duygularının nedenlerini açıklar.

SÖZCÜKLER: Maket

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-farklı-benzer

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk, adalet

MATERYALLER: Farklı jest ve mimikleri olan farklı cinsiyetlerdeki insan figürleri, renkli ipler, hamurlar, boya kalemleri, atık materyaller, büyük boy kâğıtlar, yapıştırıcı

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Sanat merkezine gazete ve dergilerden insanların farklı fiziksel özelliklerini ve değişik durumlarda yansıttıkları yüz ifadelerini içeren resimler vücut kısımları baş-kol-bacak gibi kesilerek yerleştirilir. Bazı resimlerin de yüz kısımları eksik bırakılır. Çocuklar öncelikle eksik kısımları tamamlayarak yeni fiziksel özellikte ve ifadelerde insan maketleri yapmaya çalışırlar. Maket yapımında renkli ipler, hamurlar, atık materyaller, kumaş parçaları gibi malzemeler kullanmaları istenir.
- Küçük gruplar hâlinde hazırlanan bu insan maketleri etrafında tüm çocuklar toplanır. Çocuklar üzerinde çalıştıkları makete ad verirler. Maketlerin benzer ve farklı yönleri hakkında konuşurlar. Bu doğrultuda arkadaşlarımızla benzer ve farklı yönlerimizin neler olduğu ile ilgili sohbet edilir.
- Gruplar maketlerinin adlarını da kullanarak bu maketin yüz ifadeleri hakkında yorum yapmaya başlarlar. "..... sizce neden bu kadar şaşkın görünüyor? Neye şaşırmış olabilir?", "..... gülümsüyor, acaba onu gülümseten olay nedir?" şeklinde sorularla maketlerin duygu durumları hakkında gruplar birbirleriyle görüşlerini paylaşırlar. Paylaşılan bu fikirler doğrultusunda maketlerin de yer aldığı farklı canlandırmalar yapmaları istenir. Her grup, maketinin duygu durumuna yönelik kısa bir öykü de oluşturabilir.
- Çocuklar oluşturulan maketleri sınıfın ya da okulun istedikleri bir yerinde sergilerler.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirilmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

-isimli maket çok üzgün görünüyordu. Acaba neden olabilir?
- Ne zaman üzülür, ne zaman şaşırır, ne zaman sevinirsiniz?
- Şaşırmış ve üzgün duygularını konuşmadan nasıl anlatabiliriz, gösterir misiniz?
- Aile üyelerinden birinin üzgün ya da mutlu olduğunu nasıl anlarsın? Ne yaparsın?
- Değerlendirme aşamasında ayrıca, her grup, canlandırma sonunda bir donuk imge oluşturur ve öğretmen tarafından bu imgenin fotoğrafı çekilir. Görüntüler daha sonra slayt gösterisine dönüştürülerek çocukların kendilerinin nasıl görüldüğü ile ilgili yorum yapmalarına fırsat verilir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ev ortamında çocukların desteklenmesi kapsamında ailelere evde çocuklarıyla birlikte okuyabilecekleri duygularla ilgili kitap gönderilir.

Geçici koruma altındaki bireyler, göçmenler, özel gereksinimli çocuklar ya da farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı geziler, konferanslar ve çalıştaylar düzenlenir.

Amerikan Yerlileri Kimdir?

48-72 Ay

Türkçe-Oyun (Bütünleştirilmiş Küçük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 7. Farklı kültürel özellikleri irdeler.

Göstergeler

- Farklı kültürel özelliklere ve uygulamalara dair sorular sorar.
- Farklı ülkelere özgü kültürel özellikleri söyler.
- Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini karşılaştırır.

SÖZCÜKLER: Yerli, aksesuar

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-farklı-benzer

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk, adalet, öz denetim

MATERYALLER: Çeşitli renklerde boyalar, farklı özellikte kumaş parçaları, ipler, renkli tüyler, renkli boncuklar, farklı büyüklükte deri parçaları, yüz boyası, ucu küt iğne, iplik, makas, büyük düz renkli kumaş

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Ailelerden çocukları ile beraber Amerikan Yerlilerinin yaşadıkları yer, giysileri, yaşam şekilleri, kullandıkları eşyaları ve aksesuarları gibi detayları içeren bir araştırma yapmaları istenir. Aileler, bu araştırma sonucunda edindikleri bilgileri, fotoğraf ya da resimleri okula gönderirler.
- Çocukların getirdiği fotoğraf ve resimler, sınıfta bir masanın üstüne yerleştirilir ve birlikte incelemeye başlarlar. İnceleme sonrasında çocuklar, benzer ve farklı olan fotoğraf ve resimler hakkında konuşurlar.
- Sanat öğrenme merkezindeki masalara çeşitli renklerde boyalar, farklı özellikte kumaş parçaları, ipler, renkli tüyler, renkli boncuklar, farklı büyüklükte deri parçaları, yüz boyası, ucu küt iğne, iplik, makas, büyük düz renkli kumaş gibi malzemeler yerleştirilir.
- Çocuklar resimleri ve fotoğrafları inceledikten sonra sanat öğrenme merkezine gelerek burada bulunan malzemeleri kullanarak az önce görselleriyle karşılaştıkları kıyafetleri, aksesuarı ve Amerikan Yerlilerinin kültürüne özgü çadırı hep birlikte yapmaya başlarlar, ihtiyaç durumunda öğretmen destek verir.
- Çocukların her biri kendisi için bir kıyafet hazırlar, eğer tercih ederse aksesuarlar da yapıp bunları takabilir.
- Çocuklar yerlilerin yaşadıkları yeri yapmak için fotoğrafları inceler ve hep birlikte mevcut malzemeleri kullanarak Amerikan Yerlilerin çadırını yaparlar.
- Çocuklar hazırladıkları kıyafetleri giyip aksesuarları takıp birbirlerinin yüzlerini de boyayarak birer Amerikan Yerlisi olurlar.

- Tüm sınıfın ortasında duran çadırın önünde öğretmen çocuklara Amerikan Yerlilerinin bu çok özel giysilerle dans etmekten çok hoşlandığını söyleyerek bir Amerikan Yerli kültürüne ait müzik açar. Çocuklar ayağa kalkıp kendilerine özgü hareketlerle Amerikan Yerli dansı etmeye başlar.
- Müzik eşliğinde dans edildikten sonra çadırın önünde bir grup fotoğrafı çekilir ve çekilen sınıfta sergilenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Amerikan Yerlilerinin kıyafetleri, aksesuarları ve çadırını hazırlarken hangi malzemeleri kullandınız?
- Amerikan Yerlileri gibi giyinip onlar gibi dans ederken neler hissettiniz?
- Amerikan Yerlilerinin bizimle benzer ve farklı yönleri nelerdir?
- Çevremizde gördüğümüz insanlar nasıl giyiniyor?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelerden, çocuklarıyla farklı kültürlere ait farklı müzikleri dinlemeleri, bunun yanı sıra dansları, giysileri, yaşamları hakkında bilgi edinmeleri istenir.

Ailelere yaşadıkları bölgede bulunan müze ya da tarihî yerlere giderek gördükleri hakkında çocuklarıyla konuşmaları, orada çalışan görevlilerden bilgi almaları, çocuklarının bu ortamları keşfetmeleri ve incelemeleri için fırsat vermeleri önerilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-35

Farklıyız, Benzeriz, Biz Beraberiz

48-72 Ay

Drama (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Kişisel özelliklerini/seçimlerini başkalarıyla karşılaştırır.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklara saygı duyar.

SÖZCÜKLER: Yumak

KAVRAMLAR: Zıt: Aynı-farklı

DEĞERLER: Saygı, sevgi, öz denetim, adalet, sorumluluk

MATERYALLER: Renkli bir ip yumağı

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen, sınıfa elinde renkli bir ip yumağı ile gelir ve çocuklarla hep birlikte ele ele tutuşup halka şeklinde sınıfın orta alanında toplanırlar.
- Öğretmen bir çocuğa yumak atar ve çocuklar sırayla o yumağı birbirine atmaya başlarlar, böylece oyun başlar ve en son yumak tekrar öğretmene geldiğinde ortada iplerden oluşan desen hakkında çocuklarla konuşulur.
- Öğretmen yumağı eline alır ve en son kim ona attıysa ona doğru yumağa ipi sararak yürür, bu sırada adını-soyadını, anne babasının adını ve en sevdiği yemeğin adını söyler. Yumağı tutan çocuk ipi dolayarak kendisinden önceki arkadaşına doğru gider ve o da adını-soyadını, anne babasının adını ve en sevdiği yemeği söyler. Yumağın en uç kısmına gelene kadar oyun devam eder. Yumağın dolaşması olasılığına karşı çocuklar, iki gruba ayrılabilir.
- Renkli ip tamamen yumak hâline geldiğinde çocuklarla benzer ve farklı özellikleri hakkında konuşulur. Arkadaşlarından birinin ismini söyleyip ona ait hatırladıkları özellikleri sıralarlar.

- Birbirleriyle benzer, farklı ve aynı olan özellikleri sıralayıp bu özelliklerin kime ait olduğunu bulmaya çalışırlar.
- Oyun, tüm çocuklar kendilerini ifade edene kadar devam eder.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Bu oyunu başka hangi şekilde oynayabilirdik?
- Bu oyunda en çok hoşunuza giden şey neydi? Neden?
- Sizin başkasıyla benzer olan ve olmayan özellikleriniz neler?
- Çevremizdeki insanların bizimle benzer ve farklı özellikleri nelerdir?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile kendilerine okulda yapılan “Farklıyız, Benzeriz, Biz Beraberiz” etkinliği ilgili bilgi verilir. Ailelere çocukları ile aile üyelerinin benzer ve farklı özellikleri hakkında konuşmaları önerilebilir.

Geçici koruma altındaki bireyler, göçmenler, özel gereksinimli çocuklar ya da farklı toplumsal kesimlerle çalışan sivil toplum kuruluşları/meslek örgütleri ile iletişime geçerek toplumsal benzerlikler, farklılıklar ve ortak özellikler konusunda farkındalık kazandırmak için aileler ve çocukların katılacağı geziler, konferanslar ve çalıştaylar düzenlenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-36

Seçimi Biz Yaptık

48-72 Ay

Türkçe (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Dil Gelişimi

Kazanım 3. Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeler

- Konuşurken jest ve mimiklerini uygun kullanır.
- Karşısındakini etkin bir şekilde dinler.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesine katkıda bulunur.
- İstekleri/duyguları ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.

Kazanım 18. Kendisinin ve başkalarının haklarını savunur.

Göstergeler

- Kendisinin ve başkalarının haklarını açıklar.
- Adil olan ve olmayan durumları ayırt eder.

Kazanım 19. Sosyal davranışlarının sonuçlarını sorgular.

Göstergeler

- Sosyal davranışları ile bu davranışlarının sonuçlarını ilişkilendirir.
- Davranışlarının sonuçlarını kabul eder.

SÖZCÜKLER: Seçim, oylama, demokrasi, paravan

KAVRAMLAR: Mekânda konum: İçinde-dışında

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk

MATERYALLER: Üç farklı resimli çocuk kitabı, küçük kare şeklinde kâğıtlar ve aynı sayıda zarflar, renkli kalemler, karton kutu

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen kitapların bulunduğu öğrenme merkezinden üç farklı kitap alarak sınıfın ortasında toplanmış çocukların yanına gelir. Çocuklar bu üç kitaptan birini seçer, farklı kitap seçen olursa öğretmen sadece bir kitap seçebileceklerini, bu durumda bir çözüm bulmalarının gerektiğini söyler.
- Çocuklardan oylama seçeneği gelmez ise çocukların önerisi ile bir kitap okunduktan sonra kalan iki kitaptan biri için oylamaya gidilebilir. Çocuklarla demokratik bir şekilde seçim yapılarak kitabın seçilebileceği hakkında konuşulur.
- Seçim aşamasında, çocuklarla birlikte her kitap için o kitabın baş harfi seçim için belirlenir. Böylece her bir kitabı tanımlayan bir harf belirlenmiş olur. Bu harfleri kullanarak oylama yapılacaktır.

- Sınıfın bir başka köşesinde öğretmen bir masaya, çocukların oy vermesi için küçük kâğıtlar, ona uygun zarflar ve kalemler koyar. Masanın etrafını oy verirken kimsenin görmemesi için paravan ile kapatır.
- Çocuklar, sınıfın diğer köşesinde yer alan oy verme bölümünde hangi kitabı seçtiklerini ifade eden ilgili harfi kâğıda yazarak zarfa koyar. Sonra da ağızları kapatılan zarfları, üstünde zarfın geçebileceği kadar açıklığı bulunan kapalı bir karton kutunun içine atarlar.
- Çocuklar oy verip zarflarını kutuya atarken öğretmen, herkesin kendine özgü kararı olduğunu ve bu kararlara saygılı olunması gerektiğini belirtir. Seçim yaparken herkesin özgürce davranabileceğini, seçim yapmanın demokratik bir yöntem olup herkesin bu hakka sahip olduğunu açıklar.
- Kitaplar çocukların görebileceği bir şekilde bir masanın üstüne koyulur. Her bir kitabın altına da boş bir kâğıt yerleştirilir. Oy verme işlemi tamamlandıktan sonra kutu çocuklarla birlikte açılır ve kapalı zarflar açılarak her zarfın içindeki kâğıdın üzerinde hangi harf var ise o kitabın altında duran kâğıdın üzerine yerleştirilir. Tüm zarflar açılıp her kitabın altında duran kâğıtlar sayılarak en çok hangi kitabın seçildiği belirlenir ve o kitap okunur.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Hangi kitabı okuyacağımıza oylama sonucu karar vermemiz hoşunuza gitti mi? Neden?
- Oyunuzu verirken bunu hepimiz görseydik nasıl olurdu?
- En çok oy alan kitabı okuduk peki diğer seçilmeyen kitapları tercih edenler ne düşünüyorlar?
- Oylamayı başka nasıl yapabilirdik?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aileler için oluşturulan iletişim ağı aracılığı ile ailelerden çocuklarına seçimlerde nasıl oy kullandıklarını anlatmaları istenir.

Daha önce seçimlerde görev alan bir ebeveyn sınıfa konuk olarak çağırılarak, oy kullanmanın ne olduğu, nasıl oy kullanılacağı, görevli kişilerin oy verme işlemi sırasında ve sonrasında neler yaptıkları gibi konularda bilgi vermesi istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-37

İşte Benim Ailem

48-72 Ay

Türkçe (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını yorumlar.

Göstergeler

- Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili sorulara yanıt verir.
- Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla sergiler.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Aile üyelerinin/yakın çevresindeki bireylerin fiziksel/kişisel özelliklerini betimler.
- Farklı grupların değerli bir üyesi olduğunu belirtir.

SÖZCÜKLER: Albüm, fotoğraf

KAVRAMLAR: Zıt: Yaşlı-genç

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk, dürüstlük

MATERYALLER: Aile üyelerine ait biri grup olmak üzere ayrı ayrı fotoğraflar, resim kâğıdı, yapıştırıcı, sepet

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Ailelerden, çocuklarına göstermeden, herkesin bir arada olduğu bir fotoğraf ve her bir aile üyesinin ayrı ayrı fotoğraflarını okula göndermeleri istenir.
- Çocuklar, aile ve aile üyelerine ait fotoğrafları öğretmenin elindeki sepetin içine koyar.
- Öğretmen önce kendi aile üyelerinin bulunduğu fotoğrafı çocuklara göstererek “Annemin adı....., mesleği,....., göz rengi....., yaşadığı şehir.....dir. Babamın adı....., mesleği, göz rengi ve yaşadığı şehir.....dir. (varsa kardeşinin adı, göz rengi vb.)” şeklinde söyleyerek aile üyelerini tanıtır.
- Çocuklar sırayla öğretmenin elindeki sepetten bir fotoğraf çekerek arkadaşlarına doğru gösterir ve “Bu fotoğraf kimin ailesine/aile üyesine ait?” der. Fotoğrafın sahibi olan çocuk fotoğrafı alır ve eğer aile üyelerinden birine aitse o aile üyesini, grup fotoğrafı ise fotoğraftaki her üyeyi tek tek arkadaşlarına tanıtır.
- Her çocuk, aile üyelerini tanıtmayı tamamladıktan sonra aile fotoğraflarını kullanarak “Benim Ailem” başlıklı bir albüm oluşturur. Çocuklar, resim kâğıtları üzerine kendi aile üyelerine ait fotoğ-

rafları yapıştırır. Yapıştırıldıktan sonra, fotoğrafların altına aile üyelerinin isimlerini yazmaları için çocuklara destek verilir. Albümler tamamlandıktan sonra sınıftaki panolara asılır.

- Etkinliğin zamanına uygun olarak bir de oyun eklenebilir. Çocukların bebeklik fotoğrafları balonlara yapıştırılır. Müzikle birlikte balonları yere düşürmemeye çalışırlar. Müzik durduğunda bir balonu tutarlar ve ellerindeki balonun üzerindeki bebek resminin kime ait olduğunu bulmaya çalışırlar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Anne babalarınızın yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?
- Anne babalarımızın birbirinden farklı özellikleri neler?
- Anne babanızla bir aradayken en çok ne yapmaktan hoşlanırsınız? Neden?
- Çevrenizde sizin anne babanızla aynı isimde ya da aynı meslekte kişiler var mı?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Haber mektupları ile ailelerden çocuklarıyla birlikte, geçmişten günümüze aile fotoğraflarını incelemeleri önerilebilir.

Okul dışı öğrenme etkinliği olarak ailelerden yaşadıkları yerde varsa bir huzurevine çocuklarını götürmeleri, oradaki yaşlı insanlarla sohbet etmeleri istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-38

Enerjiyi Doğru Kullan, Doğayı Koru

48-72 Ay

Türkçe-Sanat (Bütünleştirilmiş Küçük ve Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 16. Sürdürülebilir yaşam için gerekli olan varlıkları korumayı alışkanlık hâline getirir.

Göstergeler

- Sürdürülebilir yaşam için gerekli olan kaynakları verimli kullanır.
- Sürdürülebilir yaşam için gerekli olan kaynakları korur.

Kazanım 17. Geri dönüşüm/tekrar kullanma davranışlarını alışkanlık hâline getirir.

Göstergeler

- Geri dönüştürülebilir/dönüştürülemeyen materyallere örnek verir.
- Geri dönüşümün/tekrar kullanmanın önemini açıklar.
- Geri dönüşüm/tekrar kullanma ile ilgili etkinliklere gönüllü katılır.

SÖZCÜKLER: Enerji, atık, geri dönüşüm

KAVRAMLAR: Zıt: Doğru-yanlış

DEĞERLER: Saygı, vatanseverlik, sorumluluk

MATERYALLER: Enerji kaynaklarının doğru ve yanlış kullanımı ile ilgili görseller, resim kâğıtları, renkli kalemler, büyük karton ve bezler

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Enerji kaynakları ve bunların yanlış kullanımı ve çevre ile ilgili fotoğraflar çocuklarla birlikte incelenir. Fotoğraflarda suların boşa akıtılması, ışıkların gereksiz yere yakılması, denizlerin, göllerin kirletilmesi, ağaçların kesilmesi, geri dönüşüm olabilecek atıkların uygun şekilde ayrıştırılmaması gibi olumsuz görsellerin yanı sıra temiz su kaynakları, geri dönüşüm kutuları, orman ve yeşil alan görselleri gibi olumlu görseller yer alabilir.
- Öğretmen, enerji kaynakları ve doğayı koruma gerekliliğini, bu konuda herkesin sorumluluğu olduğunu, sorumlulukları yerine getirmemizin önemini vurgular.
- Çocuklar, enerji kaynaklarımızı doğru kullanmak için neler yapabileceğimizi, doğru kullanmadığımızda ortaya çıkabilecek sonuçları tartışır. Tartışma sonucunda öğretmenin az önce görsellerle anlattığı enerjinin yanlış kullanımı, çevre kirliliği ve bu doğrultuda olabilecekler listelenir.
- Çocuklar tarafından ifade edilen durumlardan bir liste oluşturulur. Bu liste:
Dış fırçalarken suyu boşa akıtmak,
Gündüz vakti ışıkları yakmak,
Odadan çıkarken ışıkları kapatmamak,

Televizyon izleyip kapattıktan sonra fişini çekmemek,
Plastik şişeleri denize atmak,
Ormanları yok etmek,
Geri dönüşüm olacak atıkları uygun şekilde atmamak vb.

- Öğretmen çocuklara sınıfta ve okulda enerji kaynaklarını doğru kullanmaya yönelik panolar hazırlayabileceklerini, bu yolla okuldaki diğer çocukları da bilgilendirebileceklerini söyler. Çocuklar, az önce izledikleri görseller ve konu ile ilgili oluşturulan liste doğrultusunda küçük gruplar hâlinde bilgilendirici pano/afiş hazırlamak için sanat merkezine gider. Gruplama yaparken nelere dikkat ettikleri sorularak verdikleri cevaplar öğretmen tarafından desteklenir. Her grup, farklı bir konuyu seçerek (örneğin suların gereksiz akıtılmaması, elektriğin doğru kullanımı, çevre temizliği, geri dönüşüm vb.), resimler yapar ve bunlardan kendi pano/afişlerini oluşturur.
- Hazırlanan panolar okulda koridora, yemekhane ve sınıf içine asılarak etkinlik tamamlanır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Enerji kaynaklarını doğru kullanmak için başka neler yapabiliriz?
- Çevremizde doğaya zarar veren kişileri gördüğünüzde ne yapıyorsunuz?
- Okuldaki diğer arkadaşlarınızı bilgilendirmek için pano/afiş hazırlarken ne hissettiniz?
- Enerji kaynaklarını doğru kullanmak, çevremizi korumak ile ilgili sorumluluklarımız hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Evde atılacak olan şişeleri, plastikleri, kâğıtları ne yapıyorsunuz?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Her ay için planlanan ev etkinlikleri kapsamında ailelerden, çocuklarına evde enerji kaynaklarının doğru kullanımına yönelik bilgilendirme yapmaları, birlikte gereksiz ışığın söndürülmesi, suyun boşa akıtılmaması gibi davranışlara ilişkin görseller hazırlamaları istenir. Ayrıca, ailelere evlerindeki çöpleri kendi içinde ayrıştırmaları söylenerek, ailelerden evlerinde çöpe gidecek şeyleri yeniden kullanılabilir bir hâle dönüştürmeleri istenir.

Çocuğun ailesi, gönüllü komşuları ve arkadaşları ile birlikte muhtarla/yerel yönetimle görüşerek uygun yerlere geri dönüşüm kutularının konulması ve geri dönüşüm broşürlerinin mahallede dağıtılması sağlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-39

Arkadaşıma Güveniyorum

48-72 Ay

Drama (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı olan özelliklerine örnekler verir.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklarla ilgili düşüncelerini paylaşır.
- Farklılıklara saygı duyar.
- Farklılıklarla ilgili değerleri savunur.

Kazanım 9. Empatik beceriler gösterir.

Göstergeler

- Başkalarının bakış açılarını/duygularını fark eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını farklı yollarla ifade eder.
- Başkalarının bakış açılarını/duygularını anladığına dair geri bildirim verir.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Başkasının gereksinim duyduğu yardımı tanımlar.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: Güven

KAVRAMLAR: Zıt: Açık-kapalı, iç-dış

DEĞERLER: Sevgi, saygı, sorumluluk

MATERYALLER: -

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar sınıfın ortasında toplanarak birbirlerine hiç dokunmadan ve konuşmadan yürür. Önce yavaş ve giderek artan tempoyla sınıfta yürüyen çocukları, öğretmen, verdiği yönergelerle durdurup zıt yöne doğru yürümeye devam etmelerini söyler. Yürüme, hızlı ve yavaş tempoda, parmak ucunda yürüme, topuklarda yürüme, ayak içiyle-dışıyla yürüme, yaşlı insanlar gibi yürüme, kızgın kumda yürüme, buzda yürüme şeklinde çeşitlendirilir. Etkinlik sırasında farklı ritimlerde sözlü ya da sözsüz müzik kullanılabilir.

- Çocuklar, ikişerli eş olur ve öğretmen, “Şimdi gözleri görmeyen arkadaşınıza sınıfı gezdirmenizi istiyorum.” der. Sonra eşlerden birinin omzuna dokunur ve dokunduğu çocuğa gözlerini sıkıca kapatmasını söyler. Gözlerini kapatmak istemeyen çocuklar bunun için zorlanmaz. Gözleri açık olan arkadaşı ise elinden tutarak gözleri kapalı olan arkadaşını sınıfta güvenli bir şekilde yavaş adımlarla gezdirmeye başlar. Öğretmen, bu yürüyüşün “güven yürüyüşü” olduğunu, her çocuğun gözleri kapalı olan arkadaşının güvenli bir şekilde sınıfta dolaştırılmasından sorumlu olduğunu belirtir. Gezinti sırasında gözü açık olan çocuk, elini tuttuğu gözleri kapalı olan arkadaşına sınıfı gezdirirken ona tüm detayları anlatır. Sınıfta neler var, şu anda hangi eşyanın yanından geçiyorlar, sınıfta duvarlar ne renk, perdeler nasıl, ne renk, hangi öğrenme merkezleri var, duvarlarda neler asılı, zemin nasıl gibi. Bu sırada diğer çocuklara çarpmamaya özen göstermeleri de açıklanır. Sınıf içindeki gezi tamamlandıktan sonra eşler rol değişimi yapar ve aynı uygulama diğer çocuk için yapılır. Tüm ikişerli gruplar, aynı anda değil, sırayla yürüyüşü tamamlar.
- Yürüyüş tamamlandıktan sonra, çocuklarla yaşadıkları deneyimle ilgili olarak konuşulur.

● DEĞERLENDİRME

Öğretmen, çocukların güven yürüyüşünü video ile kayıt altına alır. Etkinlik sonrasında/çocukla günü değerlendirme zamanında bu videoyu izleyerek, yürürken hangi aşamada zorlandıkları, ne hissettikleri, gözleri açıkken mi yoksa kapalı iken mi kendilerini daha güvende hissettikleri, arkadaşına güvenmenin nasıl bir his olduğu vb. sorularla değerlendirme yapılır. Göremeyen kişilerin ne gibi zorluklar yaşadıkları, ne hissettikleri, onlara destek olmak için neler yapılabileceği ile ilgili tartışılır. Özel gereksinimli kişilerin yetersiz oldukları alanların yanı sıra iyi gelişmiş/geliştirilebilen yönlerinin de olduğu örneğin göremeyen kişilerin çok iyi duyabildikleri, ellerini ve kollarını kullanamayan kişilerin ayaklarıyla resim yapabileceği gibi durumlardan söz edilir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Ailelerden, çocuklarıyla birlikte çevrelerinde bulunan özel gereksinimli bireyler için hazırlanmış yürüyüş yollarını ve diğer çevresel düzenlemeleri incelemeleri istenir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-40

Farklı Özelliklerimiz

48-72 Ay

Fen-Türkçe (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Kişisel seçimlerinin farkına varır.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Kendisinin farklı özelliklerini ifade eder.
- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.

SÖZCÜKLER: Çita, pire, zürafa

KAVRAMLAR: Zıt: Büyük-küçük, uzun-kısa, hızlı-yavaş

DEĞERLER: Sevgi, saygı, sorumluluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Hayvanların görsellerinin olduğu sunum

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Nesi var oyunu bir kez oynandıktan sonra oyun sınıftaki çocukların özelliklerini yansıtacak şekilde uyarlanarak oyun devam ettirilir.
- Çocukların fiziksel özelliklerinden başlanarak kişisel özelliklerine de dikkat çekecek şekilde oyun uyarlanır.
- Ebe olarak gönüllü olan çocuk kısa süreliğine sınıfın kapısında bekleyerek arkadaşlarının, sınıftaki bir çocuğu seçerek akıllarında tutmasına müsaade eder. Ebe sınıfa girdiğinde arkadaşlarına "Nesi var?" diye sorar. Arkadaşları ise seçtikleri çocuğun hem fiziksel hem kişisel özelliklerini söyleyerek ebeye ip ucu verirler. Örneğin:
 - Nesi var?
 - Kahverengi gözleri var.
 - Başka nesi var?
 - Siyah saçları var?
 - Başka nesi var?
 - Resim yapmayı çok sever.
 - Başka nesi var?
 - Yeşil rengini çok sever.
 - Buldum: Ayşe.

- Oyun gönüllü diğer çocukların ebe olmasıyla devam eder. Ebeye ipucu vermek için söylenen yanıtlar birden fazla çocuğu işaret edebilir. Böylece farklı özellikler kadar ortak özelliklere de vurgu yapılır.
- Çocuklara farklı hayvanların görselleri gösterilir ve fiziksel özellikleri kısaca tanıtılır ve güçlü/kendine özgü özellikleri belirtilir. Örneğin karıncanın kendisinden çok daha büyük nesneleri taşıyabildiği, zürafanın çok uzun boyunlu ve en büyük kalbe sahip hayvan olduğu, pirenin boyunun 100 katı zıpladığı, kaplumbağanın çok uzun yaşadığı, çitanın çok kısa sürede çok hızlı koştuğu, kurbağanın sakini ve dikkatli olduğu vb.
- Büyük-küçük, uzun-kısa, hızlı-yavaş özellikteki hayvanlara örnekler verilir. Çocukların bu özelliklere göre hayvanları karşılaştırması sağlanır.
- Çocuklara, hangi hayvanın özelliklerine sahip olmak istedikleri sorulur ve seçim nedenlerini açıklamaları istenir.
- Daha sonra çocuklar ikiye ayrılarak hem nesi var oyunundan hem de hayvanların özelliklerinden yola çıkarak sahip oldukları ve sahip olmak istedikleri özellikleri birbirleriyle paylaşırlar.
- Paylaşım sonrasında ikiye ayrılmış gruptaki çocuklar birbirlerinin özelliklerini ve sahip olmak istedikleri özellikleri sınıfla paylaşırlar.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede zamanında çocuklar istedikleri materyalleri (kil, oyun hamuru, yapıştırıcı, artık materyaller, boya, kâğıt, boncuk, şönil vb) kullanarak "özelliklerim ve güçlü yönlerim" tılsımları tasarlar. Çocuklar hazırladıkları tılsımları birbirlerine tanıtırlar. Ardından bu tılsımlar "özelliklerimiz ve güçlü yönlerimiz" sergisi planlanarak sergilenir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aylık veya haftalık haber mektuplarında; aileler çocukların hazırladıkları "özelliklerimiz ve güçlü yönlerimiz" sergisine dair bilgilendirilir ve aileler sergiye davet edilebilir. Gönüllü aileler, çocukların da onayını alarak çocuklarının diğer özellikleri ve güçlü yönleri ile ilgili bilgileri paylaşır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-41

Ağaçlar Gibi Kök Salıyoruz

48-72 Ay

Fen-Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Kişisel özelliklerini/seçimlerini başkalarıyla karşılaştırır.

SÖZCÜKLER: Boabab ağacı, ejder ağacı, sekoya ağacı

KAVRAMLAR: Zıt: Kalın-ince

DEĞERLER: Sevgi, saygı, sorumluluk, yardımseverlik

MATERYALLER: Farklı ağaç görsellerinin olduğu sunum, ağaç ev görselleri

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklardan kendilerini bir ağaç gibi hayal etmeleri istenir. Hangi ağacı seçtikleri ve bu ağacı seçme nedenleri, kendilerinin hangi özellikleri ile ilişkilendirdikleri sorulur, çocukların yanıtları dinlenir.
- Çocuklara farklı ağaçların görselleri gösterilir ve özellikleri tanıtılır. Örnek olarak boabab ağacının çok uzun ömürlü olduğu, ejder ağacının kesildiğinde kırmızı bir sıvı akıttığı, sekoya ağacının çok büyük ve köklerinin dışarıda olduğu, kırmızı, mor vb. birçok renkte ağaçlar olduğu söylenir. Ağaçların görselleri incelenir, ağaçların gövdesinin kalın dallarının ince olduğuna vurgu yapılır. Ağaçlar; gövdesi kalın ve ince olarak sınıflandırılır.

- İnsanların da ağaçlar gibi farklılıklar ve benzerlikler gösterdiği vurgulanır. Gönüllü çocuklar kendi özelliklerini sınıfla paylaşır.
- Çocuklarla birlikte açık alana çıkılır ve seçtikleri ağaçlardan oluşan bir orman oluşturacakları söylenir.
- Ormandaki bu ağaçların her birinin köklerini toprakta hissetmeleri, dalları ve yapraklarının önce hafif sonra giderek hızlanan rüzgârda sallanmaya başladığını hayal etmeleri istenir.
- Rüzgâr hızla eserken bir taraftan da yağmur yağmaya başlar ve ağaçlar giderek hızlanan rüzgârda savrulmaya bazıları da yapraklarını/meyvelerini dökmeye başlar.
- Önce rüzgâr sonra yağmur durur ve ağaçlar ormanda gökyüzünde beliren güneşin sıcaklığını hissetmeye başlarlar.
- Çocuklara giderek hızlanan rüzgârda, yağın yağmurda ve açın güneşte ne hissettikleri ile ilgili görüşleri sorulur.
- Çocuklar canlandırdıkları ağaın resmini yaparlar. Yapılan resimler sınıfa getirilerek sergilenir.

● DEĞERLENDİRME

Çocuklar oluşturdukları ormanda birer ağaken yaptıkları canlandırmalar video olarak kaydedilmiştir. Çocukla günü değerlendirme zamanında, sınıfta bu video izlenerek çocukların her birinin hangi ağaı canlandırdığı, o sırada ne hissettiği hakkında konuşulur. Çocuklar birbirlerine duygularını açıklayıp yaptıkları ağaç resmini göstererek, nasıl bir ağaç olduğu, özelliklerini, neden bu ağaı tercih ettiklerini anlatırlar.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aylık veya haftalık haber mektuplarında; ailelerden ağaçlık bir alana yürüyüşe çıkmaları veya koşu yapmaları istenir. Buradaki ağaçları incelemeleri, ağaçların ve diğer bitkilerin rüzgârda nasıl hareket ettiklerini gözlemeleri, yaprak toplamaları, çocukla birlikte ağaçların dikkat çeken özelliklerini deftere çizmeleri ve okula göndermeleri istenir.

İlgili kurum/kuruluşlarla iletişime geçerek fidanlığa gezi düzenlenebilir. Bir ziraat mühendisi sınıfa davet edilerek bitkilerin farklı özellikleri ve yaşam döngüleri hakkında sohbet edilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-42

Duyguların Rengi

48-72 Ay

Sanat (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularının nedenlerini açıklar.
- Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla göstermeye gayret eder.

Kazanım 22. Sanatın/sanat eserlerinin değerini fark eder.

Göstergeler

- Sanat eserlerinde gördüklerini/işittiklerini söyler.
- Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Duygu: Mutlu, üzgün, şaşırılmış, korkmuş, öfkeli

DEĞERLER: Öz denetim, saygı, sorumluluk

MATERYALLER: Ünlü ressamların tablolarının görselleri

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklarla farklı ressamların resimleri incelenir. Örneğin E. Munch-Çılgılık resmi üzüntü; S. Dali-Belleğin Azmi resmi şaşırılmış, Osman Hamdi Bey-Kaplumbağa Terbiyecisi resmi merak gibi. İncelenen resimlerin sayısı artırılabilir. Çocuklara neler hissettirdiği hakkında konuşulur.
- Her çocuğun resimlere ve resimlerin hissettirdiği duygulara dair düşüncelerini özgürce belirtmesine fırsat verilir. Çocukların dikkat süresine göre ressamların/resimlerin çeşitliliği ve sayısı artırılabilir.
- Çocuklarla hangi durumlarda hangi duyguların hissedildiği ile ilgili konuşulur.
- Çocuklara duyguların rengi olsaydı ne renk olurdu sorusu sorulur, yanıtları dinlenir.
- Ardından her çocuğun kendisine verilen kâğıtta yer alan 1. Yuvarlağa mutluluk 2. Yuvarlağa korku, 3. Yuvarlağa öfke, 4. Yuvarlağa üzüntü duygusunu kendi seçtiği renk ile boyamaları yada istedikleri renkte oyun hamuru seçmeleri istenir.
- Daha sonra çocuklardan bu duygulardan birini seçmeleri ve bu duygu için belirlediği rengin tonlarını/oyun hamurunu kullanarak bu duyguyla ilgili istedikleri bir resim yapmaları/ürün oluşturmaları istenir.

- Çocuklar küçük gruplara ayrılarak yaptıkları resimleri/ürünleri ve bu resmin/ürünün neleri anlattığını küçük grup içinde arkadaşlarıyla paylaşır.
- Çocuklara korktuklarında, üzüldüklerinde ya da öfkelenindiklerinde neler yapılabileceği sorulur. Duygularını fark etme, yakınları ile sözel olarak paylaşma gibi seçenekler üzerinde durulur.
- Her çocuğa mutluluk için hangi rengi seçtiği sorulur, daha sonra kendilerini çocuklara korktuklarında, üzüldüklerinde ya da öfkelenindiklerinde kendilerini daha iyi hissetmek amacıyla mutluluk duygusu için seçtikleri bu rengi düşünmeleri ve bu renkten üç nesne bulmaları istenir, böylece çocukların, kendilerini daha iyi hissedecekleri söylenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede zamanında çocukların yaptıkları resimler/ürünler sergilenir ve sıra ile çocuklar sergideki ürünlerini/resimlerini anlatırlar (O duygu için neden bu rengi seçtikleri, neden bu resmi/ürünü yapmaya karar verdikleri vb.). Farklı renklerin her çocukta farklı duyguları uyandırdığına dikkat çekmek için sergi hazırlanırken her duyguya farklı bir alan belirlenebilir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aylık veya haftalık haber mektuplarında; ailelere çocukları ile birlikte bir sanat galerisini ziyaret etmeleri ve resimleri/sanat eserlerini incelemeleri önerilir. Ailelere yaşadıkları yerde müze/sanat galerisi bulunmama ihtimaline karşı sanal müze ya da çevrim içi galeri ziyaretleri tavsiye edilebilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-43

Sesli ve Sessiz

48-72 Ay

Erken Okuryazarlık (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Kendiliğinden bir işe başlamaya istekli olduğunu gösterir.
- Yaptığı işe kendini verir.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Kuralların ortama göre değişiklik gösterebileceğini söyler.
- Farklı ortamlardaki kurallara örnek verir.

SÖZCÜKLER: Çark, termometre

KAVRAMLAR: Zıt: Sesli-sessiz Zaman: Sabah-öğle-akşam

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk, öz denetim

MATERYALLER: Etkinlik çarkı, desibel metre (ses ve gürültü ölçüm cihazı), sesli-sessiz etkinlikler görseli

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Farklı etkinliklerin (yemek yeme, okula gitme, diş fırçalama, uyuma, kitap okuma, kaydırağdan kayma vb.) resimlerinin olduğu bir çark hazırlanır.
- Çocuklar sırayla çarkı çevirir.
- Öğretmen, öncelikle bu etkinliğin günün hangi saatinde yapıldığını, hangi ortamda yapıldığını sorar. Sorulardan sonra çocuklar çarkı çevirdiklerinde çıkan etkinliğin canlandırmasını yapar.
- Daha sonra bu etkinliğin yapıldığı ortamdaki ses düzeyinin nasıl olması gerektiğini sorar.
- Yüksek sesli, konuşma sesli ve sessiz konuşulan ortamlar ve etkinlikler görsellerden yararlanılarak örneklendirilir. Sınıf ortamında hangi durumda hangi sesle konuşulması gerektiği konuşulur.
- Çocuklarla birlikte artık materyallerden bir desibel metre oluşturulur. Oluşturulan desibel metre üç eşit birime bölünür ve her bölüm farklı renkler boyanır. Desibel metrenin en altı sessiz beklemeyi, en üstü bağırma işaret eder, orta kısım konuşma sesini göstermektedir. Şeklinde bir açıklama yapılır.
- Çocuklar desibel metre kullanarak farklı ortamlarda hangi düzeyde ses kullanılması gerektiği üzerine sohbet ederler.
- Daha sonra çocuklara, farklı etkinliklerde, ortamlarda ve çalışmalarda desibel metrenin gösterdiği sese uygun konuşmaları söylenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede zamanında çocuklara farklı ses düzeylerini yansıtan görseller (konser, stadyumda maç izleme, kütüphane, hastane vb.) dağıtılır. Sesli, konuşma sesli ve sessiz işaretlemlerini yapmaları istenir.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aylık veya haftalık haber mektuplarında; ailelerden evde, oyun parkında veya farklı mekânlarda kullanılacak ses düzeylerine dikkat çekmeleri istenir.

Yakın çevredeki bir hastane, özel eğitim merkezi gibi kurumlarda faaliyet yürüten bir dil ve konuşma terapisti sınıfa davet edilerek konuşma ve sesimizi kullanma ile ilgili oyun temelli bir eğitim/çalışma yapılır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-44

Kaç Hece Var?

48-72 Ay

Erken Okuryazarlık (Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Bilişsel Gelişim

Kazanım 12. Parça ve bütün ilişkisini kavrar.

Göstergeler

- Bir bütünü parçalara böler.
- Parça ve bütün ilişkisini açıklar.

● Dil Gelişimi

Kazanım 9. Ses bilgisi farkındalığı gösterir.

Göstergeler

- Sözcükleri hecelerine ayırır.
- Sözcüklerin ilk sesini söyler.

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Yardım talep etmeden önce bir görevi bağımsız yapmayı dener.
- Gerektiğinde yardım talebinde bulunur.

SÖZCÜKLER: Lavabo

KAVRAMLAR: Miktar: Parça-bütün

DEĞERLER: Öz denetim, sorumluluk, saygı, sevgi, yardımseverlik

MATERYALLER: Kelime kartları (her karttan iki adet)

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara, farklı sayıda heceye sahip nesne isimlerinin (tas, fırın, lavabo, davlumbaz, buzdolabı vb.) olduğu görseller dağıtılır. Aynı nesneden iki tane resim vardır. Bu sayede çocukların ikili eş olmaları sağlanır.
- Çocuklar eşleştikten sonra birlikte nesnenin adının ilk sesini söylemeleri, daha sonra hecelemleri, kaç parçaya bölüneceğine karar vermeleri ve kartlardan birini bu sayıda parçaya bölmeleri istenir. Örneğin hece sayısına göre lavabo resmi üçe, davlumbaz resmi üçe, buzdolabı resmi dörde, fırın resmi ikiye bölünür. Top resmi ise tek parça kalır. İkinci kart kontrol amaçlı tutulur.
- Öğretmen ikili grupları gezerek sözcüklerin hecelere ayrılmasına rehberlik eder.
- İş birliği yaparak hece sayısına göre kesme işlemini tamamlayan çocuklar kâğıtları alır ve çembere geçer.
- Yardım talep eden çocukların arkadaşlarından destek alabilecekleri söylenir. Ardından çocuklar birbirlerinin yanına giderek arkadaşlarının yaptıklarına bakar, yardıma ihtiyacı olanlara destek olurlar.

- İkili gruplar sınıfa, nesnelerinin/hayvanlarının ismini söyler, kelimeleri heceler ve kaç parçaya böldüklerini belirtir. Diğer çocuklardan, yanlış olduğunu düşünüyorlarsa yardım edebilirim kartını kaldırmaları istenir. Çocuklara, kartı kaldıranlardan birini seçerek yardım istemeleri söylenir.
- Çocukların yaptığı bölme işlemi doğru ise ikinci kart kullanılmaz, hatalı ise resmi doğru sayıda parçaya bölmeleri istenir. Bölünen kartların parçalara ayrıldığı, bölünmeyen kartın bütün olduğu vurgusu yapılır.
- Tüm çocuklar kartını tanıttıktan sonra kartlar sınıfın zeminine rastgele koyulur, müzik açılır. Çocuklardan serbest dans etmeleri müzik durunca bir parça almaları ve şekli tamamlayacak, bütüne ulaşacak şekilde eşlerini bulmaları istenir.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Hangi sözcükleri heceledik? Herkes ismini heceleyebilir mi?
- Sözcüğünde kaç hece var?
- Yardıma ihtiyacı olan kimler var? Bu kişilere kimler yardım edebilir? Nasıl/hangi kurumlarda yardım etkinlikleri yapılır?
- Sözcükleri hecelere bölerken zorlandınız mı? Birisine yardım etmek ya da yardım almak nasıl hissettirdi?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

Aylık veya haftalık haber mektuplarında ailelere, çocuklardan yapabilecekleri konularda yardım istemeleri, çocuklar yardım istediğinde, yardıma ihtiyaç duyduğunda yardım istemenin önemine vurgu yapmaları önerilir. Ayıca yardımlaşma günlüğü oluşturmaları ve okula göndermeleri istenir.

Çocuklarla birlikte belediye/yerel yönetim ile iletişime geçerek ya da yetkililerden randevu alıp çocuklarla birlikte görüşmeye gidilerek okula yakın bir yere kıyafet veya oyuncak kumbarası kurulması için girişimde bulunulur.

Atatürk'ü Bir de Böyle Öğrenelim

48-72 Ay

Türkçe-Sanat (Bütünleştirilmiş Küçük-Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarının farklı özelliklerini betimler.
- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 10. Sosyal ilişkiler kurar.

Göstergeler

- Başkalarıyla etkileşime girmeye isteklidir.
- Başkalarıyla etkileşime girer.
- Başkalarıyla girdiği etkileşimlerini sürdürür.

Kazanım 14. Atatürk'ün ülkemize kazandırdığı çağdaş ve demokratik yaşam anlayışını takdir eder.

Göstergeler

- Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır.
- Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır.
- Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade eder.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Zıt: Benzer-farklı

DEĞERLER: Saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik

MATERYALLER: Atatürk ile ilgili bir resimli çocuk kitabı/film, çocuk sayısı kadar, Atatürk fotoğrafları, büyük boy resim kâğıtları, boya kalemleri

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara Atatürk'ün çocukluğundan itibaren yaşam hikâyesini anlatan bir resimli çocuk kitabı etkileşimli bir biçimde okunur ya da bir film izletilir.
- Çocukların Atatürk ve bu kitapta yer alan bilgilerle ilgili sordukları sorular cevaplanır.
- Çocukların daha önce görmemiş olabilecekleri Atatürk fotoğrafları (Dans ederken, köpeğiyle birlikte, çocuklarla bir arada iken, kitap okurken, spor yaparken gibi.) sunulur. Fotoğrafların bir kısmı sınıfın farklı yerlerine asılır, bir kısmı ise çocukların bulmaları için sınıfın farklı yerlerine saklanır.
- Fotoğraflar hakkında konuşulup bu fotoğrafların çocuklara ne düşündürdüğü, Atatürk ile ilgili ne hissettirdiği, benzer ve farklı yönlerinin olup olmadığı veya neler olduğu hakkında yorumlar yapıldıktan sonra çocuklar küçük gruplara ayrılır.

- Her grup kendisine verilen Atatürk ile ilgili fotoğrafı, büyük resim kâğıdının istediği bir yerine yapıştırır.
- Kâğıdın geri kalan kısımlarının çocuklar tarafından tamamlanması için onlara “Bu fotoğraf geniş açıyla çekilmiş olsaydı etrafta başka neler görebilirdiniz? Bu fotoğrafta başka neler olabilir? Düşünelim ve çizelim” şeklinde yönerge verilerek çocukların birbirleriyle iletişim kurarak fotoğrafı tamamlamaları istenir.
- Gruplar çalışmalarını tamamladığında tüm sınıfa anlatır.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede zamanında yapılan çalışmalar sınıf panosunda sergiye asılır ve diğer sınıfların gezip görmesine olanak sağlanır. Her grup diğer çocuklar sergiyi gezerken çalışmalarını kendileri anlatır. Böylece tüm sınıflar farklı Atatürk fotoğraflarını görme fırsatı bulmuş olur.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

İnternet temelli uygulamalarla/haber mektuplarıyla ailelerden, çocuklarıyla birlikte Atatürk'ün farklı yetenekleri, ilgi ve zevkleri ile ilgili fotoğraflar bulup bir albüm hazırlamaları istenir. Yapılan albüm okula gönderilerek diğer tüm çocuklarla paylaşmaları sağlanır.

Ebeveynlerle birlikte çocukların da katılımı sağlanarak Atatürk'ün en sevdiği yemek (kuru fasulye, pilav) yapılması önerilir. Ayrıca Atatürk'ün en sevdiği şarkılar dinlenir. Tüm anaokulu veya sınıf olarak millî bayramlara veya festivallere katılım sağlanır.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-46

Sınıftaki Kurallar ve Kural Ağacımız

48-72 Ay

Oyun-Sanat (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 4. Bir işi görevi başarmak için kararlılık gösterir.

Göstergeler

- Verilen işi/görevi başarabileceğini söyler.
- Başladığı işi sürdürmek için sebat gösterir.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarının özelliklerini takdir eder.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 8. Toplumsal yaşamdaki farklılıklarla ilgili değerlere uygun davranır.

Göstergeler

- Farklılıkları tanır.
- Farklılıklara saygı duyar.

Kazanım 12. Başkalarına yardım eder.

Göstergeler

- Başkasının yardıma gereksinim duyduğunu fark eder.
- Yardım etmeyi alışkanlık hâline getirir.

Kazanım 13. Kişiler arası sorunları çözer.

Göstergeler

- Kişiler arası sorunlara alternatif çözümler üretir.
- Çözüme ulaşmak için uzlaşmacı davranır.

Kazanım 15. Farklı ortamlardaki kurallara uyar.

Göstergeler

- Kuralların gerekliliğini açıklar.
- Farklı ortamlardaki kuralların belirlenmesinde katkıda bulunur.
- İstekleri/duyguları ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.
- Toplumsal yaşamda görgü ve nezaket kurallarına uymayı alışkanlık hâline getirir.

SÖZCÜKLER: Selamlaşma ve nezaket sözcükleri, saygı, paylaşma, yardımlaşma, iş birliği

KAVRAMLAR: Zıt: Doğru-yanlış

DEĞERLER: Adalet, öz denetim, saygı, sorumluluk, vatanseverlik

MATERYALLER: Yeşil zemin üzerinde tohum, fidan ve ağaç görsellerinin olduğu pano, yaklaşık A4 kâğıdının dörtte biri büyüklüğünde, belirlenen kuralları temsil eden sembolik resimler, kâğıt, renkli boya kalemleri

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocukların ilk kez oynayacakları hareketli bir oyun öğretmen tarafından önceden belirlenir (örneğin Uykucu Horoz).
- Oyun kuralları hiç açıklanmadan oynanmaya başlanır.
- Sınıfın içerisinde bir karmaşa oluşunca öğretmen "Bir dakika ben önemli bir şey unuttum sanırım der." Unutulanın ne olduğu sorulur. Öğretmen jest ve mimiklerini biraz abartarak "Sanırım sizlere oyunun kurallarını açıklamayı unuttum" der.
- Oyunun kuralları net ve anlaşılır bir şekilde anlatılarak oyun bir kez daha oynanır. İki oyunun oynanışının farkı konuşulur.
- Daha sonra öğretmen kural panosunu getirerek "Bugün sizleri kural ağacımızla tanıştırmak istiyorum." der. Çocuklara hazırlanan bulut biçiminde oluşturulmuş yeşil zemin ve üzerinde bulunan tohum, fidan ve ağaç görsellerinin olduğu pano gösterilir. Pano çocukların gün içerisinde kolayca görebilecekleri bir yere yerleştirilir.
- Çocuklara "Sınıfımızda bazı kurallarda sorun yaşandığını fark ettim ve sizlerle bir kural ağacı oluşturabileceğimizi düşündüm. Kural ağacına asmak için önce sizlerle sınıf kurallarımızı kısaca hatırlatalım." denilerek çocuklar tarafından belirlenen kısa ve net kurallar yazılır.
- Çok fazla kural yazılmamasına, kuralların olumlu cümlelerden oluşmasına, çocukların düşüncelerinin yer almasına ve gerekli kuralların seçilmesine dikkat edilir (Kurallar içerisinde selamlaşma ve nezaket sözcükleri, saygı, paylaşma, yardımlaşma, bireysel farklılıklara müsamaha gösterme, iş birliği içerisinde çalışma, sürdürülebilirlik, temizlik ve sağlık kurallarına uymayla ilgili başlıklar yer alabilir.).
- Öğretmen yaklaşık A4 kâğıdının dörtte biri büyüklüğünde kesilen yaprak biçimindeki kâğıtlara belirlenen kuralları temsil eden sembolik resimler hazırlayarak bu resimlerin altına sınıfın belirlediği şekilde kuralı yazar.
- Çocuklara resimler tanıtılarak haydi sizinle kural ağacımızı değerlendirelim denilir.
- İlk kuralın resmi gösterilerek okunur. "Sizce bu kurala bu sınıftaki tüm bireyler uyuyor mu?" şeklinde soru yöneltilir. "Uyulmadığı bir durumu yaşamış olan ya da zaman zaman kurala uymadığını düşünen var mı?" Bununla ilgili konuşulur.
- Çocuklar, kurala herkesin uyduğuna ve bu kuralın herkes tarafından benimsendiğine karar verirse, kuralın resmi sol tarafa ağacın büyümüş ve yeşermiş sembolünün olduğu ağaç bölümüne yapıştırılır. Eğer çocuklar, kuralın tam benimsenemediğini, uygulamada zaman zaman zorluklar yaşandığını düşünüyor ve örneklendiriyorsa kuralın resmi orta kesişme bölümüne fidan sembolünün altına yerleştirilir.
- Eğer kurala çocuklar tarafından hiç uyulmadığı ve sıkıntı yaşandığı düşünülüyorsa sağ bölümde yer alan tohum sembolünün altına yapıştırılır. (İsteyen çocuklar başlangıç, gelişme (kesişme) ve olgunlaşmayı temsil eden sembolleri de kendileri seçebilirler.)
- Kurallara uyulup uyulmadığı oylama yolu ile belirlenir. Bu çalışma tüm kurallar için tek tek yapılır.
- Tüm kurallar bittiğinde kural ağacı çocuklarla genel olarak değerlendirilir. Uyulan kurallar için çocuklar tebrik edilir. Sorun yaşanan kuralların ağaç kısmına geçebilmesi için neler yapılabileceği konuşulur. Birlikte çözüm yolları üretilerek kuralla ilgili yaşanan sorunlar gözden geçirilir.
- Çocuklara bir hafta sonra yeni bir değerlendirme yapılacağı bu değerlendirmede onların çabasıyla tohumların fidana fidanların ağaca dönüşebileceği vurgulanır.

● DEĞERLENDİRME

Sınıf kuralları ile ilgili grafik (uyulan kurallar ve uyulmayan kuralları içeren) hazırlanır. Bu grafikte yer alan kurallarla ilgili sohbet edilir ve grafik yorumlanır.

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

İnternet temelli uygulamalarla ailelerden tüm aile olarak uyacakları üç temel kural belirlemeleri istenir. Belirlenen bu kurallarla ilgili sembolleri yapıştırma ve zaman zaman hatırlatmaları istenir. Evin görünen bir bölümüne asmaları istenir. Ailenin zaman zaman bu kuralları ve kurallara ne kadar uyulduğunu birbirlerine hatırlatmaları istenir.

Okul dışı öğrenme etkinliği planlanarak kuralların birbirinin bariz bir şekilde farklı olduğu iki farklı ortama (örneğin kütüphaneye ve oyun parkına) gidilir. Bu iki farklı ortamdaki kurallara ve bu kuralların benzerlik ve farklılıklarına dair sohbet edilir.

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM VE DEĞERLER ÖĞRENME ALANI ETKİNLİKLERİ-47

Sevgi Çemberi

48-72 Ay

Oyun-Türkçe (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

● KAZANIM VE GÖSTERGELER

● Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler

Kazanım 1. Kendisinin/yakın çevresindeki bireylerin özelliklerini tanıtır.

Göstergeler

- Kendisinin fiziksel/kişisel özelliklerini söyler.
- Kişisel seçimlerinin farkına varır.

Kazanım 2. Duygularını ifade eder.

Göstergeler

- Duygularını sözel olarak ifade eder.
- Duygularını farklı yollarla ifade eder.

Kazanım 6. Bireysel farklılıklara değer verir.

Göstergeler

- Başkalarıyla benzer ve farklı özelliklerine örnekler verir.
- Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.

Kazanım 11. Gereksinim duyduğunda yardım ister.

Göstergeler

- Gereksinim duyduğu desteği tanımlar.
- Destek alabileceği kişileri belirtir.

SÖZCÜKLER: -

KAVRAMLAR: Miktar: Az-çok

DEĞERLER: Dostluk, saygı, sevgi, yardımseverlik

MATERYALLER: Her çocuğa 50x70 genişliğinde renkli kartonlar, sevgiyle ilgili bir resimli çocuk kitabı, bilgisayar

● ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklara bir gün önceden evlerinden en sevdikleri oyuncak, eşya ya da sevdikleri kişilere ait fotoğrafları getirmeleri söylenir.
- Çocuklar, yerde duran farklı renklerdeki 50x70 ebadında kartonların arasından istekleri doğrultusunda seçim yapar.
- Çocuklara "Bugün sevdiğim şeyler sergisi oluşturacağız. Sergide en sevdiğiniz oyuncak giysi ya da sevdiğiniz kişilere ait fotoğraflar bulunabilir," denir. Her çocuk evden getirdiklerini tanıtır, neden çok sevdiğini açıklar. Çocuklar yardımlaşarak ve gerektiğinde öğretmenden yardım talep ederek sergiyi hazırlarlar. Ardından sergi gezilir.
- Sevgiyle ilgili bir kitap etkileşimli kitap okuma yöntemi ile okunur.

- Daha sonra çocuklar çember oluşturur. Çocuklardan biri çemberin etrafında dolaşarak istediği bir arkadaşının omzuna dokunur ve ona bir sevgi mesajı söyler (Örneğin, "İyi ki varsın, seni seviyorum, iyi ki arkadaşısın, iyi ki sınıfımızdasın," gibi.). Mesajı dinleyen çocuk çemberin etrafında dolaşarak sevgi mesajını ileteceği bir başka arkadaşını seçer. Bu şekilde tüm çocukların sevgi mesajı alınana kadar etkinlik sürdürülür.

● DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda değerlendirmede çocuklara aşağıdaki sorular sorulur:

- Sergide sevdiğiniz neler vardı? Sevdiğiniz kişiyi neden çok seviyorsunuz?
- Birisine onu sevdiğinizi nasıl gösterirsiniz? Neler söylersiniz?
- Size insanlar sevgisini nasıl gösterir?
- Yaşadığınız çevrede sevdiğiniz başka neler, kimler vardır?

● AİLE/TOPLUM KATILIMI

İnternet temelli uygulamalar yoluyla ailelere, çocuklarının sevdiği birisine sevgisini anlatan bir resim yapmaları ve ilgili kişiye iletmeleri söylenir.

Yakın çevrede bulunan bir huzurevi/yaşlı bakım merkezine gidilerek oranın sakinleriyle sevgi mesajlarını paylaşırlar.

ARKA KAPAK İÇİ

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE KALİTE VE ERİŞİMİN ARTTIRILMASI PROJESİ

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

unicef
her çocuk için

